

Uradni list

Evropske unije

C 387

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Letnik 61

25. oktober 2018

Vsebina

I Resolucije, priporočila in mnenja

MNENJA

Odbor regij

130. plenarno zasedanje OR, 4. 7. 2018–5. 7. 2018

2018/C 387/01	Mnenje Evropskega odbora regij – Cilji vzhodnega partnerstva za leto 2020: prispevek lokalnih in regionalnih oblasti	1
2018/C 387/02	Mnenje Evropskega odbora regij – Akcijski načrt za podporo pri varovanju javnih prostorov	5
2018/C 387/03	Mnenje Evropskega odbora regij – Ocena izvajanja agende EU za mesta	8
2018/C 387/04	Mnenje Evropskega odbora regij – Spodbujanje rasti in kohezije v obmejnih regijah EU	14
2018/C 387/05	Mnenje Evropskega odbora regij – Lokalne in regionalne spodbude za zdravo in trajnostno prehrano	21
2018/C 387/06	Mnenje Evropskega Odbora regij – Predlogi reforme ekonomske in monetarne unije (december 2017)	27
2018/C 387/07	Mnenje Evropskega odbora regij – Sveženj o javnih naročilih	37
2018/C 387/08	Predhodno mnenje Evropskega odbora regij – Podnebno upravljanje po letu 2020: evropska in svetovna perspektiva – prispevek za 24. konferenco pogodbenic okvirne konvencije o podnebnih spremembah	42

III *Pripravljalni akti*

RAČUNSKO SODIŠČE

130. plenarno zasedanje OR, 4. 7. 2018–5. 7. 2018

2018/C 387/09	Mnenje Evropskega odbora regij – Nepoštene trgovinske prakse v verigi preskrbe s hrano	48
2018/C 387/10	Mnenje Evropskega odbora regij – Pregledni in predvidljivi delovni pogoji v Evropski uniji	53
2018/C 387/11	Mnenje Evropskega odbora regij – Uresničevanje nizkoemisijske mobilnosti	70

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

MNENJA

ODBOR REGIJ

130. PLENARNO ZASEDANJE OR, 4. 7. 2018–5. 7. 2018**Mnenje Evropskega odbora regij – Cilji vzhodnega partnerstva za leto 2020: prispevek lokalnih in regionalnih oblasti**

(2018/C 387/01)

Poročevalec: Sören HERBST (DE/EPP), član mestnega sveta Magdeburga**Referenčni dokument:** Skupna izjava vrha vzhodnega partnerstva z dne 24. novembra 2017, priloga 1: 20 ciljev za leto 2020**POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. pozdravlja dogovor o 20 ciljih za leto 2020, sprejet v skupni izjavi vrha vzhodnega partnerstva 24. novembra 2017 v Bruslju, pa tudi dejstvo, da so v njej izpostavljene lokalne in regionalne oblasti, ki s sodelovanjem v konferenci regionalnih in lokalnih oblasti za vzhodno partnerstvo (CORLEAP) te cilje aktivno podpirajo;
2. pozdravlja novo institucionalno strukturo za izvajanje 20 ciljev za leto 2020, ki je bila vzpostavljena 12. marca 2018 in je oblikovana tako, da se z njo – poleg tega, da se obravnavajo nekatera medsektorska vprašanja – krepijo gospodarstvo, upravljanje, povezanost in družba v teh državah;
3. poudarja, da je diferencirano sodelovanje med EU in posameznimi državami vzhodnega partnerstva odločilnega pomena za demokratični, gospodarski in civilnodružbeni razvoj teh držav, saj ima šest držav tega partnerstva veliko skupnega, vendar so med njimi tudi velike razlike na mnogih področjih, od politike, gospodarstva in družbe;
4. opozarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti zaradi svoje bližine državljanom in reforme lokalne samouprave v državah vzhodnega partnerstva pomembno vlogo pri uspešnem izvajanju 20 ciljev za leto 2020;
5. opozarja, da sta protipravna priključitev Krima k Ruski federaciji in ruska podpora vojne na območjih Donecka in Luganska v Ukrajini povzročili hude socialne posledice za ukrajinsko prebivalstvo in za državo na splošno, ki jih je mogoče obvladati le s pomočjo EU in zahodnih partnerjev;
6. želi spomniti, da Ukrajina žal ni edina država vzhodnega partnerstva, ki je v sporu z drugimi državami partnerstva ali tretjimi državami. Zato ponavlja, da EU podpira neodvisnost, suverenost in teritorialno celovitost vseh partnerskih držav in se brezpogojno zavezuje spoštovanju vseh načel, ciljev in obveznosti, določenih v Helsinški sklepni listini iz leta 1975, Pariški listini iz leta 1990 in Ustanovni listini ZN;

7. poziva k novim prizadevanjem za mirno reševanje konfliktov v regiji na podlagi načel in pravil mednarodnega prava. Reševanje konfliktov, vzpostavitev zaupanja in dobri sosedski odnosi so bistveni za gospodarski in socialni razvoj ter sodelovanje;

Krepitev institucij in dobro upravljanje

8. poudarja, da je reforma lokalne samouprave za krepitev državnih institucij in dobro upravljanje ena od prednostnih nalog v državah vzhodnega partnerstva. Evropsko listino lokalne samouprave so že podpisali Republika Moldavija in Ukrajina leta 1997, Armenija in Azerbajdžan leta 2002 ter Gruzija leta 2004. Belorusija ni članica Sveta Evrope in listine ni podpisala;

9. poziva, naj reforme za resnično decentralizacijo spremljajo učinkoviti ukrepi za boj proti korupciji na vseh ravneh upravljanja za zagotovitev, da bo okrepljeno in zaupanja vredno upravljanje pozitivno vplivalo na vsakdanje življenje državljanov;

10. pozdravlja, da je v 20 ciljih za leto 2020 izrecno omenjeno izvajanje reform javne uprave, in meni, da bi morale biti uradne statistike, ki se zbirajo na lokalni in regionalni ravni in bi morale zagotavljati kakovostne statistične informacije, v državah vzhodnega partnerstva na lokalni in regionalni ravni na voljo kot odprti podatki;

11. poudarja, da kakovostne uradne statistike pomagajo bolje razumeti družbene, gospodarske in okoljske okoliščine ter omogočajo sprejemanje odločitev v politiki in gospodarstvu, ki temeljijo na dejstvih, ter spodbujanje udeležbe državljanov v političnih postopkih. V zvezi s tem poziva h konkretni podpori v obliki trajnostnih projektov za premostitev sedanjih težav pri zbiranju uradnih statistik, zlasti na podnacionalni ravni, in opozarja na spletno stran o razdelitvi pristojnosti, ki jo je razvil in jo ureja Evropski odbor regij in ki ponuja pregled ravni institucionalne in fiskalne decentralizacije v EU in sosednjih državah;

12. pri tem opozarja, da imajo zbiranje, obdelava in zagotavljanje uradnih statističnih podatkov, za kar so v okviru reforme lokalne samouprave odgovorni državni organi, pomemben gospodarski potencial, saj lokalni in regionalni samoupravi omogočajo, da pravilno oceni gospodarski potencial svojih lokalnih in regionalnih oblasti, malim in srednjim podjetjem (MSP) pa, da najdejo svojo tržno nišo in s tem prispevajo k trajnostni gospodarski rasti na lokalni in regionalni ravni. Poleg tega kakovostni in zanesljivi podatki prispevajo k preprečevanju korupcije in razvoju mehanizmov za uspešen boj proti temu pojavu. Zbrani podatki zagotavljajo podlago za mnoge analize, ki jih izvajajo znanstvene ustanove, kar krepi raziskave v državah vzhodnega partnerstva;

13. poziva, naj se vprašanje učinkovitega in uspešnega upravljanja proračunov lokalne uprave uvrsti na dnevni red in naj se zahteva njihova notranja in zunanja revizija za zagotovitev, da se javna sredstva uporabljajo namensko in učinkovito. Sodelovanje civilne družbe pri neodvisni reviziji bi podprlo zmožnost lokalnih organov, da ocenijo svoj uspeh, programe in kakovost storitev ter jih prilagodijo povpraševanju državljanov;

14. priporoča spodbujanje udeležbe civilne družbe pri proračunih lokalnih in regionalnih oblasti, in sicer v obliki participativnih proračunov, s čimer se državljanom omogoči, da se angažirajo, sodelujejo pri upravljanju javnih sredstev in izrazijo svoje preference glede javnih izdatkov;

Mobilnost in medosebni stiki

15. izraža zadovoljstvo, da države vzhodnega partnerstva lahko sodelujejo pri programih, kot so Erasmus+, Ustvarjalna Evropa, COSME in Obzorje 2020, ki univerzam, upravam, podjetjem in raziskovalcem ponujajo več možnosti za izmenjavo, in poziva k spodbujanju več projektov za seznanjanje s temi programi na lokalni in regionalni ravni, zlasti ker so mednarodni programi podpore v nekaterih državah vzhodnega partnerstva edina platforma za izmenjavo in ker je stopnja uspešnosti prijav pri nekaterih od teh programov sorazmerno nizka;

16. poziva k spodbujanju projektov (za izmenjavo) na področju temeljnih znanosti, pa tudi na področju družbenih ved, za boljše razumevanje političnega, socialnega in kulturnega razvoja v državah vzhodnega partnerstva, izmenjavo izkušenj o raziskovalnih metodah in vključevanje raziskovalcev v evropske raziskovalne strukture;

17. izraža zaskrbljenost zaradi izjave, podane v 20 ciljih za leto 2020, naj se mreže univerz v državah vzhodnega partnerstva osredotočijo zgolj na poučevanje;

18. v zvezi s tem izrecno priporoča, da se podprejo ne le izboljšanje poučevanja na univerzah v državah vzhodnega partnerstva, temveč tudi raziskovalne dejavnosti, in sicer s konkretnimi projekti za seznanjanje s primeri najboljše prakse pri raziskovalnih metodah in znanstvenih člankih;
19. v zvezi s tem opozarja, da lahko izmenjave med ključnimi akterji, kot so univerze, raziskovalne ustanove, organizacije civilne družbe, npr. možganski trusti, in MSP, prispevajo k ustvarjanju pozitivnih sinergij, ki koristijo celotnemu področju raziskav in inovacij;
20. se strinja, da reforma lokalne samouprave in decentralizacije pozitivno vpliva na lokalne in regionalne proračune in prinaša ogromen potencial za podporo raziskav in inovacij na lokalni in regionalni ravni;
21. opozarja, da morajo biti projekti na področju podjetništva namenjeni tudi odraslim, zlasti ženskam, in ne le mladim;
22. v zvezi s tem poziva h konkretnim ukrepom za razvoj socialnega podjetništva kot oblike neformalnega izobraževanja mladih in odraslih na lokalni in regionalni ravni, ki odpravlja lokalne probleme, ustvarja prihodke in delovna mesta ter spodbuja socialne inovacije na lokalni ravni;
23. opozarja, da je treba spodbujati izmenjave tako med državami vzhodnega partnerstva in z EU kot tudi znotraj posameznih držav partnerstva, saj je za te države značilna sorazmerno nizka mobilnost, kar v njih utira pot predsodkom in stereotipom ter dezinformacijam;
24. meni, da je treba takšne medregionalne projekte izmenjav znotraj države podpirati zlasti v Ukrajini, nad katero Ruska federacija izvaja stalno vojaško agresijo in v kateri širi dezinformacije;

Gospodarski razvoj in tržne priložnosti

25. izraža zadovoljstvo, da države vzhodnega partnerstva lahko sodelujejo v programu COSME za MSP;
26. pri tem opozarja, da Armenija, Azerbajdžan in Gruzija še niso udeležene pri tem programu in da je število projektov v Ukrajini, Moldaviji in Belorusiji relativno nizko (od 1 do 8 projektov), poleg tega pa večinoma potekajo v glavnih mestih;
27. je trdno prepričan, da je treba ta program še razširiti in ga v državah vzhodnega partnerstva usmeriti na lokalna in regionalna MSP, tudi daleč stran od glavnih mest. Takšni programi bodo podprli MSP in pripomogli k trajnostni rasti na lokalni in regionalni ravni;
28. opozarja, da je pomembno, da lokalne in regionalne oblasti v EU spodbujajo poslovna in poklicna združenja ter lokalne in regionalne zbornice (npr. gospodarske zbornice, inženirske zbornice ipd.), saj te ustanove omogočajo lažje vključevanje v evropske strukture in prispevajo h kulturi poštene konkurence, kar je tudi v pomoč pri boju proti korupciji;
29. znova opozarja, da je treba podpirati socialna podjetja, saj izboljšujejo gospodarski razvoj na lokalni in regionalni ravni ter ustvarjajo delovna mesta;
30. meni, da je pomembno podpreti MSP na področju inovacij ter spodbujati sinergije med podjetništvom in raziskavami;
31. poudarja, da ni dovolj podpreti lokalne in regionalne oblasti zgolj pri izvajanju strategij gospodarskega razvoja, kot je opredeljeno v dokumentu o 20 ciljih za leto 2020, temveč je že v fazi priprave strategij nujno ponuditi tehnično pomoč;

Splošni cilji

32. kot je navedeno v ciljih, pričakuje, da bodo zadevne države pospešile prizadevanja za krepitev pravne države in sodstva, da se zagotovijo spoštovanje temeljnih pravic in svoboščin, varnost, zaščita manjšin, enakost spolov in tudi boj proti nasilju v družini;
33. poudarja svoje stališče, da je civilna družba v državah vzhodnega partnerstva odločilnega pomena za demokratični razvoj družbe in da jo morajo vlade obravnavati kot resno in pomembno partnerico;

34. opozarja, imajo nove demokratične sile in voditelji glede na lokalno upravo in reforme decentralizacije pomembno vlogo v demokratičnih procesih in da bi jih bilo treba podpreti s ciljnim ukrepi;
35. poudarja, da je nujno izboljšati kakovost upravnih postopkov, in v zvezi s tem poziva, da se za boljše seznanjanje z evropskimi standardi v upravni praksi na ravni lokalnih in regionalnih oblasti uvede program izobraževalnih obiskov na delovnem mestu za upravne uslužbence;
36. v zvezi s tem poziva Komisijo, naj znova uporabi spremenjen instrument za lokalno upravo, kot je navedeno v mnenju OR o pregledu evropske sosedске politike iz oktobra 2016 ⁽¹⁾;
37. izrecno priporoča, da se spodbuja raziskovalno delo v institucijah civilne družbe, kot so možganski trusti in raziskovalne ustanove, ki s svojimi analizami bogatijo politični dialog ter ključnim akterjem v politiki in gospodarstvu v državah vzhodnega partnerstva s praktičnimi predlogi omogočajo lažje sprejemanje odločitev;
38. opozarja na poseben pomen zaščite manjšin v vseh državah vzhodnega partnerstva, ki je ključen element identifikacije posameznika z njegovo regijo, skupaj z vsemi njenimi kulturnimi, socialnimi in družbenimi značilnostmi;
39. meni, da je nujno podpreti ustanavljanje in obstoj nekomercialnih lokalnih in regionalnih medijev ter javno radiotelevizijo, da se spodbudi pluralističen dialog, državljanom v državah vzhodnega partnerstva zagotovijo neodvisne informacije, podpre kakovostno novinarstvo in tako učinkovito preprečujejo dezinformacije;
40. opozarja na poseben položaj prebivalstva v Doneškem bazenu, ki lahko sprejema samo analogne signale kanalov z večinoma propagandistično vsebino, ki jih nadzoruje Ruska federacija. Zato poziva k uvedbi sklada za tehnično podporo EU, namenjenega nekomercialnim lokalnim radijskim postajam v Ukrajini, ki bi prebivalcem Doneškega bazena z nezasedenih območij pošiljale neodvisne informacije;

Sklepne ugotovitve

41. poudarja posebno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti, ki lahko delujejo na vseh področjih, in meni, da je zlasti pomembno spodbujati izmenjavo med lokalnimi in regionalnimi organi EU ter temi organi v državah vzhodnega partnerstva, v obliki partnerstev med mesti in regijami, pa tudi izmenjavo med organi znotraj posameznih držav vzhodnega partnerstva;
42. pri tem poziva k programu, ki bo omogočil nebirokratsko sklepanje takšnih partnerstev med lokalnimi in regionalnimi organi v EU in državah vzhodnega partnerstva ter bo hkrati ponudil več možnosti za praktično izvajanje vsebin programa, saj bo zagotovil finančno podporo za krepitev partnerstev;
43. izraža zaskrbljenost, da predlagani večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 ne zagotavlja dodelitve več finančnih virov za novi zunanji instrument, ki bi med drugim nadomestil evropski instrument sosedstva, nujen za upoštevanje ciljev, ki so bili opredeljeni za države vzhodnega partnerstva, čeprav je skupni proračun za dejavnosti EU v svetu večji;
44. meni, da konferenca regionalnih in lokalnih oblasti držav EU in držav vzhodnega partnerstva (CORLEAP) ne sme biti le platforma za izmenjavo, temveč mora konkretno podpreti teritorialno sodelovanje z dejavnostmi, ki vključujejo tako uspešno povezovanje partnerjev kot tudi ukrepe za večjo prepoznavnost konkretnih projektov. OR se zavezuje, da bo prispeval k ugledu partnerstva CORLEAP med njegovimi partnerji in izpolnil njihova pričakovanja, in sicer tako, da bo predstavljal uspeh in potencial teritorialnega sodelovanja ter ozaveščal o koristih, ki jih politika vzhodnega partnerstva prinaša za državljane, ter seznanjal z njimi.

V Bruslju, 4. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁾ COR-2016-00982-00-00-AC-TRA.

Mnenje Evropskega odbora regij – Akcijski načrt za podporo pri varovanju javnih prostorov

(2018/C 387/02)

Poročevalec: Jean-François BARNIER (FR/ALDE), župan občine Chambon-Feuillat**Referenčni dokument:** COM(2017) 612 final**POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Ugotovitve

1. ugotavlja, da so teroristični napadi, ki so bili v zadnjih letih izvedeni na javnih ali zasebnih krajih, dostopnih javnosti, v številnih evropskih mestih zahtevali več sto žrtev. Še nikoli jih ni bilo toliko izvedenih po vsej Uniji in še nikoli niso bili tako resni. Zanje so bili značilni različna raven organiziranosti (število, profili, ozadje in narodnost storilcev in sotorilcev, ločena, sočasna ali zaporedna dejanja, ki so bila načrtovana ali nenačrtovana), različni načini delovanja (eksplozivne naprave, strelno, hladno ali improvizirano orožje, kot so vozila) in različni kraji napadov, ki so bili bodisi najmanj pričakovani bodisi simbolični. Tarče so bili prostori vsakdanjega življenja, ki so v celoti ali večinoma odprti in v skupni uporabi ter v katerih se zbira veliko ljudi, zaradi česar so še posebno na udaru kaznivih dejanj. To so tako imenovane mehke tarče;
2. ugotavlja, da so za nacionalno varnost še vedno pristojne države članice, vendar poudarja, da je bistveno tudi sodelovanje s partnerji iz EU in zunaj nje; veseli ga sodelovanje in zavzetost varnostnih in oboroženih sil, sodnih organov, reševalnih služb in služb za pomoč ter izvoljenih predstavnikov in civilne družbe v boju proti terorizmu; v tem okviru poudarja pomen angažiranja lokalnih izvoljenih predstavnikov pri ozaveščanju javnosti ter pri poskusih preprečevanja terorizma s socialnim vključevanjem in ponovnim vzpostavljanjem skupnosti po terorističnih napadih;
3. meni, da je akcijski načrt Komisije za boljšo zaščito javnih prostorov ustrezno usklajen z evropsko agendo za varnost (in sporočilom Komisije iz leta 2016 o izvajanju te agende z namenom boja proti terorizmu ter utiranja poti k učinkoviti in pravi varnostni uniji) in strategijo za notranjo varnost, ki sta bili sprejeti za obdobje 2015–2020, kot tudi s strategijo Evropske unije za boj proti terorizmu;
4. poudarja, da morajo biti države članice v osnovi še naprej pristojne za prizadevanja za boj proti terorizmu, upravljanje zakonitega priseljevanja in preprečevanje nasilne radikalizacije, vendar pa je za učinkovito reševanje tega problema prav tako izrednega pomena lokalno, evropsko in mednarodno sodelovanje⁽¹⁾. Zato poziva k širši izmenjavi informacij in najboljših praks v EU;
5. opozarja, da so nekatere tako imenovane trde tarče v energetske in prometnem sektorju vključene v evropski program za zaščito kritične infrastrukture iz leta 2006 in direktivo iz leta 2008 o ugotavljanju in določanju evropske kritične infrastrukture ter o oceni potrebe za izboljšanje njene zaščite;
6. ugotavlja, da so v tem načrtu predstavljeni že vzpostavljeni mehanizmi za izmenjavo dobrih praks in pridobljenih izkušenj ter njihovo financiranje, podani pa so tudi novi predlogi, ki do različne mere vključujejo lokalne in nacionalne oblasti držav članic, ter odobrava dejstvo, da načrt spodbuja razumevanje dodane vrednosti sodelovanja na ravni EU pri zaščiti državljanov in kritične infrastrukture;

Prednostne naloge

7. ponovno poudarja cilj Evropske unije iz člena 3(2) Pogodbe o Evropski uniji, da svojim državljanom nudi območje svobode, varnosti in pravice brez notranjih meja, na katerem je v povezavi z ustreznimi ukrepi glede nadzora na zunanjih mejah, azila, priseljevanja ter preprečevanja kriminala in boja proti njemu zagotovljeno prosto gibanje oseb;

⁽¹⁾ Mnenje OR o boju proti radikalizaciji in nasilnemu ekstremizmu: mehanizmi preprečevanja na lokalni in regionalni ravni (CoR 6329/2015), junij 2016.

8. opozarja na črko in duha solidarnostne klavzule iz člena 222 PDEU, v kateri je določeno, da Unija uporabi vsa razpoložljiva sredstva, vključno z vojaškimi sredstvi, ki ji jih države članice dajo na razpolago, da se na njihovem ozemlju prepreči teroristična grožnja, da se demokratične institucije in civilno prebivalstvo zavarujejo pred morebitnimi terorističnimi napadi ter da se v primeru terorističnega napada državi članici na zaprosilo njenih političnih organov pomaga na njenem ozemlju;

9. poudarja, da so operativni in usklajevalni ukrepi ter smernice iz akcijskega načrta neločljivo povezani s politikami, ukrepi in instrumenti Unije, tudi na področju pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, policijskega sodelovanja, civilne varnosti in obvladovanja kriz ter preprečevanja radikalizacije;

10. poudarja, da je treba obdržati ravnovesje med ohranjanjem svoboščin posameznikov in kolektivnih svoboščin, vključno z varstvom osebnih podatkov in ciljem ohranjanja odprtih družb ter dostopnih javnih prostorov, ter njihovo morebitno potrebno, zakonito in sorazmerno omejitvijo, ki je prilagojena razmeram, postopna, povratna ter prostorsko in časovno omejena;

11. poziva institucije Unije, naj okrepijo odpornost proti terorizmu, in sicer individualno in kolektivno, institucionalno in državljansko, evropsko, nacionalno in lokalno, moralno in materialno, da bi lahko predvideli in preprečili teroristična dejanja, se pred njimi zaščitili, se z njimi soočili in se nanje odzvali ter tako zmagali v boju s teroristi;

12. poziva, naj vsa partnerstva z zasebnim sektorjem in pobude ali udeležbo državljanov na področju varnosti nadzorujejo in urejajo javne, nacionalne, regionalne ali lokalne oblasti;

13. poziva Komisijo, naj poenostavi in poveča dostop do evropskih sredstev za nedržavne akterje, naj dostop do sredstev omogoči lokalnim oblastem vseh velikosti ter naj nadzoruje učinkovitost njihove uporabe in njihovo smiselno povezovanje z nacionalnim, regionalnim in lokalnim financiranjem, namenjenim varnosti;

14. podpira cilj načrta, da se spodbudi in olajša učinkovita zaščita javnih prostorov pri njihovem načrtovanju, projektiranju, gradnji, prilagajanju in prenovi ne glede na njihov namen, ureditev ali uporabo ter da se o njej ozavešča in k njej prispeva. Podpira tudi vse ustrezne metode za izločanje oseb, predmetov ali vozil ali preprečevanje njihovega vstopa, zadržanje ali evakuacijo žrtev in olajševanje reševalnih akcij in preiskav;

Varovanje javnih prostorov

15. podpira dodatno financiranje iz Sklada za notranjo varnost ISF – Policija v višini 18,5 milijona EUR za nadnacionalne projekte, namenjene podpori pri varovanju javnih prostorov, in projekte sodelovanja;

16. poziva Komisijo, naj nadaljuje to financiranje, nameni posebno pozornost projektom, ki jih izvajajo lokalne in regionalne oblasti, in prednostno obravnava inovativne projekte, ki so namenjeni razširitvi;

17. se strinja s tem, da je treba lokalne oblasti ozavestiti o izpostavljenosti javnih prostorov in pozvati države članice, regije in mesta, naj bolje vključijo varovanje javnih prostorov v naložbe v infrastrukturo, ki jih izvajajo v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Kohezijskega sklada;

18. spodbuja institucije Unije, naj omogočajo in podprejo lokalne projekte za pametna in varna mesta;

19. podpira dodatna sredstva ESRR v skupnem znesku 100 milijonov EUR v okviru pobude Inovativni ukrepi v mestih, ki jo bo Komisija začela izvajati oktobra 2018;

20. opozarja, da si agenda EU za mesta, imenovana tudi Amsterdamski pakt, z dne 30. maja 2016 prizadeva za sodelovanje mestnih oblasti pri oblikovanju in izvajanju evropskih politik ter za krepitev mestne razsežnosti v teh politikah. Prispeva k uresničevanju agende ZN za trajnostni razvoj do leta 2030, zlasti cilja 11 „poskrbeti za odprta, varna, vzdržljiva in trajnostna mesta in naselja“, ter nove agende za mesta v okviru procesa Habitat III;

Uporabne raziskave za varovanje javnih prostorov

21. opozarja, da sedmi okvirni program za raziskave v sklopu o sodelovanju vsebuje deset prednostnih tem, med drugim varnost, in da ima okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje 2020 tri glavne prednostne naloge, in sicer znanstveno odličnost, vodilni položaj na področju industrije in družbene izzive. V zvezi z zadnjo nalogo so raziskave in inovacije usmerjene v odgovore na velike družbene izzive, s katerimi se sooča Evropa, in ne le v znanstvene discipline ali tehnološke sektorje. Med izzivi so varne družbe za zaščito svobode in varnosti Evrope ter njenih državljanov; doslej je bilo na področju varnosti financiranih 48 raziskovalnih projektov v zvezi z varovanjem javnih prostorov v skupnem znesku 195 milijonov EUR;

Forumi za izmenjavo izkušenj ter dobrih praks

22. podpira ustanovitev delovne skupine EU za zaščito mehkih tarč, da se pospešita sodelovanje in usklajevanje med državami članicami glede naslednjih področij ukrepanja:

- forum za strokovnjake (strokovnjaki s področja pregona iz držav članic in mrež organov pregona, ki jih je vzpostavila Evropska unija, kot so AIRPOL, ATLAS, ENLETS in RAILPOL), ki ga dopolnjuje varnostna mreža za zaščito javnih prostorov z visokim tveganjem. Ta mreža bo zagotavljala platformo za skupno usposabljanje in skupne vaje,
- forum za upravljavce javnih prostorov s tematskimi skupinami (športni in kulturni dogodki itd.), na katerem sodelujejo zasebni upravljavci prostorov ali zasebni organizatorji dogodkov, kot so prevozniki ter upravljavci športnih in rekreativnih dvoran ter nakupovalnih središč;

poziva, naj bodo predstavniki lokalnih oblasti, ki igrajo vodilno vlogo pri preprečevanju terorističnih napadov, povezani s to delovno skupino;

23. odobrava dejstvo, da je 8. marca 2018 v Bruslju potekala konferenca županov Unije, med katerimi so bili tudi podpisniki izjave iz Nice, na kateri se je razpravljalo o vzpostavitvi mestne obrambe proti terorizmu in izkušnjah, pridobljenih ob nedavnih napadih;

24. spodbuja oblikovanje in uporabo priročnika o dobrih varnostnih praksah v sektorju komercialnega cestnega prometa, orodja EU za ocenjevanje območja mehkih tarč, ki je v poskusni fazi, ter delo, ki poteka v zvezi s pravili EU za zagotavljanje varnosti in zaščite brezпилotnih zrakoplovnih sistemov, ki jih upravljajo civilisti;

25. podpira tudi načrte v zvezi z mrežo strokovnjakov in nosilcev odločanja, tako nacionalnih kot lokalnih, ter izmenjavo dobrih praks prek usmerjenega financiranja, smernic ter vključevanja zainteresiranih strani na lokalni ravni in zasebnega sektorja v postopek.

V Bruslju, 4. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Ocena izvajanja agende EU za mesta

(2018/C 387/03)

Poročevalec: Kieran McCARTHY (IE/EA), član mestnega sveta, Cork**Referenčni dokument:** Poročilo Komisije Svetu o agendi EU za mesta

COM(2017) 657

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Dosedanje delo

1. se ponovno zavezuje, da bo prenovil svojo izhodiščno strategijo spremljanja izvajanja agende EU za mesta in pripravil pregled načrtovanih političnih prispevkov k izvajanju ukrepov, ki so s tem povezani;
2. se zaveda, da si institucije EU prizadevajo priznati vse večjo vlogo in vpliv evropskih mest, ki ključno prispevajo k doseganju strateških ciljev EU in k oblikovanju Evrope, ki bi bila vključujoča, ambiciozna pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja in konkurenčna v svetovnem merilu;
3. meni, da je glavni poudarek agende EU za mesta na tem, da se zberejo izkušnje in strokovno znanje mestnih oblasti ter se jim omogoči, da prispevajo k razvoju in izvajanju političnih procesov in instrumentov EU, ki najbolj vplivajo na mesta;
4. se strinja s stališčem, da se s procesom agende EU za mesta v nekaterih državah članicah ponovno vzbuja zanimanje za razvoj ali okrepitev nacionalne mestne politike;
5. pozdravlja prelomne delovne metode partnerstev v okviru agende za mesta, saj prvič neposredno sodelujejo z mestnimi oblastmi pri oblikovanju politik EU in promovirajo pristop od spodaj navzgor; meni, da je ta pristop močno povezan z razpravo o prihodnosti Evrope in utira pot lokalnemu in decentraliziranemu vključevanju državljanov;
6. poziva, naj se v okviru razprav o prihodnosti Evrope vzpostavi okrepljena izmenjava znanja in sodelovanje med mesti, s čimer bi spodbudili izmenjavo dobrih praks pri sodelovanju mest, čim bolj zmanjšali upravno breme, povezano z delovanjem EU, poiskali stroškovno bolj učinkovite načine za izvajanje politik in se izognili podvajanju, zlasti pri ustreznem načrtovanju instrumentov financiranja in političnih pobud EU;
7. se strinja, da je agenda za mesta zaenkrat še dokaj nedorečena; ugotavlja, da je Evropska komisija v poročilu iz novembra 2017 izrazila splošno zadovoljstvo, vendar poudarja, da ta presoja temelji izključno na povratnih informacijah udeležencev, zato OR pozdravlja, da je vključen v posvetovanje o tej oceni;
8. podpira pristop iz agende za mesta in delo, ki poteka na več ravneh upravljanja in obsega 12 obširnih političnih prednostnih tem, opredeljenih v amsterdamskem paktu; se strinja, da je treba ponovno razmisliti o obravnavi veljavnih pravil in predpisov, s čimer bi se nabor razpoložljivih in na mesta osredotočenih virov financiranja približal uporabnikom, prav tako pa bi se med različnimi deležniki izboljšala izmenjava znanja in sodelovanje pri vprašanih mest;
9. poudarja, da je metoda partnerstev izhodišče za vključevanje dragocenih mnenj strokovnih uporabnikov o različnih vprašanih, ki jih EU uvršča med najbolj prednostna, in njihovih praktičnih izkušenj o tem, kako delovanje EU vpliva na vsakdanjik mest in državljanov;

Medsektorski vidiki in sinergije

10. se zavzema za to, da bi se agenda EU za mesta nanašala na vsa mestna območja, vključno s funkcionalnimi območji, ki so pogosto podeželska, da bi lahko bolj povezano in celovito obravnavali politiko in zakonodajo EU ter mesta bolje vključevali v vse faze oblikovanje teh politik; zavzema se tudi, da bi bilo sodelovanje čim širše in bi resnično vključevalo vsa mestna območja;

11. poudarja, da se številne teme partnerstev tesno navezujejo na druge teme, teh pa zaradi celovite obravnave ne bi smeli ločeno obravnavati; poudarja, da je treba občutno izboljšati usklajevanje akcijskih načrtov, saj lahko njihove dejavnosti močno vplivajo druga na drugo. Gre na primer za (i) partnerstva za trajnostno rabo zemljišč in naravne rešitve, stanovanja in prilagajanje podnebnim spremembam, (ii) partnerstva za prilagajanje podnebnim spremembam, energetski prehod in kakovost zraka ter (iii) partnerstva za revščino v mestih, stanovanja ter vključevanje migrantov in beguncev;

12. pozdravlja, da so se v preteklih letih izboljšali razpoložljivi podatki o vprašanih mest, vendar meni, da še vedno obstaja potreba po boljšem prikazu stanja na podnacionalni, lokalni in regionalni ravni, da bi bilo mogoče politike oblikovati na podlagi dokazov;

13. v zvezi s točko 12.6 amsterdamskega pakta poudarja, da mora agenda EU za mesta prispevati tudi k enakopravnosti in enakosti spolov. V ta namen so primerne metode, kot so ocenjevanje učinka na enakost spolov, spolno občutljiva podatkovna zbirka in analiza vključevanja načela enakosti spolov v programe in projekte;

14. se pridružuje pozivu, naj se drugi horizontalni vidiki agende za mesta podobno upoštevajo v ukrepih partnerstev, kot so upravljanje in načrtovanje mest, povezave med mestom in podeželjem, soočanje z vplivi družbenih sprememb, izzivi in priložnosti majhnih in srednje velikih mest, prenova mest, demografske spremembe, javne storitve splošnega pomena in povezava z novo agendo za mesta OZN;

15. poudarja, da se številna vprašanja, ki so jih opredelila partnerstva, navezujejo na mnenja in resolucije OR, pri čemer bi bilo treba iz dela OR z jasno mestno razsežnostjo pravzaprav črpati orodja za akcijske načrte; prav tako bi lahko izsledke in rezultate v okviru agende za mesta razširjali kot dobre prakse na dogodkih in v publikacijah OR, namenjenih ozaveščanju; poudarja, da so v partnerstvih za mesta zastopani lokalni organi, iz katerih prihajajo številni člani OR, zato poziva, naj bo OR dobro seznanjen z dejavnostmi partnerstev;

16. poudarja, da so številne dejavnosti v mestih neposredno in posredno vezane na sodelovanje med mesti in oblastmi v njihovem sosedstvu (okolici) oziroma so od njega odvisne, zato bi bilo treba te dejavnosti ustrezno upoštevati pri izvajanju in ocenjevanju agende EU za mesta;

17. želi spomniti na svoje mnenje o oživitvi pristaniških mest in območij ter na potrebo, da se proučijo njihovi posebni izzivi, zaradi česar je treba celostno pristopiti k trajnostnemu razvoju mest in njihovem načrtovanju;

18. ugotavlja, da bi lahko z organizacijami, ki so zastopane v več partnerstvih, kot so Svet evropskih občin in regij (CEMR), mreža Eurocities, program URBACT 3 za trajnostni razvoj mest in Evropsko omrežje urbanističnega znanja (EUKN), ustvarili dodatne sinergije s posebnim poudarkom;

Financiranje agende za mesta

19. pozdravlja dejstvo, da se partnerstva sama financirajo (stroški sodelovanja niso kriti), in prizadevanja Evropske komisije za lažje izvajanje agende za mesta;

20. poudarja, da je bilo v nekoliko manj kot dveh letih, odkar se izvaja agenda EU za mesta, največ težav zaradi pomanjkanja sredstev, zlasti za kritje sodelovanja mest, včlanjenih v partnerstva (predvsem majhna in srednje velika mesta);

21. ugotavlja, da imajo večja mestna središča običajno dovolj sredstev za sodelovanje v evropskih zadevah (za dostop do informacij, iskanje priložnosti za financiranje in celo za poskuse vplivanja na oblikovanje politik), kar pa ne velja za manjše kraje; poudarja, da bi morala agenda EU za mesta ustrezno izpolnjevati potrebe manjših mest, ki imajo pomembno vlogo v širšem gospodarstvu svojih regij, da bi se bolj odražala v njihovem trajnostnem razvoju;

22. poziva, naj se prouči možnost vzpostavitve posebnega finančnega mehanizma za manjša mesta in s tem podprejo pobude za sodelovanje v okviru agende za mesta, da bi spodbudili večjo dejavnost na področju izmenjave izkušenj. Okrepitev izobraževalne vloge sodelovanja (ko izkušeni akterji – predvsem srednje velika in velika urbana središča – posredujejo informacije majhnim mestom in krajem) je še posebej pomembna za doseganje ekonomije obsega in hitrejše družbeno-gospodarske rasti.

23. je zaskrbljen zaradi realne možnosti, da bi zaradi zasnove in delovanja partnerstev, namreč prostovoljne narave celotne strukture upravljanja, pasivnosti nekaterih držav članic in nekaterih težav z notranjo organizacijo, ki so posledica pomanjkanja pravil glede razdeljevanja nalog in pristojnosti med člani, prišlo do premajhnega poistovetenja; poziva, naj se ta vprašanja razrešijo med nadaljnjim delom v okviru agende za mesta;

24. pozdravlja podporo, ki jo strokovno tajništvo v obliki pomoči nudi partnerstvom, obenem pa poziva, naj se več pozornosti nameni pristopom, ki poudarjajo strokovno znanje in rezultate, da strokovna podpora ne bi bila zgolj administrativna. Pri tem sta potrebna tudi večja preglednost in večje prevzemanje odgovornosti v okviru partnerstev, da bi ta lahko imela več koristi od strokovnega doprinosu, ki med drugim vključuje posvetovanje s strokovnjaki;

25. poudarja, da za doseganje verodostojnih in dobro načrtovanih rezultatov preko partnerstev agenda za mesta brez dvoma potrebuje stabilen večletni proračun;

26. pozdravlja pobudo, da se vzpostavi interaktivno spletno mesto Futurium, ki je namenjeno zbiranju vseh rezultatov partnerstev na enem mestu in obveščanju širše skupnosti deležnikov o najnovejšem dogajanju, omogoča pa tudi razpravo in sodelovanje v procesu; vendar opozarja, da spletno „univerzalno okence“ samo po sebi ne bi smelo biti tudi univerzalno sredstvo za doseganje ciljev agende za mesta, še zlasti, ker je to orodje premalo poznano med morebitnimi uporabniki;

Boljše pravno urejanje in upoštevanje vidika mest

27. se zaveda, da je treba za uresničitev agende za mesta vzpostaviti nove pravne mehanizme med institucijami EU, državami članicami, mesti in deležniki, s katerimi bi podprli izvajanje ukrepov, ki se nanje nanašajo in sodijo v njihovo pristojnost;

28. ponovno poziva, naj bo osnova za izvajanje agende za mesta zavezujoče narave, zanj pa naj bo odgovorna Komisija, pri čemer naj v tej fazi k temu prispevajo vsi ustrezni generalni direktorati, kakor sedaj prispevajo k partnerstvom; prav tako poziva, naj se v državah članicah agenda izvaja v ministrstvu, ki je pristojno za določeno temo, ne pa da avtomatično pripade ministrstvu, pristojnemu za razvoj mest;

29. poudarja, da je bila povezava s programom boljšega pravnega urejanja Evropske unije ključni vidik amsterdamskega pakta; zato priporoča, da se neposredno povežeta delo partnerstev in članov platforme REFIT in na sejah partnerstev močneje poudari potreba po izboljšanju ureditvenega okolja EU pri posamezni politiki;

30. meni, da bi bilo delo partnerstev v okviru agende za mesta koristno tesneje povezati z delom Odbora Evropske komisije za regulativni nadzor;

31. želi spomniti na prizadevanja OR za izvajanje agende v povezavi z elementom boljšega pravnega urejanja, ki je v zadnjih letih potekalo s pilotnim uvajanjem (teritorialnih) ocen učinka na mesta, s katerimi naj bi poročevalci na podlagi vzorca mest pridobili analizo potencialnih učinkov konkretnih zakonodajnih predlogov na terenu;

32. meni, da bi moralo upoštevanje vidika mest (angl. urban proofing) postati osrednji element oblikovanja politike EU; poudarja, da bi lahko bolj sistematično ocenjevali učinek predlaganih ukrepov EU na mesta (v različnem obsegu), s čimer bi zagotovili, da se lokalni vidik ustrezno odraža v končni različici politike ali zakonodaje;

33. pozdravlja dejstvo, da GD REGIO pri obravnavi novih zakonodajnih predlogov priznava pomen izvajanja teritorialnih ocen učinka, in spodbuja Komisijo, da tovrstno ocenjevanje bolj uporablja na vseh področjih politike;

34. poziva, naj mesta in mestna območja prispevajo k prednostnim nalogam EU, ki ustrezajo njihovim posebnim razvojnim potrebam, in poudarja, da bi moral biti lokalni razvoj še naprej del širšega pristopa EU k teritorialnemu razvoju in tudi bolje opredeljen kot celosten koncept;

Prihodnji okviri agende za mesta za obdobje po letu 2020

35. meni, da je na podlagi skupnih rezultatov, doslej doseženih v okviru prvih partnerstev, agenda EU za mesta dobra z dokazi podprta podlaga za oblikovanje in usmeritev prihodnjega evropskega sodelovanja tako v okviru skladov ESI kot delov centralno upravljanjanih programov Komisije za obdobje po letu 2020;

36. poziva, naj se v predlogu prihodnjega večletnega finančnega okvira in kohezijski politiki po letu 2020 odraža vloga mest in mestnih območij ter izboljšajo integrirana orodja in mehanizmi za zagotavljanje večje veljave in neposredne podpore mest in regij; poudarja, da je treba pri kohezijski politiki nadaljevati s celostnim teritorialnim pristopom, ki prinaša dodano vrednost, in da mora imeti ta politika poleg svoje močne podpore podeželju tudi močno mestno razsežnost, v samih mestih in mestnih območjih pa je treba poudarjati, da morajo stati za svojimi dejanji;

37. poudarja, da kljub vse večjemu pomenu najnižje ravni upravljanja (na primer mest) v razmerju do osrednje ravni upravljanja v EU v nekaterih državah članicah prihaja do ponovne centralizacije mehanizmov upravljanja, s čimer se zmanjšujejo sredstva, ki so bila doslej na voljo mestom in regijam ter so jim omogočala samoodločbo. To je nevaren pojav, ki bo onemogočil policentrično rast, oprto na lokalne razvojne dejavnike in posebnosti;

38. se strinja, da morajo biti nova integrirana orodja bolj prilagodljiva in bolj sorazmerna, smernice pa bolj prilagojene, da se zagotovi boljše razumevanje teh orodij in večja jasnost za osebe, ki jih bodo uporabljale;

39. poziva, naj se v okviru agende za mesta prednost nameni povečanju dostopnosti do financiranja mestnih projektov, ki je izredno razdrobljeno, da bodo od tega imela korist tako velika kot manjša mesta, npr. z vključitvijo ključnih deležnikov, tudi vseevropskih mrež lokalnih in regionalnih oblasti ter OR, v pripravo informativnega gradiva, prilagojenega različnim potrebam, ki bi vključevalo vse možne oblike financiranja mestnih projektov na vseh 12 tematskih področjih;

40. poziva k resnemu seznanjanju lokalnih in regionalnih oblasti o obstoječih možnostih financiranja (URBIS in prilagojena posojila EIB); poleg tega bi bilo treba prednostno obravnavati racionalizacijo trenutnih možnosti svetovanja in financiranja, ki bi bile v določeni meri prilagojene potrebam mest;

41. se zaveda, da je treba racionalizirati financiranje naložb v mestih in prilagoditi storitve, povezane s shemo posojil EIB, potrebam posameznih mest; priznava vlogo nove namenske svetovalne platforme za naložbe v mesta (URBIS) pri zagotavljanju finančnega in tehničnega svetovanja mestnim oblastem v ključnih fazah priprave in izvajanja projektov v mestih, vključno z oblikovanjem naložbenih strategij, pripravo projektov in uporabo inovativnih finančnih instrumentov (npr. s povezovanjem evropskih strukturnih in investicijskih skladov z Evropskim skladom za strateške naložbe);

42. poudarja, da je evropsko teritorialno sodelovanje še vedno pomembno za mesta in lokalne oblasti, saj jim omogoča evropsko perspektivo, ko se odločajo o razvoju mesta; poudarja, da več kot tretjina državljanov EU živi in dela v evropskih obmejnih mestih in regijah, ki ustvarijo dve tretjini BDP v EU; ugotavlja, da so čezmejni in transnacionalni projekti Interreg prinesli številne konkretne rezultate v imenu evropskih državljanov na področjih, ki so pomembna za agendo za mesta, kot so mobilnost, prilagajanje podnebnim spremembam, energetske prehode, poklicno usposabljanje in ustvarjanje delovnih mest;

43. poziva, naj se cilji in mehanizmi izvrševanja vseh prihodnjih nekohezijskih programov EU z mestno komponento, kot je deveti okvirni program za raziskave in inovacije, ter politične pobude, kot je Konvencija županov za podnebne spremembe in energijo, dobro povežejo z agendo za mesta;

44. poudarja, da bi morala imeti agenda za mesta pomembno mesto v prihodnjih letnih delovnih programih Komisije, predsedstva Sveta pa poziva, naj obnovijo politično zavezo na visoki ravni temu procesu, državam članicam pa omogočijo sodelovanje in formalno poročanje o razvoju partnerstev;

45. poziva, naj imajo mesta in regije dostop do delovnih skupin Evropskega sveta in Evropskega parlamenta o zadevah mest in dialogov prek njihovega institucionalnega predstavnika, tj. OR, da bodo lahko spremljala in izboljšala prispevek k delu Sveta na področjih, ki vplivajo nanje in na njihove pristojnosti;

46. poudarja, da mora predlagane akcijske načrte spremljati časovni načrt z izvedljivimi cilji, roki, kazalniki in vmesnimi cilji, pri čemer se mora odražati večakterskost partnerstev in v kar je treba vključiti različne ravni uprave, zasebni sektor in civilno družbo;

47. predlaga, naj se po dokončanju akcijskih načrtov organizirajo kampanje obveščanja z ustreznimi mehanizmi za zbiranje povratnih informacij prek nacionalnih ministrstev in drugih oblikovalcev javnega mnenja, vključno s predstavništvom mest in regij v Bruslju;

48. pričakuje, da bo v oceni Evropske komisije leta 2019 zapisano, kako so partnerstva prispevala k agendi za boljše pravno urejanje, boljšemu dostopu do financiranja ter boljši izmenjavi znanja in najboljših praks;

49. poziva partnerstva, naj izvedejo lastne ocene in ponudijo povratne informacije o tem, ali so bila izpolnjena njihova pričakovanja v okviru postopka, in predlagajo morebitne izboljšave;

50. podpira predlog, da se ustanovi usmerjevalni odbor, ki bo razpravljal o prihodnjem razvoju agende za mesta, kot so ključna sporočila partnerstev za prihodnje politične odločitve in programe, morebitna nova tematska partnerstva, uporaba medsektorskih vprašanj in spodbujanje rezultatov razprav; se strinja, da je ustrezen predlog obravnave drugih vprašanj, kot so varnost, kulturna dediščina, demografska politika, mestna vozlišča in omrežje TEN-T;

51. hkrati poudarja, da je treba ustrezno oceniti rezultate ter strukturo in izvedbene ukrepe sedanjih partnerstev pred uvedbo novih;

52. predlaga vključitev OR v organizacijo letnega usklajevalnega sestanka, da bi prispeval informacije, predlagal ukrepe, gostil srečanja, predvsem pa preprečil prekrivanje z drugimi morebitnimi dogodki in razpravami;

Sklepne ugotovitve

53. poziva evropske institucije, naj potrdijo svojo zavezanost agendi EU za mesta in formalizirajo ta proces; ugotavlja, da agenda za mesta ponuja toliko priložnosti za izboljšanje delovanja naših mest v prihodnosti, da ne more biti omejena zgolj na povezovanje v mreže, temveč mora biti priznana kot zavezujoča politična zaveza za razvoj in izvajanje zakonodaje ter evropskih in nacionalnih programov financiranja;

54. poudarja, da amsterdamski pakt OR zagotavlja močnejšo institucionalno vlogo, saj ga poziva, naj kot posvetovalni organ Unije, ki uradno zastopa regije in občine na ravni EU, prispeva k nadaljnjemu razvoju agende EU za mesta;

55. predlaga prihodnjim predsedstvom Sveta EU, naj spodbujajo nekatere sinergije med razpravami o oceni izvajanja agende EU za mesta in prenovljeno teritorialno agendo za obdobje po letu 2020, da bi oblikovali celostnejši pristop k prostorskemu načrtovanju in teritorialnemu upravljanju, v katerega bi morale biti vključene lokalne in regionalne oblasti ter prostorski načrtovalci, pri čemer bi šlo za pristop od spodaj navzgor, temelječ na dejstvih;

56. priznava vlogo mest pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja za leto 2030; poziva k zelo močnim sinergijam med agendo ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in določanjem političnih prednostnih nalog EU po letu 2020;

57. meni, da bo ustrezna vključitev ciljev trajnostnega razvoja v politike EU po vsej Uniji spodbudila nastanek celostnejše vizije prihodnosti naših mest in regij; meni tudi, da je za mestno razsežnost ciljev trajnostnega razvoja potreben celovit, integriran in učinkovit pristop; zato poziva k tesnemu sodelovanju s partnerji in drugimi deležniki kakor tudi z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da bi spodbudili sodelovanje različnih deležnikov;

58. poziva, naj evropski in nacionalni statistični uradi razvijejo in izboljšajo podatke, kazalnike, orodja in metodologijo, ki se uporabljajo za količinsko opredelitev in spremljanje prispevka politik EU k ciljem Agende 2030, povezanim z mesti, in povečajo zagotavljanje kazalnikov, opredeljenih za ravni NUTS 2 in 3 ter funkcionalna mestna območja;

59. poudarja, da bo nova agenda ZN za mesta vodila prizadevanja najrazličnejših akterjev za trajnostni razvoj mest v naslednjih 20 letih; poziva vse ravni upravljanja v EU, naj sodelujejo in izkoristijo novo agendo za mesta kot sredstvo za vključujoč in trajnostni razvoj mest.

V Bruslju, 4. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Spodbujanje rasti in kohezije v obmejnih regijah EU

(2018/C 387/04)

Poročevalec: János Ádám KARÁCSONY (HU/EPP), član sveta Tahitófalu**Referenčni dokument:** Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu – Spodbujanje rasti in kohezije v obmejnih regijah EU

COM(2017) 534 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. odobrava sporočilo o spodbujanju rasti in kohezije v obmejnih regijah EU, ki ga je predstavila Evropska komisija. Prav tako izraža zadovoljstvo nad učinkovitim sodelovanjem različnih služb iz številnih generalnih direktorátov Komisije, zaradi česar ta dokument odseva medsektorsko naravo sodelovanja v obmejnih regijah EU. Podpira tudi vzpostavitev „kontaktné točke za meje“, s katero naj bi poskrbeli za izvajanje ukrepov, vendar je glede na številne naloge, ki jih predvideva sporočilo, zaskrbljen zaradi možnega pomanjkanja osebja na tej točki;
2. izraža zadovoljstvo zlasti nad postopkom priprave tega sporočila, saj je bil zgled učinkovitega participativnega sodelovanja na več ravneh. Komisija je pri t. i. pobudi za pregled čezmejnega sodelovanja delovala spodbujevalno in povezovalno, kar je deležnikom omogočalo izmenjavo zamisli in načinov ravnanja. Poleg tega lahko oblikovalci politik iz številnih popisov, dokumentov o stališču in študij črpajo ogromno dokazov o ovirah za sodelovanje v čezmejnih regijah;
3. poudarja potrebo po obravnavi pravnih, upravnih, fizičnih in kulturnih ovir, da bi okrepili sodelovanje v obmejnih regijah EU. Pri tem ostaja bistvenega pomena finančna podpora EU za pobude na področju evropskega teritorialnega sodelovanja;
4. meni, da bi bilo treba v prihodnjem večletnem finančnem okviru občutno povečati finančno podporo EU za tovrstne pobude, in se mu zdi nesprejemljivo, da so sredstva v trenutnem predlogu skržena. Priznava, da se proračun EU spopada z močnimi finančnimi pritiski zaradi načrtovanega izstopa Združenega kraljestva iz EU in še vedno visokih ravni javnega dolga v državah članicah EU. Kljub temu pa podpiranje pobud evropskega teritorialnega sodelovanja prinaša izredno visoko evropsko dodano vrednost v smislu spodbujanja gospodarske rasti in kohezije ter gradnje boljše EU za njene državljane;
5. poudarja, da med koristmi evropskega teritorialnega sodelovanja niso zgolj projekti, temveč tudi dejstvo, da pri skupnih programih in projektih sodeluje vrsta organov na lokalni in regionalni ravni, med njimi tudi javni organi;
6. poziva države članice, naj poskrbijo za organizacijo čim več čezmejnih posvetovanj z državljani, da bi Evropi zagotovili nove temelje ter povezavo med ljudmi in evropskim projektom, z opredelitvijo izzivov, pri katerih državljani želijo odziv EU, pa ustvarili dejanski evropski javni prostor;
7. ugotavlja, da sodelovanje v obmejnih regijah EU vključuje notranje in zunanje meje ter kopenske in morske meje, s stalno povezavo na morju ali brez nje. Pri morskih mejah je treba odpraviti omejitve 150 km, ki omejuje možnosti za sodelovanje otoških regij. Izboljšano sodelovanje in odprava ovir ne smeta biti omejena na države članice EU, temveč morata vključevati sosednje države in regije, zlasti kadar so v sodelovanje vključene najbolj oddaljene regije EU;

Pripombe na deset predlogov iz sporočila Komisije

Poglobitev sodelovanja in izmenjav

8. odobrava oblikovanje vseevropske spletne strokovne mreže (Futurium) in javni razpis za pilotne projekte o načinih odprave pravnih in upravnih ovir. Komisija mora še naprej zagotavljati spodbude in usklajevanje, da se izboljšajo sodelovanje in izmenjave;

9. poudarja pomen priprave teritorialnih strategij za celostno in usklajeno usmerjanje naložb. „Celostno“ pomeni, da pri doseganju ciljev določenega območja sodelujejo vse ravni uprave, od lokalne do evropske. „Usklajeno“ pomeni, da različni viri financiranja prispevajo k istim dogovorjenim teritorialnim ciljem in se pri tem dopolnjujejo;

10. poudarja vlogo makroregionalnih strategij, ki so se „uveljavile kot politični instrument za učinkovitejši izkoristek skupnega potenciala makroregij z boljšim izvajanjem in usklajevanjem odzivov politik [...] na podlagi lokalnega pristopa od spodaj navzgor“, in opozarja na mnenje OR o tem vprašanju ⁽¹⁾;

11. v zvezi s tem opozarja tako na pomen programov čezmejnega kot transnacionalnega in medregionalnega sodelovanja, katerih evropska dodana vrednost presega financiranje, saj združujejo ljudi v skupne projekte, ki ustvarjajo trajno partnerstvo, zaupanje in vzajemno koristne strukture sodelovanja;

12. se je seznanil s predlogom uredbe o novih čezmejnih programih in opozarja, da nekatere notranje meje EU potekajo tudi po morju in da jih je treba obravnavati enako kot kopenske meje, tako kot v sedanjem programskem obdobju. Drugače bodo ogroženi sodelovanje med obmejnimi regijami v EU z morsko mejo in možnosti za prilagajanje lokalni ravni, ki jih ti programi omogočajo pri čezmejnem sodelovanju;

13. poudarja pomen in uporabnost programov Interact, Interreg Europe, Urbact in ESPON pri krepitvi sodelovanja v Evropi in izboljšanju izvajanja kohezijske politike; glede na trenutne predloge opozarja, da je nadaljevanje programov Interreg Europe in Urbact bistvenega pomena za medregionalno sodelovanje v Evropi, ter Evropsko komisijo, Evropski parlament in Svet poziva, da ne le pojasnijo, temveč tudi zajamčijo prihodnost obeh;

14. poziva, da se lokalne in regionalne oblasti Združenega kraljestva povabijo in spodbudijo, naj v naslednjem programskem obdobju še naprej sodelujejo v programih in projektih evropskega teritorialnega sodelovanja. Zagotoviti jim je treba dostop do makroregionalnih in pomorskih strategij in EZTS;

15. ugotavlja, da nacionalni organi za statistiko v veliko primerih ne vodijo statistike o čezmejnem prometu, npr. nimajo podatkov o prehajanju notranjih meja EU. Informacij in statistik o tovrstnih dejstvih primanjkuje, zato bi morali Komisija in drugi organi, npr. Eurostat, imeti večjo vlogo pri zbiranju in obdelavi takšnih podatkov;

Izboljšanje zakonodajnega postopka

16. priznava, da popolna usklajenost in zbližanje predpisov ter zakonodaje nista niti realna niti zaželena. Zato se je še toliko bolj pomembno zavedati vpliva evropskih in nacionalnih zakonov in predpisov v obmejnih regijah EU. OR že dolgo zatrjuje, da bi Evropska komisija morala izvajati ocene teritorialnega učinka vseh pomembnih zakonodajnih aktov EU, ki bi lahko imeli teritorialni učinek. Zato odobrava njena prizadevanja za uvedbo „čezmejnega preskusa“ zakonodaje EU, da bi bilo mogoče prepoznati njen morebitni čezmejni učinek že v zgodnji fazi zakonodajnega postopka in podpreti države članice pri uporabi metodologij za izvajanje ocene teritorialnega učinka na nacionalni ravni. To se zdi še toliko bolj nujno, ker se gospodarski akterji, ki poslujejo čezmejno, zaradi sprememb na pomembnih nacionalnih političnih področjih – tj. okolje, varstvo potrošnikov in zaščita delavcev – soočajo z ovirami pri vzajemnem dostopanju do trgov in ne morejo popolnoma izkoristiti svoboščin, ki jih ponuja notranji trg;

⁽¹⁾ Izvajanje makroregionalnih strategij, poročevalec Raffaele Cattaneo (IT/EPP), COTER-VI/029.

17. poudarja, da bi se morala zakonodajalca, Evropski parlament in Svet, bolj zavedati čezmejnega učinka nove zakonodaje. Tako bi morala v pogajanjih o zakonodajnih predlogih sistematično obravnavati teritorialni učinek;

18. podpira predlog ustanovitve medskupine za teritorialno sodelovanje v Evropskem parlamentu in jo je pripravljen podpreti;

19. meni, da bi bilo treba zagotoviti boljše usklajevanje med državami članicami pri prenosu prava EU v nacionalno zakonodajo, da ne bi ustvarjali novih ovir in s tem še večjega bremena za čezmejno in transnacionalno sodelovanje pa tudi morebitnih ovir na notranjem trgu. OR predlaga, naj Evropska komisija prevzame usklajevalno vlogo, da bi zagotovila dosledno in čim učinkovitejše izvajanje zakonodaje EU;

Omogočanje čezmejne javne uprave

20. poudarja pomen interoperabilnosti javnih storitev za čezmejno sodelovanje;

21. v zvezi s tem opozarja na prizadevanja na področju e-uprave. Vztraja pa, da je treba zagotoviti čezmejno interoperabilnost. Podpira tudi več izmenjav javnih uslužbencev med javnimi organi različnih držav članic, s čimer bi se izboljšalo poznavanje upravne kulture v drugih državah. Komisija bi morala biti bolj drzna pri podpori na tem področju. Zgledovala bi se lahko po programu TAIEX REGIO PEER 2 PEER, ki se izvaja v okviru kohezijske politike in združuje strokovnjake za izvajanje iz ene države pri podpori postopkov izvajanja v drugi državi. V obmejnih regijah so na tem področju izkazali za učinkovite čezmejni projekti za stike med ljudmi, saj lajšajo takšno sodelovanje in izmenjave med lokalnimi in regionalnimi oblastmi;

Zagotavljanje zanesljivih in razumljivih informacij ter podpore

22. meni, da bi lahko enotni digitalni portal znatno izboljšal čezmejno sodelovanje. OR predlaga, naj Komisija dejavno podpre novi portal in orodje SOLVIT v obmejnih regijah z organiziranjem ciljno usmerjenih javnih usposabljanj;

23. opozarja na mnenje OR o programu Erasmus za izvoljene lokalne in regionalne predstavnike, ki poziva k „vzpostavitvi programov za usposabljanje ter izmenjavo dobrih praks, namenjenih izvoljenim lokalnim in regionalnim predstavnikom“;

24. poudarja, da je enako pomembno, da se državljani in podjetja lahko zaneajo na storitve v fizični, ne samo v elektronski obliki. V zvezi s tem je pomembno, da imajo lokalne in regionalne podporne storitve, kot so agencije in zavodi za zaposlovanje in podporne strukture za podjetja, zmogljivosti in strokovno znanje za svetovanje državljanom in podjetjem o čezmejnih vprašanjih;

Podpiranje čezmejnega zaposlovanja

25. razume težave, s katerimi se spopada Komisija na področjih politike, kjer ima EU deljene ali podporne pristojnosti, kot je politika zaposlovanja ali zdravstvena politika. Kljub temu bi morala odločno opredeliti nezdružljive nacionalne politike in predlagati rešitve za njihovo usklajevanje;

26. opozarja na možnosti, ki jih ponujajo programi kohezijske politike pri vzpostavitvi in krepitevi čezmejne mobilnosti delovne sile;

27. meni, da sedanja ureditev ne zadošča. Izboljšati je treba predvsem vzajemno priznavanje spričeval, diplom in poklicnega usposabljanja. Komisija bi morala biti bolj drzna pri praktičnih predlogih na tem področju;

28. odobrava predlog Komisije o ustanovitvi Evropskega organa za delo v okviru evropskega stebra socialnih pravic⁽²⁾. Ta bi si prizadeval za lažji dostop posameznikov in delodajalcev do informacij o njihovih pravicah in obveznostih, podpiral sodelovanje med državami EU pri čezmejnem izvrševanju ustrezne zakonodaje Unije ter posredoval in olajšal rešitev v primerih čezmejnih sporov med nacionalnimi organi ali motenj na trgu dela. OR poziva Komisijo, naj posebno pozornost nameni obmejnim delavcem, saj se srečujejo z največjimi ovirami v vsakdanjem življenju;

⁽²⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1226&langId=sl>

Spodbujanje večjezičnosti ob mejah

29. poudarja dejstvo, da jezikovne prepreke še vedno močno ovirajo čezmejno sodelovanje, zlasti na obmejnih območjih, na katerih ni dolgotrajne tradicije sodelovanja. Čeprav so za politiko izobraževanja pristojne države članice, lahko EU s programi evropskega teritorialnega sodelovanja nanjo pomembno vpliva. Zato je zlasti pomembno, da se omogoči dovolj prožnosti za oblikovanje čezmejnih programov financiranja izobraževalnih, kulturnih in drugih dejavnosti, ki povezujejo državljane v čezmejnih regijah. OR obžaluje, da zaradi ciljev tematske osredotočenosti in usmerjenosti v gospodarsko rast in inovacije ter podcenjevanja vpliva sodelovanja, v katero so vključeni državljani, na izvajanje evropskega projekta to žal ni vedno mogoče; zato vztraja, da je treba izvajalskim organom programa evropskega teritorialnega sodelovanja omogočiti, da prosto odločajo o svojih prednostnih naložbah v skladu s svojimi regionalnimi strategijami razvoja, ne da bi jih omejevali dogovori o tematski osredotočenosti, ki morda v danih čezmejnih okoliščinah niso primerni;

30. poudarja poseben pomen dvojezičnosti na obmejnih območjih. Okrepitev prizadevanj za spodbujanje medsebojnega poznavanja sosednjega jezika omogoča lažje sodelovanje na kateremkoli področju;

31. poudarja velik pomen projektov za stike med ljudmi in majhnih projektov v programih čezmejnega sodelovanja. V svojem mnenju o tej temi ⁽³⁾ poziva, „naj projekti za stike med ljudmi in majhni projekti temeljijo na predpisih, ki urejajo podporo EU za čezmejno sodelovanje, kot legitimnem instrumentu v programih čezmejnega sodelovanja“. Da bodo projekti blizu državljanom, morajo biti lokalno dostopni in čim bolj preprosti;

Lažja čezmejna dostopnost

32. opozarja na mnenje OR o manjkajočih prometnih povezavah v obmejnih regijah ⁽⁴⁾, saj se mnoge od njih zaradi drugačnih prednostnih nalog ali infrastrukturnih standardov, proračunskih omejitev ali različnih pravnih, postopkovnih ali organizacijskih pristopov še vedno soočajo z manjkajočimi, nezadostnimi ali slabimi prometnimi storitvami;

33. poziva Komisijo k nadaljnjim ukrepom na podlagi študije o manjkajočih prometnih povezavah in dodatnemu financiranju za ugotovljene manjkajoče povezave, kar bi omogočilo bolj učinkovito čezmejno sodelovanje, tudi med pomorskimi regijami s pristaniškimi in logističnimi območji;

34. odobrava nedavne dosežke na področju telekomunikacij, s katerimi so se v številnih primerih znižali stroški gostovanja. Hkrati pa poziva, naj se za lažje čezmejne izmenjave in dostopnost odhodni klici v sosednje čezmejne regije obračunavajo po domačih, ne po mednarodnih tarifah tako kot zdaj;

35. za najbolj oddaljene regije je ključno vprašanje dostopnosti, saj gre za otoke ali otočja in oddaljene regije, ki povrh tega ležijo ob zunanji meji daleč od EU;

Spodbujanje večjega združevanja struktur zdravstvenega varstva

36. obžaluje, da se kljub direktivi o zdravstvenem varstvu še vedno pojavljajo težave pri zagotavljanju čezmejnih zdravstvenih storitev v praksi. Predlagani načrt za čezmejno sodelovanje na zdravstvenem področju je dobrodošel, dopolniti pa bi ga morali predlogi za odpravljanje razlik glede (priznavanja in povračila) stroškov zdravstvenih storitev, ki obstajajo med državami članicami, tudi za paciente z evropsko kartico zdravstvenega zavarovanja; hkrati izraža obžalovanje zaradi nezadostne pravne ureditve glede čezmejnih (primarnih in sekundarnih) medicinskih prevozov;

37. ugotavlja, da bi se z izboljšavami mobilnosti delovne sile in upravne interoperabilnosti močno izboljšale tudi čezmejne zdravstvene storitve;

⁽³⁾ Projekti za stike med ljudmi in majhni projekti v okviru programov čezmejnega sodelovanja, poročevalec Pavel Branda (CZ/ECR), COTER-VI/023.

⁽⁴⁾ Manjkajoče prometne povezave v obmejnih regijah, poročevalec: Michiel Scheffer (NL/ALDE), COTER-VI/016.

Upoštevanje pravnega in finančnega okvira za čezmejno sodelovanje

38. poudarja uporabnost evropskih združenj za teritorialno sodelovanje (EZTS) in drugih struktur teritorialnega sodelovanja, kot so delovne skupnosti, kot instrumenta za izvajanje ključnih čezmejnih projektov. Komisijo poziva, naj zagotovi, da bodo vse države članice sprejele potrebne nacionalne določbe, kot je opredeljeno v uredbi o EZTS, in po potrebi začne postopek za ugotavljanje kršitev. V nekaterih primerih se nacionalne določbe o EZTS med državami članicami še vedno razlikujejo zaradi njihovega nezanimanja za sprejetje posodobljenih določb ali mišljenja, da pred tem sprejete določbe zadoščajo. To povzroča težave pri vsakodnevnem delu EZTS in pri ustanavljanju novih;

39. poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo EZTS upravičeni subjekti pri vseh projektih, ki jih financira EU, saj je to eden glavnih namenov tega instrumenta. Eden od konkretnih ukrepov Komisije bi moralo biti bolj dejavno seznanjanje o možnostih uporabe EZTS, poleg tega pa bi morala v prihodnjih zakonodajnih predlogih EZTS jasno navesti med upravičenimi pravnimi subjekti za vse projekte, ki jih financira EU. Da se olajša nemotena uporaba EZTS, pa je po prepričanju OR potrebno tudi sodelovanje nacionalnih organov, pristojnih za odobritev;

40. odobrava predlog Komisije za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o mehanizmu za reševanje pravnih in upravnih ovir v čezmejnem okviru, pravnega orodja, ki se uporablja od spodaj navzgor in dopolnjuje EZTS ter lahko učinkovito podpre projekte čezmejnega sodelovanja, saj lokalnim in regionalnim oblastem omogoča, da zakonodajo in druge predpise ene države članice uporabijo na ozemlju druge obmejne države članice – na vnaprej opredeljenem območju, projektu in v določenem časovnem okviru. Uredba bi lahko bistveno povečala učinkovitost čezmejnega sodelovanja, zlasti pri čezmejnih naložbah, obenem pa zmanjšala upravno in finančno breme;

41. ustrezno pozornost bi bilo treba nameniti skladnosti zakonodajnih besedil EU. Pri evropskem teritorialnem sodelovanju neskladnosti povzročajo težave, nepotrebne zamude in v nekaterih primerih dokončno opustitev projektov. Generalni direktorati Komisije bi se morali pri spremembah in pripravi zakonodaje bolje usklajevati;

42. programi evropskega teritorialnega sodelovanja bi morali biti izvzeti iz določb o državni pomoči, ker zaradi čezmejnega značaja svojih projektov in velikega pomena projektov evropskega teritorialnega sodelovanja za Unijo enotnega trga ne izkrivljajo, temveč ga sooblikujejo. OR se zaveda, da po mnenju Komisije popolno izvzetje ni mogoče, saj bi bila za to potrebna sprememba ustanovnih pogodb. Vendar pa vztraja, da so potrebne takojšnje poenostavitve, in Komisijo poziva, naj na novo zastavi svoj prihodnji pristop k državni pomoči;

43. ugotavlja, da evropsko teritorialno sodelovanje spada v zakonodajni okvir kohezijske politike EU. Vendar programi evropskega teritorialnega sodelovanja vključujejo dodatno mednarodno razsežnost, zaradi česar lahko postanejo še bolj zapleteni, poleg tega so pogosto tudi manjšega obsega, torej je glede na finančno podporo v primerjavi z glavnimi programi kohezijske politike upravno breme višje. Drugačne so tudi potrebe po financiranju in vrste projektov. Kljub temu uredba o skupnih določbah kohezijske politike in veljavna uredba o evropskem teritorialnem sodelovanju posebnosti evropskega teritorialnega sodelovanja ne upoštevata v zadostni meri;

44. se zavzema, naj se v prihodnjem programskem obdobju bolj upoštevajo teritorialne posebnosti programov evropskega teritorialnega sodelovanja zlasti pri najbolj oddaljenih regijah zaradi njihovega posebnega položaja. Zato poziva Komisijo, naj vrsto konkretnih predlogov na koncu tega dokumenta vključi v zakonodajne predloge za novo programsko obdobje;

Zbiranje podatkov o čezmejnem sodelovanju za obveščanje nosilcev političnih odločitev

45. poudarja, da so za obravnavanje čezmejnih ovir potrebne ustrezne teritorialne informacije in podatki. Žal primanjkuje razpoložljivih podatkov o čezmejnem sodelovanju, prav tako pa se pojavljajo težave pri primerljivosti obstoječih podatkov zaradi različnih metodologij njihovega zbiranja in različnih zakonodaj, ki se uporabljajo;

46. odobrava prizadevanja za okrepitev sodelovanja med statističnimi uradi in z zanimanjem pričakuje ugotovitve prihodnje raziskave Mreže za spremljanje evropskega prostorskega načrtovanja (ESPON) o preskušanju metod za razvoj teritorialnih kazalnikov. Razpoložljivost podatkov pa je še večji problem pri čezmejnem sodelovanju z državami zunaj EU. Komisija bi morala zagotoviti, da se v prizadevanja za uskladitev vključijo tudi države zunaj EU;

47. obžaluje, da se o številnih prednostih in uspehih evropskega teritorialnega sodelovanja ne poroča, ker so sistemi ocenjevanja kohezijske politike in drugih področij preozki in usmerjeni predvsem v finančne kazalnike in kratkoročni učinek. Koristi evropskega teritorialnega sodelovanja pa je zelo težko količinsko opredeliti in so pogosto neotipljive, posredne in dolgoročne. Med njimi so krepitev zaupanja, vzpostavitev dolgotrajnih oblik sodelovanja, izboljšanje kakovosti življenja ter praktična poenostavitve in nove priložnosti za državljane. Zato OR poziva snovalce politik, zlasti s področja financ in proračunske organe, naj preučijo kvalitativni opis projektov evropskega teritorialnega sodelovanja, da bodo doumeli njihove dejanske koristi;

Predlogi in priporočila za lažje izvajanje programov evropskega teritorialnega sodelovanja

48. je zaskrbljen, da potencialni upravičenci, kot so organizatorji majhnih projektov ali majhna združenja in nevladne organizacije, zaradi zapletenosti sedanjega sistema ne zaprosijo za podporo, čeprav imajo odlične projektne predloge;

49. podpira ukrepe za poenostavitve iz programa Interact v razmisleku o pobudi Interreg po letu 2020 ⁽⁵⁾ in opozarja na pomen naslednjih ukrepov za poenostavitve ter izboljšanje izvajanja in dostopnosti programov evropskega teritorialnega sodelovanja:

50. imenovanje organov ne bi smelo biti več potrebno ali bi se moralo omejiti na opis vlog izvedbenih organov v operativnih programih. Sedanji postopek imenovanja je povzročil zamude in upravne obremenitve, saj so revizorji pri pregledu kontrolnih seznamov, ki jih je izdala Komisija, zahtevali številne dokumente in dokaze. To je povzročilo dodatno upravno obremenitev, izvajanje programov pa se ni izboljšalo;

51. revizije bi morale temeljiti na preprečevanju in sodelovanju. V praksi ne bi smele samo opozarjati na napake, temveč tudi nepotrebne predpise in postopke, prav tako pa bi morale predlagati ustrezne rešitve, da se preprečijo dodatne upravne zahteve. Tak pristop bi poleg tega pomagal okrepiti načelo enotne revizije, ki mora temeljiti na preverjanju upravljanja, s čimer bi se izognili temu, da morajo upravičenci dokaze predložiti večkrat. Nadzor, spremljanje in revizija bi se morali bolj osredotočiti na vsebino in rezultate, ne zgolj na postopke;

52. zahteve uredbe o skupnih določbah za statistično in nestatistično vzorčenje revizij povzročajo težave pri izvajanju programov evropskega teritorialnega sodelovanja zaradi njihove čezmerne narave in majhnega obsega dodeljenih finančnih sredstev. Stopnjo kritja (5 % projekta, 10 % izdatkov) bi bilo treba znižati ali v celoti prepustiti strokovni presoji revizijskih organov ob upoštevanju značilnosti programa. Če se napake nanašajo samo na enega projektnega partnerja, ne bi smeli domnevati, da veljajo za celoten program sodelovanja. Raven pomembnosti napak bi se morala zvišati na 5 %, da bi spodbudili eksperimentiranje in vsem tistim, ki prvič organizirajo projekte in pri katerih so napake bolj verjetne, omogočili, da zaprosijo za podporo;

53. glavne težave pri izvajanju programov evropskega teritorialnega sodelovanja se nanašajo na pravila o upravičenosti in zlasti stroške za osebje. Da bi se uvedla prava poenostavitve, morajo nosilci odločanja omogočiti odmik od povračila dejanskih stroškov in uvesti plačilo za dosežene rezultate in po možnosti izpolnjene cilje. Od upravnega organa se ne bi smelo zahtevati, da preverja ali izračunava stroške za osebje pri upravičencih. Najprej je treba dodatno povečati uporabo poenostavljenega obračunavanja stroškov, oblikovati več standardnih možnosti in dvigniti določene zgornje meje;

54. letne računovodske izkaze je treba pregledati in bistveno poenostaviti, tako da se ne ustvarja nesorazmerna obremenitev za organe in upravičence ter da to nima negativnega vpliva na povračilo stroškov;

55. okrepiti je treba načelo sorazmernosti in v uredbi natančneje opredeliti njegovo področje uporabe, brez potrebe po nadaljnjih smernicah. V sedanji zakonodaji se žal beseda „sorazmerno“ uporablja preveč ohlapno in brez opredelitve posledic tega za izvajanje, s čimer se ustvarja pravna negotovost in zahtevajo dodatna navodila, kar prispeva k upravni obremenitvi;

⁽⁵⁾ <http://interact-eu.net/#o=news/interreg-post-2020-reflection-paper>

56. za programe evropskega teritorialnega sodelovanja ne bi smele veljati zahteve glede tematske osredotočenosti. Naložbena področja bi morala biti predmet pogajanj o vsakem programu evropskega teritorialnega sodelovanja, saj so potrebe obmejnih regij v EU ter nadnacionalnih območij zelo različne. Nekatere čezmejne regije, ki že dolgo časa sodelujejo, bi se morda lahko osredotočile na spodbujanje gospodarske rasti in inovacij. Večina pa še vedno potrebuje pobude za gradnjo vzajemnega zaupanja, ki je temelj čezmejnega sodelovanja. Takšne pobude vključujejo kulturne in športne dogodke ter vse druge vrste projektov, ki so neposredno namenjeni državljanom. Vendar pa morajo biti naložbena področja skladna s tematskimi prednostnimi nalogami makroregionalnih in pomorskih strategij, ko te zajemajo enega ali več programov čezmejnega ali mednarodnega sodelovanja. Za zadnje je zaradi različnih prostorskih potreb ravno tako nujna večja svoboda pri določanju glavnih točk razvojne politike in strategij;

57. poenostaviti je treba izvajanje člena 20 uredbe o evropskem teritorialnem sodelovanju o ukrepih, ki se izvajajo zunaj dela programskega območja, ki pripada Uniji;

58. za spodbuditev konvergence regionalnih ali po potrebi večregionalnih programov ter programov čezmejnega, nadnacionalnega in evropskega sodelovanja bi se lahko uvedla sprememba člena 70(2) splošne uredbe o evropskih strukturnih in investicijskih skladih, da bi bilo majhen del (ki ga je treba še določiti) sredstev ESRR, dodeljenih za regionalne programe, obvezno uporabiti za evropske pobude sodelovanja, ki koristijo prvotnemu regionalnemu ozemlju. Ta določba bi še bolj okrepila dodano vrednost kohezijske politike v prihodnje in precej pripomogla k razvoju dejavnosti sodelovanja v Evropi;

59. uskladiti bi bilo treba pravila izvajanja za sklade na ravni EU, ki jih EU centralno upravlja, in različne programe evropskega teritorialnega sodelovanja, saj organi izvajanja in upravičenci pogosto sodelujejo pri več kot enem programu. Ureditev evropskih strukturnih in investicijskih skladov, ki je bistveno bolj zapletena, je težko razložiti, njihova privlačnost pa upada. V okviru različnih evropskih investicijskih in strukturnih skladov ter centralno upravljanjanih skladov bi zato morala veljati enaka pravila;

60. lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, mora vključevati posebne ureditve, da ga bo mogoče uporabljati prek meja. Uporabo instrumentov celostnega teritorialnega razvoja, kot so lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, pa tudi celostne teritorialne naložbe, bi bilo treba v okviru čezmejnega sodelovanja na splošno spodbujati.

V Bruslju, 4. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Lokalne in regionalne spodbude za zdravo in trajnostno prehrano

(2018/C 387/05)

Poročevalec: Nikolaos CHIOTAKIS (EL/EPP), občinski svetnik, Kifissia**EVROPSKI ODBOR REGIJ****Splošne ugotovitve**

1. poudarja, da je na ravni EU pomembno spodbujati zdrav in aktiven življenjski slog ter s tem dopolniti nacionalne politike in izvajati Agendo 2030 za trajnostni razvoj. Lokalne in regionalne oblasti morajo sprejeti in izvajati ustrezne ukrepe, ki vselej odražajo potrebe prebivalstva, po potrebi ob podpori skupnih evropskih programov;
2. se zaveda, da ima EU v skladu s členoma 168 in 169 Pogodbe o delovanju Evropske unije ključno vlogo pri zdravju in varstvu potrošnikov, s tem ko podpira politike držav članic in jih usklajuje, ko gre za spodbujanje zdrave in trajnostne prehrane ter boj proti nepoštenim poslovnim praksam (kot npr. posredovanje neresničnih informacij potrošnikom), kot je določeno v cilju 2 Agende 2030;
3. poudarja, da je slabo zdravstveno stanje, povezano z nezdravim načinom prehranjevanja in telesno neaktivnostjo, razširjen problem z visokimi stroški za družbo. Veliko ceneje je spodbujati zdrave in trajnostne načine prehranjevanja, kot je sredozemska prehrana, kot pa zdraviti bolezni. OR meni, da je izjemno pomembno iskati spodbude za zdravo in hkrati trajnostno prehrano v skladu s priporočili Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) ⁽¹⁾, saj so nedavni podatki pokazali, da v zadnjih desetletjih ljudje vse več uživajo visokokalorično hrano, bogato z nasičenimi maščobami, in predelano hrano z visoko vsebnostjo sladkorja, transmaščob in soli ⁽²⁾;
4. opozarja na vse večje razlike v zdravstvenem stanju med različnimi družbenimi skupinami. Zdravstveni problemi, povezani na primer z debelostjo, so pogostejši pri osebah z nizko stopnjo izobrazbe. Probleme z zdravjem je vsekakor mogoče preprečiti, pri oblikovanju ukrepov na podlagi potreb in posebnosti različnih skupin pa je treba upoštevati socialno-ekonomski vidik. Sistematični in dolgoročni ukrepi, ki so rezultat usklajenega delovanja različnih akterjev, bodo privedli do pogojev za zdrav in trajnosten način prehranjevanja celotnega prebivalstva;
5. meni, da je treba zdrav način prehranjevanja spodbujati z instrumenti javnega upravljanja, ki jih je treba razumeti v širšem smislu. Ti instrumenti lahko vključujejo davke, subvencije in zakone, pa tudi prostorsko načrtovanje in infrastrukturo, označevanje in spremembo sestave živil;
6. poudarja, da je cilj trajnostne proizvodnje in potrošnje neločljivo povezan z Agendo 2030, ki uspešno združuje zdrave ljudi in blaginjo za vse ter vse tri vidike trajnostnega razvoja: gospodarskega, družbenega in okoljskega;
7. poudarja, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti kakovosti živil in živilskih storitev v vseh fazah, od proizvodnje do zaužitja (na primer kmetijska proizvodnja, ribištvo, živinoreja, predelovalna industrija, trgovina in politika promocije proizvodov pri končnih uporabnikih – potrošnikih), ter hkrati spodbujati trajnostne proizvodne metode in zdrave potrošniške vzorce, kar je v skladu s ciljem 12 Agende 2030 o zagotavljanju trajnostnih načinov proizvodnje in porabe;
8. priznava, da lokalne in regionalne oblasti povezujejo vse deležnike (nacionalne, regionalne in lokalne proizvajalce, trgovce na drobno, potrošnike, podjetja in izobraževalne ustanove, npr. šole, univerze itd.) ter da so hkrati najbližje državljanom, ki se nanje pogosto obračajo z vprašanji glede svojih potrošniških pravic;

⁽¹⁾ Healthy diet, Fact sheet No 394 (Zdrava prehrana, informativno gradivo št. 394), posodobljeno septembra 2015.

⁽²⁾ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7694616/3-14102016-BP-EN.pdf>

9. ugotavlja, da je Svet Komisijo večkrat pozval, naj ukrepa na področju zdravja, telesne aktivnosti in prehrane;
10. poziva Komisijo, naj v skladu s ciljem 2 Agende 2030 predlaga standarde, ki jih uporabljajo posamezne regije, da bi zmanjšale količino zavržene hrane, saj ugotavlja, da se velik delež hrane, proizvedene v Evropi, ne porabi; poudarja pomen raziskovalnih programov za oceno prehranske politike v študijah, objavljenih na to temo ⁽³⁾;
11. poudarja, da lahko lokalna živilska proizvodnja prispeva k regionalnemu gospodarskemu in socialnemu razvoju ter s tem prepreči odseljevanje s podeželja in pretiran demografski pritisk na mesta. Lokalne in regionalne oblasti lahko s spodbujanjem kratkih dobavnih verig, načrtovanjem učinkovitih shem za preprečevanje živilskih odpadkov, izvajanjem usmerjenih kampanj ozaveščanja javnosti ter vključevanjem velikih trgovskih verig znatno prispevajo k večji trajnostnosti;
12. poziva lokalne in regionalne oblasti k usklajevanju lokalnih in regionalnih ukrepov za spodbujanje zdrave in trajnostne prehrane, in sicer s pripravo učinkovitih akcijskih načrtov za prehrano in telesno aktivnost na podlagi partnerstev med ustreznimi vladnimi in upravnimi ravni ter deležniki;
13. meni, da so lahko strategije učinkovite le, če so podprte z lokalnimi ukrepi in pobudami, zato je zaželeno sodelovanje regionalnih in lokalnih organov v dejavnostih EU, saj so ti organi najbližje državljanom;

Prehranska vzgoja otrok ter obroki v šolah in vrtcih

14. poziva k spodbujanju lokalnega usposabljanja in razvoja znanj in spretnosti oseb, ki so v stiku z otroki (vzgojitelji v vrtcih, učitelji, inšpektorji za šolsko prehrano, pediatri in tudi organi, ki imajo lahko pomembno vlogo pri prehranski vzgoji otrok), da bi spodbudili zdravo prehranjevanje od uvedbe dopolnilne prehrane dalje, pri čemer bi bilo treba omogočiti šolsko okolje in ukrepe pri javnih naročilih, ki so spodbudni za zdravje, s čimer bi prispevali k ciljem 4.7 in 12.8 Agende 2030;
15. meni, da je na vseh ravneh šolskega izobraževanja bistveno vpeljati obvezne programe prehranske vzgoje, pri čemer mora biti poseben poudarek na vrtcih in osnovnih šolah, kjer se oblikujejo osnove prehranskega vedenja. Predlagamo, da so programi sestavljeni iz teoretičnih vsebin, izobraževalnih delavnic in ekskurzij na različne teme (npr. delavnice o kuhanju in ravnanju s hrano, obiski krajev, kjer se hrana proizvaja, predeluje in pakira). Cilj teh programov bo spodbujati zdravo prehrano ter hkrati mlade usmerjati k bolj trajnostni prehrani v obliki nepredelanih svežih, lokalnih in sezonskih proizvodov rastlinskega izvora;
16. meni, da je v vrtcih in šolah (šolski meniji, samopostrežni obroki, menze ali jedilnice, prodajni avtomati) ključno zagotoviti visokokakovostne proizvode, ki so certificirani v skladu s standardi kakovosti, da se omogoči izbira zdrave in hranljive hrane;
17. ugotavlja, da lahko lokalne in regionalne oblasti, glede na to, da imajo neposreden nadzor nad izobraževalnimi ustanovami, vplivajo na delovanje njihovih sistemov oskrbe s hrano in s tem izboljšajo zdravje najmlajših državljanov Evrope;
18. pozdravlja objavo strokovnega poročila z naslovom Public Procurement of Food for Health (Javno naročanje hrane za zdravje) in poziva Komisijo, naj ga prevede v druge uradne jezike EU, da se bodo vse lokalne in regionalne oblasti, ki nabavljajo hrano in naročajo s hrano povezane storitve za šole, oprle na ta dokument in tako zagotovile skladnost s specifikacijami javnih naročil za hrano;
19. pozdravlja ukrepe za otroke, ki jih je sprejela Komisija v obliki shem za dobavo mleka, sadja in zelenjave, ki jih subvencionira EU, v vrtcih in šolah;

⁽³⁾ <https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/public-procurement-food-health-technical-report.pdf>

20. pristojni javni organi v različnih državah članicah EU bi morali priznati in obravnavati hrano ter zdravo in trajnostno prehrano kot del poslanstva na področju izobraževanja;

21. se strinja, da se s spremembo direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah zaostrijo pravila glede trženja in oglaševanja hrane in brezalkoholnih pijač z visoko vsebnostjo maščob, soli ali sladkorja, ki so namenjene otrokom in mladim, tudi zunaj otroških in mladinskih programov, da se tako v skladu s pozivom SZO ⁽⁴⁾ zmanjša izpostavljenost prihodnjih generacij odraslih državljanov tovrstnemu trženju;

Obveščanje in izobraževanje odraslih

22. meni, da je zaradi uresničevanja cilja 12.8 Agende 2030 pomembno izvajati redne kampanje ozaveščanja javnosti o pozitivnih zdravstvenih učinkih svežega sadja in zelenjave, proizvedenih po trajnostnih metodah, ter manjše porabe hrane, ki vsebuje veliko nasičenih maščob, transmaščob, soli in sladkorja, zlasti pa predelanih proizvodov, ki te sestavine vsebujejo v velikih količinah. Te kampanje spodbujajo zdravo prehrano, preprečujejo bolezni in prispevajo k boljšemu zdravju prebivalstva. Poleg tega poziva Evropsko komisijo, naj predlaga zakonodajo, s katero bi uvedli obvezen ocenjevalni sistem semaforja ali drug sistem barvnega označevanja za maščobe, nasičene maščobe, sladkor in sol, lokalne in regionalne oblasti pa, naj nato s tem ustrezno seznanijo javnost, da bodo potrošniki vedeli, kako uporabljati oznake za hrano;

23. ugotavlja, da je delovno mesto primeren prostor za spodbujanje zdravih in trajnostnih vzorcev prehranjevanja, zato je izjemno pomembno, da so na delovnem mestu (v dnevnih kosilih restavracij, menzah, jedilnicah in prodajnih avtomatih) vsaj v javnih službah, kjer dela osebe lokalnih in regionalnih oblasti, po možnosti pa tudi v katerem koli javnem ali zasebnem podjetju, na voljo le visokokakovostni in visokohranljivi izdelki, da se delavcem omogoči izbira bolj zdrave in hranljive prehrane;

24. meni, da je izjemno pomembno potrošnike zaščititi pred zavajajočim oglaševanjem. Zato bi morale lokalne in regionalne oblasti organizirati kampanje ozaveščanja o označevanju živil ter trditvah o prehranski in hranilni vrednosti, s čimer bi potrošnike s spodbujanjem zdravih prehranjevalnih navad, npr. sredozemske prehrane, naučili bolj trajnostnega izbiranja;

25. poziva Svet, Evropski parlament in Evropsko komisijo, naj priložnost za spremembo direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah izkoristijo za zaostritev pravil glede trženja in oglaševanja hrane z visoko vsebnostjo maščob, soli ali sladkorja kakor tudi trženja in oglaševanja alkoholnih pijač, ter poudarja, da se je nujno treba posvetiti novim izzivom trženja in oglaševanja na spletnih platformah in v digitalnih medijih, kjer je sporočila težje nadzirati;

Pobude za krepitev zmogljivosti lokalnih oblasti

26. meni, da je treba sodelovati s SZO in poskrbeti, da bo sistem spremljanja v zvezi s prehrano posodobljen; tako bo mogoče sprejeti naslednji akcijski program na področju zdravja;

27. ugotavlja, da so nekateri subvencionirani ukrepi, kot je opredelitev alternativnih virov beljakovin ⁽⁵⁾, lahko učinkoviti v smislu spreminjanja prehranjevalnih navad, vendar njihova stroškovna učinkovitost in vpliv na dolgoročno spremembo odločitev potrošnikov zahtevata nadaljnje proučevanje;

28. poziva Evropsko komisijo, naj do konca leta 2018 izda poročilo o vplivu sistemov inovativnih živilskih oznak, v katerem naj analizira primere obstoječih sistemov označevanja živil;

29. poziva Evropsko komisijo, naj po proučitvi obstoječih sistemov označevanja živil predlaga obvezen enotni evropski sistem barvnega označevanja, ki bi temeljilo na 100-gramskih enotah in bilo po vsej EU prikazano na prednji strani embalaže živil. Potrošniki bi s tem dobili jasne informacije o vsebnosti sladkorja, soli in maščob, spodbujale pa bi se tudi bolj zdrave prehranjevalne navade. OR predlaga, naj bo označevanje hranilne vrednosti na voljo tudi v spletu in tako v skladu s sodobnimi tehnološkimi zahtevami;

⁽⁴⁾ <http://www.hse.ie/eng/about/Who/healthwellbeing/Our-Priority-Programmes/HEAL/HEAL-docs/tackling-food-marketing-to-children-in-a-digital-world-trans-disciplinary-perspectives-WHO-2016.pdf>

⁽⁵⁾ http://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2014/424/oj

30. poziva, naj se za proizvode, ki imajo na etiketah navedene prehranske in zdravstvene trditve, uvedejo posebni standardi glede vsebnosti sladkorja, soli in maščob. Te specifikacije bi morale biti obvezne za vsak proizvod, za katerega se želi navesti te trditve;

31. meni, da je pomembno opredeliti konkretne, pomembne in učinkovite cilje glede zmanjšanja sladkorja, transmaščob in soli v številnih kategorijah živil in pijač, za uresničitev teh ciljev pa so potrebne nacionalne strategije;

32. opozarja lokalne oblasti, da si morajo prednostno prizadevati, da na podlagi javnih naročil v živilskem sektorju, ki se izvajajo za vse javne organe (vključno z bolnišnicami, domovi za nego, domovi za upokojence, vrtci, šolami, zapori in njihovimi menzami), postanejo vzor s prodajo in zagotavljanjem zdravih, lokalnih in sezonskih živil, ki zagotavljajo trajnostnost, in da prispevajo k cilju 12.7 Agende 2030 o spodbujanju trajnostnega javnega naročanja. Zato priporoča, da se pri javnem naročanju nameni prednost lokalnim proizvajalcem ter s tem spodbudita zdrava prehrana in razvoj lokalnega gospodarstva;

33. poudarja, da je treba sprejeti smernice, ki bodo odražale primere učinkovitih strategij, s katerimi se v nekaterih državah spodbujajo bolj zdrave prehranjevalne navade. Potreben je napredek v zvezi z brezplačnim dostopom do pitne vode. V Andaluziji si na primer prizadevajo za zakonodajo, ki bo vključevala naslednji ukrep: „Podjetja, odgovorna za namestitve ali vzdrževanje prodajnih avtomatov s pakiranimi živili ali pijačo v izobraževalnih ustanovah in na javnih krajih, namenjenih zabavi otrok, namestijo delujoč vir pitne vode, ki je dostopen brezplačno in je bodisi vgrajen v prodajni avtomat ali nameščen v krogu največ dveh metrov od njega, in tudi skrbijo zanj.“ Tak primer je tudi Grčija, kjer so na nekaterih prodajnih mestih (menze, okrepčevalnice, bari, restavracije in drugi prostori, kjer se strežeta hrana in pijača, prodajni avtomati itd.), kjer konkurenca ni možna (npr. letališča, športni centri, potniške ladje, bolnišnice, izobraževalne ustanove, železniške postaje, muzeji in prostori za rekreacijo) za osnovne dobrine, kot je voda, in tudi nekatera druga osnovna živila, ne pa tudi za druge pijače in živila, določene najvišje dovoljene cene brez postrežbe (na primer pol eura za pol litra ustekleničene vode), s čimer se zagotovi, da se ponujajo po konkurenčni ceni;

34. poziva Komisijo, naj se določijo posebni prehranski profili in pogoji, vključno z izjemami, ki jih je treba upoštevati pri uporabi trditev o prehranski ali zdravstveni vrednosti živil ali posameznih kategorij živil;

35. ponovno poziva institucije EU, naj bodo na proizvodih, ki vsebujejo alkohol, obvezno navedene njihove sestavine in hranilna vrednost, vključno z njihovo kalorično vrednostjo. Na izdelke, ki vsebujejo alkohol, in energijske pijače bi bilo treba dodati tudi zdravstvena opozorila. Še zlasti poziva Evropsko komisijo, Svet in Evropski parlament, naj odpravijo izvzetje za alkoholne pijače iz Uredbe EU 1169/2011 v zvezi z zagotavljanjem informacij o živilih potrošnikom, da bo slednjim omogočena premišljena izbira;

36. meni, da bi morale evropske institucije ter evropska in nacionalna združenja s področja prehrane in živil sodelovati z javnimi nacionalnimi organi, da bi okrepili zasebne pobude za spodbujanje zdravega in trajnostnega prehranjevanja;

Proizvodni postopek

37. priznava pomen zagotavljanja zdravih in rodovitnih tal, ki so ključna za zagotavljanje prehranske varnosti, zato se zavzema za postopke ekološkega kmetovanja ter uporabo organskih gnojil in izboljševalcev tal, da se zagotovi višja vsebnost organskih snovi v njih ter tako izboljša njihova struktura in olajša pronicanje vode;

38. ponavlja, da morajo lokalni akterji podpirati mlade kmete, da se omogoči razvoj kmetijstva, ohrani vitalnost podeželja in začnejo izvajati sheme, kot je kmetijstvo, ki ga podpira skupnost;

39. poziva k sprejetju ukrepov, s katerimi bi spodbudili pridobivanje tehničnih in vodstvenih kompetenc ter znanja, in k širjenju inovacij na različnih poslovnih področjih, da bi izboljšali trajnostno upravljanje proizvodnje ter nadaljnje predelave s ciljem ponujanja pristnega proizvoda s sledljivo dobavno verigo;

40. priporoča, da se z ustreznimi politikami EU zagotovi podpora za spodbujanje razvoja in promocije proizvodnje zdravih živil;
41. poziva k spodbujanju svetovalnih storitev, katerih namen je krepitev poslovne konkurenčnosti s trajnostnim upravljanjem, usmerjenim v kakovost;
42. poziva k sodelovanju med lokalnimi oblastmi, centri za usposabljanje in nacionalnimi univerzami, s katerim bi spodbudili raziskave v smeri trajnostne prehrane v vseh fazah proizvodnje, da bi nastali proizvodi, prepoznavni z vidika kakovosti, usmerjene k zdravi prehrani. Pri tem bi bilo treba zlasti uporabiti protokole z manjšo uporabo kemičnih gnojil, antibiotikov in pesticidov;
43. poudarja, da je treba spodbujati in podpirati razvoj živilske proizvodnje, ki spoštuje okolje, zmanjšuje količino embalaže in živilskih odpadkov z namenom njihove odprave, zmanjšuje emisije CO₂ in podpira trajnostne proizvodne metode;
44. poziva k podpori kmetov, ki se ukvarjajo s kakovostnimi kmetijskimi in živilskimi proizvodi, ter izvajanju informativnih in promocijskih dejavnosti v zvezi s temi proizvodi v sodelovanju z ustreznimi lokalnimi oblastmi;
45. poudarja potrebo po vlaganju v inovacije z uporabo okolju prijaznih tehnologij, usmerjenih v proizvod;
46. predlaga, da se prouči, kako se lahko lokalno spodbujajo prostovoljne dejavnosti, namenjene zagotavljanju zdravih prehranjevalnih navad, na primer s prostovoljnim sodelovanjem pri pridelavi hrane na vrtovih;
47. poziva, naj kmetijska gospodarstva razširijo svojo dejavnost z razvojem turističnih in družbenih dejavnosti, da bi lahko razširila ponudbo lokalnih proizvodov, okrepila proizvodnjo s kratko dobavno verigo na svojem ozemlju in spodbujala potrošnjo pristnih proizvodov, vezanih na lokalno okolje;

Predelava hrane

48. poziva živilsko industrijo, naj vlaga v spremembo sestave živil z visoko vsebnostjo nasičenih maščob, sladkorja in soli kakor tudi v raziskave in razvoj inovativnih, zdravih in okusnih živil ter živil za posebne prehranske namene (kot so na primer proizvodi brez glutena in laktoze) po dostopnih cenah, proizvedenih s sodobnimi tehnologijami, ter tako spodbuja zdravo in trajnostno prehrano;
49. spodbuja podjetja, da v skladu s ciljem 12.6 Agende 2030 uvedejo trajnostne postopke in v poročanje vključijo informacije o trajnostnosti;
50. podpira pakiranje z namenom ohranjanja svežih živil ter kratke dobavne verige, da se zaščiti trženje zdravih lokalnih proizvodov;
51. poziva k naložbam v prenovi kmetijskega sektorja, ki bi morale zmanjšati vpliv na proizvod ter racionalizirati uporabo embalaže, da bi se zmanjšalo nastajanje odpadkov ter hkrati zagotovila zaščita proizvoda;
52. meni, da morajo vsi deležniki sodelovati pri oblikovanju celovitega, obveznega in zlahka prepoznavnega evropskega sistema označevanja živil, ki bi se uporabljal za vse proizvode, tudi tiste, ki jih sedanja zakonodaja ne zajema, in vsebinsko razširiti informacije o hranilni vrednosti, da bi se lahko potrošniki na podlagi informacij odločali, kaj bodo zaužili;
53. predlaga označevanje gorskih proizvodov s posebnim grafičnim znakom, ki bi poudaril njihove posebnosti, kot so kakovost tal, zraka ali vode in tudi obseg proizvodnje;
54. se močno zavzema za uvedbo enotnega evropskega sistema za določanje velikosti porcij, da bi bilo mogoče primerjati proizvode med državami;
55. poziva industrijo, naj v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi v okviru svoje zavezanosti k družbeni odgovornosti na nacionalni in lokalni ravni ter na ravni skupnosti sprejme ukrepe za spodbujanje zdravega načina prehranjevanja;

Lokalni proizvajalci, kmečke tržnice in ulični prodajalci

56. pozdravlja prizadevanja lokalnih oblasti, da podprejo alternativne prehranske mreže, kot so kmečke tržnice z ekološkimi proizvodi, ki ponujajo zdravo in trajnostno izbiro;
57. pozdravlja prizadevanja lokalnih in regionalnih oblasti, ki pomagajo pri ustanovitvi študijskih skupin, v katerih si proizvajalci in pridelovalci izmenjujejo praktične izkušnje glede ekološkega kmetovanja. Delo takšnih študijskih skupin dopolnjuje tradicionalne programe na področju kmetijstva, ki jih nudijo centri za usposabljanje, šole in univerze;
58. poziva k ukrepom, s katerimi bi podprli uvedbo osnovnih lokalnih storitev in mrež ter tako utrdili trg lokalnih proizvodov, kmečki turizem ter zaščito in obnovo podeželja, s tem pa omogočili izmenjavo zdravih in tradicionalnih živil;
59. pozdravlja zasebne pobude lokalnih nevladnih organizacij, ki potrošnike spodbujajo k zdravemu življenjskemu slogu ter dopolnjujejo vladne politike in zakonodajne pobude na evropski in nacionalni ravni;
60. poziva lokalne medije (televizijo, radio, internet, tiskane in družbene medije), naj v skladu s pozivom SZO sodelujejo v kampanjah prehranske vzgoje in spoštujejo zakonske omejitve na področju oglaševanja nezdravih živil in pijač;
61. se zavzema za razvoj prehranskih mrež, vključno s kmečkimi tržnicami, kjer lokalni proizvajalci potrošnikom neposredno ponujajo zdrava in visokokakovostna živila po razumnih cenah. Z njimi se poleg tega ohranja prehranska kultura lokalne skupnosti in varuje biotska raznovrstnost;
62. opozarja, da sta strateško načrtovanje in sodelovanje na vseh ravneh upravljanja skupaj z vključitvijo ustreznih akterjev ključna za spodbujanje zdrave in trajnostne prehrane;
63. podpira skupno stališče, da so trdna partnerstva z lokalnimi oblastmi pogoj za iskanje trajnostnih rešitev.

V Bruslju, 4. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega Odbora regij – Predlogi reforme ekonomske in monetarne unije (december 2017)

(2018/C 387/06)

Poročevalec:	Christophe ROUILLON (FR/PES), župan mesta Coulaines
Referenčni dokumenti:	Predlog direktive Sveta o določbah za krepitev fiskalne odgovornosti in srednjeročne proračunske usmerjenosti v državah članicah COM(2017) 824 final Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu in Evropski centralni banki – Evropski minister za gospodarstvo in finance COM(2017) 823 final Predlog uredbe Sveta o ustanovitvi Evropskega denarnega sklada COM(2017) 827 final V vednost: Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu in Evropski centralni banki – Nadaljnji koraki za dokončanje ekonomske in monetarne unije: načrt COM(2017) 821 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog direktive Sveta o določbah za krepitev fiskalne odgovornosti in srednjeročne proračunske usmerjenosti v državah članicah

(COM(2017) 824 final)

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava 7

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Ker je v več državah članicah posledica gospodarske in finančne krize visok javni dolg, je okvir z numeričnimi fiskalnimi pravili, ki so specifična za posamezno državo članico in katerih cilj je okrepiti odgovorno vodenje fiskalne politike ter hkrati učinkovito spodbujati spoštovanje proračunskih obveznosti, ki izhajajo iz PDEU, bistvenega pomena pri zagotavljanju približevanja javnega dolga preudarnim ravnem. Tak okvir bi moral delovati predvsem z določanjem srednjeročnega cilja v smislu strukturnega salda, ki je zavezujoč za nacionalne proračunske organe in njihove letne odločitve. Srednjeročni cilji za proračunsko stanje omogočajo upoštevanje različnih deležev javnega dolga v BDP in tveganj glede vzdržnosti, ki so značilni za posamezne države članice, pri čemer utrjujejo gibanje dolga proti referenčni vrednosti iz člena 1 Protokola (št. 12) o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki je priloga k Pogodbi o Evropski uniji in PDEU.	Ker se več držav članic hkrati sooča z visokim javnim dolgom ter pomanjkanjem javnih naložb, je okvir z numeričnimi fiskalnimi pravili, ki so specifična za posamezno državo članico in katerih cilj je okrepiti odgovorno vodenje fiskalne politike ter hkrati učinkovito spodbujati spoštovanje proračunskih obveznosti, ki izhajajo iz PDEU, bistvenega pomena pri zagotavljanju približevanja javnega dolga preudarnim ravnem. Tak okvir bi moral delovati predvsem tako, da se po koncu preglednega in demokratičnega postopka na nacionalni ravni določi srednjeročni cilj v smislu strukturnega salda, ki je zavezujoč za nacionalne proračunske organe in njihove letne odločitve. Srednjeročni cilji za proračunsko stanje omogočajo upoštevanje različnih deležev javnega dolga v BDP in tveganj glede vzdržnosti, ki so značilni za posamezne države članice, pri čemer upoštevajo izvajanje strukturnih reform na ravni države članice z evropsko dodano vrednostjo, pri katerih je pristojnost deljena ali ima EU podporno pristojnost, ki bi lahko imele pomemben družbenoekonomski vpliv, utrjujejo gibanje dolga proti referenčni vrednosti iz člena 1 Protokola (št. 12) o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki je priloga k Pogodbi o Evropski uniji in PDEU.

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 2

Uvodna izjava 8

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Za doseganje in ohranjanje srednjeročnega cilja v struktur-nem smislu morajo države članice določiti dosledno prilagoditveno pot, ki temelji na spremenljivkah pod nadzorom proračunskih organov. Nacionalno fiskalno načrtovanje, ki temelji na vladnem načrtu odhodkov, prilagojenem za učinek diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, pri spremljanju fiskalnih gibanj daje prednost učinkovitosti, preglednosti in odgovornosti. Da bi tesno povezali načrte s skupnimi fiskalnimi rezultati v srednjeročnem obdobju in zagotovili močnejši občutek nacionalne odgovornosti za fiskalno politiko, bi bilo treba za celotno zakonodajno obdobje, kot je določeno v nacionalnem ustavnem pravnem sistemu vsake države članice, določiti srednjeročni načrt rasti javnofinančnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov. Ta načrt bi bilo treba določiti takoj ob nastopu mandata nove vlade in bi ga bilo treba upoštevati v letnih proračunih, da bi dosegli odločno približevanje srednjeročnemu cilju.	Za doseganje in ohranjanje srednjeročnega cilja v struktur-nem smislu morajo države članice določiti dosledno prilagoditveno pot, ki temelji na spremenljivkah pod nadzorom proračunskih organov. Nacionalno fiskalno načrtovanje, ki temelji na vladnem načrtu odhodkov, prilagojenem za učinek diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, pri spremljanju fiskalnih gibanj daje prednost učinkovitosti, preglednosti in odgovornosti. Da bi tesno povezali načrte s skupnimi fiskalnimi rezultati v srednjeročnem obdobju ter ob upoštevanju pristoynosti držav članic na fiskalnem področju kakor tudi določb členov 110 do 113 PDEU, bi bilo treba za celotno zakonodajno obdobje, kot je določeno v nacionalnem ustavnem pravnem sistemu vsake države članice, po koncu preglednega in demokratičnega postopka določiti srednjeročni načrt rasti javnofinančnih odhodkov, ki bi v skladu z načeli partnerstva in upravljanja na več ravneh povezoval lokalne in regionalne oblasti ter socialne in ekonomske partnerje in s tem zagotavljal močnejši občutek nacionalne odgovornosti za fiskalno politiko. Ta načrt bi bilo treba upoštevati v letnih proračunih, da bi dosegli postopno približevanje srednjeročnemu cilju.

Obrazložitev

- Srednjeročni načrt rasti javnofinančnih odhodkov sam po sebi ne zagotavlja močnejšega občutka nacionalne odgovornosti za fiskalno politiko.

- Načrta ni mogoče določiti hkrati za zakonodajno obdobje in takoj ob nastopu mandata nove vlade.

Predlog spremembe 3

Uvodna izjava 9

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Izvajanje večjih strukturnih reform, ki spodbujajo dolgoročno vzdržnost, lahko zaradi njihovih pozitivnih učinkov v prihodnosti upravičuje spremembe prilagoditvene poti za doseganje srednjeročnega proračunskega cilja, če imajo preverljiv pozitiven učinek na proračun, kar se potrdi z oceno, izvedeno v skladu s postopkovnimi zahtevami Pakta za stabilnost in rast. Zaradi lažje ekonomske stabilizacije bi morale izjemne okoliščine – v obliki resnega upada gospodarske aktivnosti v euroobmočju ali celotni Uniji ali neobičajnih dogodkov zunaj nadzora zadevne države članice, ki pomembno vplivajo na finančno stanje sektorja država, – dovoljevati začasen odklon od srednjeročnega cilja ali prilagoditvene poti za njegovo doseganje, če tak odklon ne ogroža srednjeročne fiskalne vzdržnosti.	Izvajanje večjih strukturnih reform z evropsko dodano vrednostjo , ki so povezane s pristojnostmi EU ali z javnimi naložbami in spodbujajo dolgoročno vzdržnost, lahko v prihodnosti upravičuje spremembe prilagoditvene poti za doseganje srednjeročnega proračunskega cilja, če imajo preverljiv pozitiven učinek na proračun, kar se potrdi z oceno, izvedeno v skladu s postopkovnimi zahtevami Pakta za stabilnost in rast. Zaradi lažje ekonomske stabilizacije bi morale izjemne okoliščine – v obliki resnega upada gospodarske aktivnosti v eni ali več državah članicah v euroobmočju ali celotni Uniji ali neobičajnih dogodkov zunaj nadzora zadevne države članice, ki pomembno vplivajo na finančno stanje sektorja država, – dovoljevati začasen odklon od srednjeročnega cilja ali prilagoditvene poti za njegovo doseganje, če tak odklon ne ogroža srednjeročne fiskalne vzdržnosti.

Obrazložitev

- Nekatere javne naložbe, ki imajo pozitivne, neposredne in preverljive dolgoročne proračunske učinke na rast ter vzdržnost javnih financ, se štejejo za enakovredne večjim strukturnim reformam v okviru Pakta za stabilnost in rast. Pri oblikovanju nacionalnih fiskalnih pravil je treba upoštevati tudi določbo o naložbah Pakta za stabilnost in rast.
- Ker gre za vzpostavitev okvira fiskalnih pravil na nacionalni ravni, je treba upoštevati možne izjemne okoliščine, ki bi lahko vplivale na eno ali več držav članic, ne da bi vodile v upad gospodarske aktivnosti v celotnem euroobmočju ali Uniji.

Predlog spremembe 4

Uvodna izjava 17

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 13 PSUU določa, da bodo Evropski parlament in nacionalni parlamenti pogodbenic skupaj razpravljali o proračunskih politikah in drugih zadevah, določenih s to pogodbo, v skladu z Naslovom II Protokola (št. 1) o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji, ki je priložen Pogodbama. Ta direktiva bi se morala uporabljati brez poseganja v to prakso, ker tak dialog prispeva h krepitvi demokratične odgovornosti v okviru ekonomskega upravljanja Unije.	Člen 13 PSUU določa, da bodo Evropski parlament in nacionalni parlamenti pogodbenic skupaj razpravljali o proračunskih politikah in drugih zadevah, določenih s to pogodbo, v skladu z Naslovom II Protokola (št. 1) o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji, ki je priložen Pogodbama. V teh razpravah sodelujeta tudi Evropski odbor regij in Evropski ekonomsko-socialni odbor. Ta direktiva potrjuje to prakso, ker tak dialog prispeva h krepitvi demokratične odgovornosti v okviru ekonomskega upravljanja Unije.

Obrazložitev

Praksa medparlamentarnih srečanj prispeva h krepitvi demokratične odgovornosti v okviru ekonomskega upravljanja Unije in bi jo bilo zato treba ponovno potrditi. Priznati bi bilo treba tudi učinkovito sodelovanje OR na teh srečanjih.

Predlog spremembe 5

Člen 2(a)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 2 Opredelitev pojmov (...) Poleg teh se uporabljajo tudi naslednje opredelitve pojmov: (a) „izjemne okoliščine“ pomenijo neobičajen dogodek zunaj nadzora zadevne države članice, ki pomembno vpliva na finančno stanje sektorja država, ali resen upad gospodarske aktivnosti v euroobmočju ali Uniji kot celoti;	Člen 2 Opredelitev pojmov (...) Poleg teh se uporabljajo tudi naslednje opredelitve pojmov: (a) „izjemne okoliščine“ pomenijo neobičajen dogodek zunaj nadzora zadevne države članice, ki pomembno vpliva na finančno stanje sektorja država, ali resen upad gospodarske aktivnosti v eni ali več državah članicah, euroobmočju ali Uniji kot celoti;

Obrazložitev

Glej predlog spremembe uvodne izjave 9.

Predlog spremembe 6

Člen 3(2)(a)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 3 Fiskalna odgovornost in srednjeročna proračunska usmerjenost (...) (a) letni proračuni zagotavljajo izpolnjevanje srednjeročnega cilja iz točke (a) odstavka 1 ali približevanje temu cilju, zlasti z zagotavljanjem spoštovanja načrta javno-finančnih odhodkov iz točke (b) tega odstavka. Države članice lahko pri določanju prilagoditvene poti za doseganje srednjeročnega cilja in v skladu s postopkovnimi zahtevami okvira Unije upoštevajo izvajanje večjih strukturnih reform, ki imajo neposredne dolgoročne pozitivne proračunske učinke, vključno s povečanjem potencialne trajnostne rasti, in tako preverljiv učinek na dolgoročno vzdržnost javnih financ;	Člen 3 Fiskalna odgovornost in srednjeročna proračunska usmerjenost (...) (a) letni proračuni zagotavljajo izpolnjevanje srednjeročnega cilja iz točke (a) odstavka 1 ali približevanje temu cilju, zlasti z zagotavljanjem spoštovanja načrta javno-finančnih odhodkov iz točke (b) tega odstavka. Države članice lahko pri določanju prilagoditvene poti za doseganje srednjeročnega cilja in v skladu s postopkovnimi zahtevami okvira Unije upoštevajo: izvajanje večjih strukturnih reform z evropsko dodano vrednostjo, v skladu z deljeno ali podporno pristojnostjo, ki bi lahko imele pomemben družbenoekonomski vpliv, javne naložbe ali sofinanciranje evropskih strukturnih in investicijskih skladov ali Evropskega sklada za strateške naložbe, ki imajo neposredne dolgoročne pozitivne proračunske učinke, vključno s povečanjem potencialne trajnostne rasti, in tako preverljiv učinek na dolgoročno vzdržnost javnih financ.

Obrazložitev

Nekatere javne naložbe, ki imajo pozitivne, neposredne in preverljive dolgoročne proračunske učinke na rast ter vzdržnost javnih financ, se štejejo za enakovredne večjim strukturnim reformam v okviru Pakta za stabilnost in rast. Pri oblikovanju nacionalnih fiskalnih pravil je treba upoštevati tudi določbo o naložbah Pakta za stabilnost in rast.

Predlog spremembe 7

Člen 3(4)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 3 Fiskalna odgovornost in srednjeročna proračunska usmerjenost 4. Države članice imenujejo neodvisne organe za spremljanje spoštovanja določb iz odstavkov 1 in 2. Neodvisni organi zagotovijo javne ocene, v katerih ocenijo: (a) <i>ustreznost srednjeročnega cilja iz točke (a) odstavka 1 in načrta javnofinančnih odhodkov iz točke (b) odstavka 1. Pri tej oceni se upoštevajo zlasti verjetnost povezanih makroekonomskih napovedi, raven podrobnosti načrtovanih javnofinančnih odhodkov in prihodkov ter morebitni neposredni dolgoročni pozitivni proračunski učinki večjih strukturnih reform;</i> (b) <i>izpolnjevanje srednjeročnega cilja in spoštovanje načrta javnofinančnih odhodkov, vključno z obstojem resnega tveganja za nastanek znatnega odklona od srednjeročnega cilja ali prilagoditvene poti za njegovo doseganje;</i> (c) <i>vsak nastanek ali prenehanje izjemnih okoliščin, navedenih v odstavku 3.</i>	

Obrazložitev

Vse države članice že imajo svoje javne institucije za popolnoma neodvisno ocenjevanje javnofinančnih odhodkov in prihodkov. Vzpostavitev dodatnih organov z nejasno legitimnostjo ni potrebna, saj bi lahko to ogrozilo občutek nacionalne odgovornosti za fiskalno politiko.

Predlog spremembe 8

Za členom 5 se doda novi člen.

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	Novi člen <i>Medparlamentarne konference</i> <i>Kot je določeno v naslovu II Protokola (št. 1) o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji, ki je priložen Pogodbama o Evropski uniji, Evropski parlament in nacionalni parlamenti držav članic skupaj določijo, kako organizirati in spodbujati konferenco predstavnikov zadevnih odborov Evropskega parlamenta in nacionalnih parlamentov, da bi razpravljali o proračunskih politikah in ekonomskem upravljanju Unije. Na teh konferencah sodelujeta tudi posvetovalna organa Unije – Evropski odbor regij in Evropski ekonomsko-socialni odbor.</i>

Obrazložitev

Glej predlog spremembe 4 uvodne izjave 17.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA**EVROPSKI ODBOR REGIJ**

1. pozdravlja pripravljenost Komisije, da bi v času sorazmernega okrevanja evropskega gospodarstva čim prej reformirali ter poglobili ekonomsko in monetarno unijo (EMU), pri tem pa podpirali konvergenco med državami članicami euroobmočja in tistimi, ki to niso. Od leta 2008 je kriza razkrila institucionalne pomanjkljivosti euroobmočja in sprejeti ukrepi ne zadoščajo za zagotovitev njegove stabilnosti in blaginje v primeru morebitnih novih gospodarskih in finančnih pretresov; poudarja, da premajhna konvergenca in kohezija v Uniji ter šibke točke v gospodarstvu in bančništvu posebej vplivajo na lokalne in regionalne oblasti, zlasti kar zadeva povečanje socialnih izdatkov zaradi krize in omejitev njihovih zmogljivosti za vlaganje in ohranjanje ustreznih kakovostnih javnih storitev ⁽¹⁾;

2. podpira načelo uvedbe fiskalne zmogljivosti za povečanje odpornosti euroobmočja in pripravo na zblíževanje z njegovimi prihodnjimi članicami; vendar pa se mora ta financirati iz lastnih sredstev, ki so ločena od sredstev, predvidenih za financiranje proračuna Evropske unije, da se prepreči njeno poseganje v programe EU, ki so na voljo EU-27. Poleg tega bi se morala upoštevati zunaj zgornje meje sredstev proračuna EU;

3. obžaluje, da Komisija v svojem predlogu z dne 31. maja 2018 to zmogljivost razporeja med ukrepe v korist strukturnim reformam, ki niso nujno vezani na konvergenco v euroobmočju, in evropski mehanizem za stabilizacijo naložb v obliki posojil v relativno skromnem znesku največ 30 milijard EUR, samemu konvergenčnemu instrumentu pa namenja zgolj 2,16 milijarde EUR;

4. se strinja z možnostjo evropskega sofinanciranja strukturnih reform na nacionalni ravni, če se te v skladu u načelom subsidiarnosti izvajajo na področjih pristojnosti EU, ki zajemajo ukrepe z evropsko dodano vrednostjo in znatnim pozitivnim gospodarskim vplivom. O predlogu uredbe z dne 31. maja 2018 o programu za podporo reformam s skupim proračunom v višini 25 milijard EU bo OR pripravil posebno mnenje;

⁽¹⁾ Mnenje OR: Razmislek o poglobitvi ekonomske in monetarne unije do leta 2025, sprejeto 30. novembra 2017. Poročevalec: Christophe Rouillon (FR/PES): <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2017-03197-00-01-ac-tra-sl.docx>.

5. vendar meni, da se ti novi finančni instrumenti ne smejo financirati na račun kohezijske politike ⁽²⁾ ⁽³⁾;
6. ponovno poziva k boljšemu usklajevanju gospodarskih in socialnih politik v okviru evropskega semestra ter k večjemu vključevanju lokalnih in regionalnih oblasti na podlagi kodeksa ravnanja ⁽⁴⁾;
7. poudarja, da obstoječa pravila in postopki za evropski nadzor nad nacionalnimi proračuni v Uniji ne morejo učinkovito odpraviti neravnotežij in ranljivosti ter da jim primanjkuje demokratične legitimnosti;
8. je seznanjen s predlogom Evropske komisije o vrednostnih papirjih, kritih z državnimi obveznicami, katerega cilj je okrepiti povezovanje in diverzifikacijo evropskega finančnega sektorja. OR priznava, da vrednostni papirji, kriti z državnimi obveznicami, ne bi vnaprej pomenili skupnega prevzemanja tveganj in izgub držav članic euroobmočja in da bi taki vrednostni papirji omogočili prekinitve povezave med bankami in državami posojiljemalkami ter onemogočili privilegiran status državnih obveznic. Vendar pa OR ponavlja svoje vprašanje, kako bi lahko „preobrazba“ državnih obveznic v listinjene produkte zmanjšala tveganje, namesto da ga prerazporedi na neregulirane finančne udeležence ⁽⁵⁾;
9. poudarja, da je dokončanje bančne unije nujno, in obžaluje, da je Evropski svet preložil sprejetje načrta za njeno dokončanje na junij 2018. Podpira vzporedno zmanjševanje obsega slabih posojil in nedonosnih kreditov v bankah in postopno uvajanje evropskega sistema jamstva za vloge;

Predlog direktive Sveta o določbah za krepitev fiskalne odgovornosti in srednjeročne proračunske usmerjenosti v državah članicah

10. je seznanjen s predlogom Komisije, katerega cilj je vključitev vsebine Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji (PSUU) v evropski pravni okvir, ki je bila določena že v členu 16 same PSUU; se vseeno sprašuje, ali je pravno, politično in demokratično ustrezno uporabiti predlog direktive (v skladu s členom 126(14) Pogodbe o delovanju Evropske unije – PDEU), v katerem je predvideno le posvetovanje z Evropskim parlamentom in zato ne zagotavlja preglednega in demokratičnega odločanja, ki je potrebno glede na izzive tega ukrepa;

11. vendar poudarja, da naj bi v skladu s PSUU ta vključitev temeljila na „oceni izkušenj z njenim izvajanjem“, ki se ne zdi izčrpana in je Komisija ni objavila. Ta ocena bi morala pojasniti zaskrbljujoče stanje javnih naložb v EU. Po podatkih Eurostata se je skupni delež javnih naložb v Uniji s 3,4 % BDP leta 2008 znižal na 2,7 % leta 2016. Hkrati so se znižale tudi naložbe lokalnih oblasti, in sicer z 1,5 % BDP leta 2008 na 1,1 % leta 2016, v nekaterih državah članicah ⁽⁶⁾ pa so bile razmere še veliko slabše; obžaluje, da politike proračunske konsolidacije pogosto najbolj vplivajo na javne naložbe, tudi na ravni lokalnih in regionalnih oblasti, čeprav so te odgovorne za več kot polovico javnih naložb v EU, ki neposredno vplivajo na lokalna gospodarstva in vsakdanje življenje evropskih državljanov; v zvezi s tem izraža tudi zaskrbljenost glede vse večje centralizacije javnih naložb, saj se je delež naložb lokalnih in regionalnih oblasti v primerjavi z njegovo stopnjo v devetdesetih letih 20. stoletja ⁽⁷⁾, ko je znašala 60 %, zelo zmanjšal. Ocena bi morala tudi očitno izpostaviti posledice krize in politike konsolidacije na socialne izdatke in storitve socialne države v številnih državah in regijah;

⁽²⁾ Resolucija OR: *Sprememba uredbe o skupnih določbah za sklade ESI v podporo strukturnim reformam*, sprejeta 1. februarja 2018: <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2017-06173-00-00-res-tra-sl.docx>.

⁽³⁾ Mnenje OR: *Spremenjeni program za podporo strukturnim reformam in novi proračunski instrumenti za euroobmočje*. Poročevalka: Olga Zrihen (BE/PES). Sprejeto 22. marca 2018. <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2018-00502-00-00-ac-tra-sl.docx>

⁽⁴⁾ Mnenje OR: *Izboljšanje upravljanja evropskega semestra: kodeks ravnanja za vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti*. Poročevalec: Rob Jonkman (NL/ECR). Sprejeto 11. maja 2017. UL C 306, 15.9.2017, str. 24.

⁽⁵⁾ Glej točko 22 mnenja OR z dne 30. novembra 2017: Razmislek o poglobitvi ekonomske in monetarne unije do leta 2025.

⁽⁶⁾ Eurostat: Bruto investicije v osnovna sredstva sektorja država. Oznaka: tec00022. Začasni podatki za leto 2016. <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tec00022&language=en>

⁽⁷⁾ Evropska komisija (EU), *Sedmo poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji*, september 2017, str. 168. http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/cohesion-report/

12. zato izraža zaskrbljenost, da Komisija v svojem predlogu ne omenja javnih naložb, zlasti ker je bilo že v preteklosti ugotovljeno, da je v zvezi z naložbami potrebna prožnost, na primer v sporočilu Komisije o tej temi iz januarja 2015 ⁽⁸⁾, in ker imajo nekatere javne naložbe dolgoročne pozitivne in preverljive učinke na rast ter s tem na vzdržnost javnih financ; v zvezi s tem želi spomniti tudi, da je v členu 126(3) PDEU določeno, da poročilo, pripravljeno pred začetkom postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, „upoštevata tudi, ali javnofinančni primanjkljaj presega javne investicijske odhodke, in vse druge pomembne dejavnike“;

13. poleg tega želi spomniti, da je OR obravnaval vprašanje pravne varnosti iz razlagalnega sporočila Komisije in je ocenil, da bi bilo treba za dejanski učinek na naložbeno sposobnost lokalnih in regionalnih oblasti upoštevati stopnjo pomanjkanja naložb na nacionalni ali regionalni ravni ⁽⁹⁾; ob branju sporočila Komisije z dne 23. maja 2018 o pregledu prožnosti v okviru Pakta za stabilnost in rast ⁽¹⁰⁾ ugotavlja, da je njegova analiza pravilna, glede na to, da so od leta 2015 za uporabo klavzule za strukturne reforme in/ali naložbene klavzule zaprosile štiri države članice, medtem ko bi bila skoraj polovica držav članic upravičena do tega, da zaprosi za uporabo klavzule o strukturnih reformah. Dejansko je pogoj, da mora biti država članica v neugodnih gospodarskih razmerah, če želi uporabiti naložbeno klavzulo, znatno omejil njeno uporabo. Obveznost triletnega spoštovanja varnostne rezerve do zgornje meje primanjkljaja v višini 3 % se je prav tako izkazala za omejevalno za nekatere države članice. Komisija priznava, „da je zapleteno natančno oceniti učinek (razlagalnega sporočila) na obseg javnih naložb“. Zato se zdi potrebno razširiti obseg sporočila, da bi dosegli učinke na naložbe;

14. ponovno poziva, naj se med strukturne, javne ali podobne odhodke, ki so opredeljeni v Paktu za stabilnost in rast, ne štejejo javnofinančni odhodki držav članic ter lokalnih in regionalnih oblasti za sofinanciranje evropskih strukturnih in investicijskih skladov, vseevropskih omrežij in Instrumenta za povezovanje Evrope, brez drugih pogojev, saj so te naložbe že po definiciji kakovostne in evropske;

15. navaja, da so v skladu s protokolom št. 12 PDEU za primanjkljaj sektorja država v širšem smislu, ki vključuje vse ravni, odgovorne države članice. Toda učinki fiskalnih pravil EU na lokalne in regionalne oblasti v Evropi se močno razlikujejo. Odvisni so od a) načina, na katerega so države članice fiskalna pravila EU prenesle v nacionalno zakonodajo; b) stopnje fiskalne decentralizacije znotraj posamezne države članice; c) tega, kako pomembne so pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, ter d) finančnega položaja teh oblasti, ki se lahko celo znotraj držav članic zelo razlikuje;

16. ponovno poziva Komisijo, naj pripravi belo knjigo ter na ravni EU določi tipologijo kakovosti javnih naložb za račune javnofinančnih odhodkov glede na njihove dolgoročne učinke ⁽¹¹⁾;

17. meni, da bi bilo treba v direktivi o vzpostavitvi okvira fiskalnih pravil na nacionalni ravni upoštevati možne izjemne okoliščine, ki bi lahko vplivale na eno ali več držav članic, ne da bi vodile v upad gospodarske aktivnosti v celotnem euroobmočju ali Uniji;

18. ponovno izraža zaskrbljenost glede računovodskega okvira Eurostata ESR 2010, ki se izvaja od septembra 2014 in ne razlikuje med odhodki in naložbami. V nekaterih državah članicah prenos teh standardov v nacionalno zakonodajo pomeni, da morajo lokalne in regionalne oblasti določiti najvišji znesek javnih naložb na leto in na prebivalca. Ti najvišji zneski zlasti ovirajo lokalne in regionalne oblasti pri zagotavljanju potrebnega sofinanciranja za projekte v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Obenem ti zneski pomenijo oviro tudi za tiste lokalne in regionalne oblasti, ki imajo rezervirana finančna sredstva za uvedbo pomembnih naložbenih projektov, ki niso povezani s strukturnimi in investicijskimi skladi; zato poziva Evropsko komisijo, naj predloži poročilo o izvajanju ESR 2010;

19. opozarja, da je ena od možnosti za trdno upravljanje pravil Pakta za stabilnost in rast – brez vrzeli, ki bi dovoljevala „kreativno računovodstvo“ – sprememba pravil o amortizaciji, ki veljajo za javne naložbe, tako da se skupni investicijski stroški v prvem letu ne bi obravnavali kot stroški, temveč bi se, tako kot v zasebnih podjetjih, odpisali za celotno predvideno obdobje trajanja naložbe;

⁽⁸⁾ Sporočilo Evropske komisije: *Kako čim bolje izkoristiti prožnost v okviru obstoječih pravil Pakta za stabilnost in rast*, 13. januar 2015. Ref.: COM(2015) 12 final: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015DC0012&from=SL>.

⁽⁹⁾ Mnenje OR: *Kako čim bolje izkoristiti prožnost v okviru obstoječih pravil Pakta za stabilnost in rast*, sprejeto 9. julija 2015. Poročevalka: Olga Zrihen (BE/PES). UL C 313, 22.9.2015, str. 22.

⁽¹⁰⁾ COM(2018) 335 final.

⁽¹¹⁾ Mnenje OR: *Spodbujanje kakovosti javne porabe na področjih, na katerih se uporabljajo ukrepi EU*, sprejeto 3. decembra 2014. Poročevalka: Catuscia MARINI (IT/PES). UL C 19, 21.1.2015, str. 4.

20. meni, da praksa medparlamentarnih srečanj, kot so določena v členu 13 PSUU, prispeva h krepitvi demokratične odgovornosti v okviru ekonomskega upravljanja Unije in bi jo bilo zato treba v tem predlogu direktive ponovno potrditi, vendar poziva k formalizaciji sodelovanja OR na teh srečanjih, da bi se priznala potreba po sodelovanju lokalnih in regionalnih oblasti pri ekonomskem upravljanju;

Predlog uredbe Sveta o ustanovitvi Evropskega denarnega sklada

21. meni, da sta bila evropski instrument za finančno stabilnost (EFSF) in njegov naslednik evropski mehanizem za stabilnost (EMS) ključna za kratkoročno obvladovanje gospodarske in finančne krize; vendar ugotavlja, da odločitve v okviru EMS niso dovolj pregledne, da lahko nujnost soglasja še vedno privede do blokad in da sta instrumenta zunaj evropskega pravnega okvira;

22. zato pozdravlja dejstvo, da je EMS v skladu s predlogom Komisije vključen v primarno evropsko zakonodajo in je, ne da bi to vplivalo na države članice, ki niso v euroobmočju, odgovoren Evropskemu parlamentu, ima obveznost objave letnih poročil in računovodskih izkazov, zanj veljajo pravila za dostop do dokumentov ter ga nadzirata Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) in evropski varuh človekovih pravic;

23. podpira predlog Komisije, da je treba pomembne odločitve, zlasti o dodeljevanju finančne pomoči, sprejeti s ponderirano večino na podlagi razpoložljivega kapitala, ki znaša 85 %, in ne s soglasjem, kar naj bi poenostavilo sprejemanje odločitev;

24. podpira tudi uporabo Evropskega denarnega sklada kot varovalnega mehanizma za enotni sklad za reševanje, ki je ključni element bančne unije, če slednji nima dovolj sredstev za urejeno reševanje velikih bank v težavah; vendar predlaga spremembo imena sklada, da bo bolj razumljivo in jasnejše za državljane;

25. predlaga spremembo imena sklada, da bo bolj razumljivo in jasnejše za državljane; v skladu s členom 127 PDEU monetarno politiko določajo in izvajajo Evropska centralna banka ter nacionalne centralne banke v Evropskem sistemu centralnih bank (ESCB); ime sklada, ki je predviden s to uredbo in ni del tega sistema, ne bi smel vsebovati izraza „denarni“; meni, da bi bilo ustrežnejše poimenovanje evropski sklad za pomoč ali evropski stabilizacijski sklad;

Sporočilo: Evropski minister za gospodarstvo in finance

26. pozdravlja sporočilo Komisije o evropskem ministru za gospodarstvo in finance, ki bi bil hkrati podpredsednik Komisije in predsednik Euroskupine, s čimer bi imel dvakratno legitimnost ter bi utelešal večjo demokratično odgovornost in preglednost upravljanja EMU. Kljub temu je treba natančno opredeliti način izvajanja te funkcije, da ne bi prišlo do še večje centralizacije sprejemanja odločitev glede proračuna;

27. želi spomniti, da podpira združitev funkcije predsednika Euroskupine in komisarja za gospodarske in finančne zadeve s ciljem zastopati splošne interese euroobmočja znotraj Euroskupine ter zagotoviti njegovo odgovornost Evropskemu parlamentu, ki je zdaj nima;

28. poudarja, da bi se v primeru volitev evropskega ministra za gospodarstvo in finance uporabljali pravni podlagi iz člena 2 protokola št. 14 o Euroskupini in člena 17 PEU;

29. vendar meni, da bi bilo treba ta ukrep dopolniti s temeljito reformo Euroskupine, katere status bi bilo treba bolj formalizirati in ki bi na primer morala objavljati podrobne zapisnike, da bi bilo sprejemanje večjih odločitev na teh srečanjih pregledno;

30. ponavlja svoje prepričanje, da bo vprašanje demokratičnega primanjkljaja EMU mogoče rešiti le, če bodo evropski državljani prepričani, da EMU deluje v korist družbenega napredka ter da zaposlovanje, rast plač in socialni standardi zanj niso drugotnega pomena v primerjavi z makroekonomskimi in proračunskimi zadevami;

31. opozarja na ključni pomen poglobitve ekonomske in monetarne unije ter usklajevanja fiskalnih politik, zlasti z dokončanjem bančne unije, unije kapitalskih trgov in Evropskega denarnega sklada. Hkrati pa je treba upoštevati tudi politične razmere in javno mnenje.

V Bruslju, 5. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Sveženj o javnih naročilih

(2018/C 387/07)

Poročevalec: Adrian Ovidiu TEBAN (RO/EPP), župan Cugirja**Referenčni dokumenti:** Sporočilo Uspešno izvajanje javnega naročanja v Evropi in za njo,

COM(2017) 572 final

Sporočilo Spodbujanje naložb s prostovoljno predhodno oceno vidikov javnega naročanja za velike infrastrukturne projekte,

COM(2017) 573 final

Priporočilo Komisije o profesionalizaciji javnega naročanja,

C(2017) 6654 final

I. SPLOŠNE UGOTOVITVE**EVROPSKI ODBOR REGIJ**

1. ugotavlja, da so številne države članice šele pred kratkim v svojo zakonodajo prenesle direktive iz leta 2014 o javnem naročanju, organi in ekonomski subjekti pa se še vedno privajajo na nove določbe, pri čemer so jim v pomoč izobraževalne in svetovalne storitve. Zato Odbor poudarja, da je treba pri digitalnih javnih naročilih doseči večji napredek;
2. poziva Komisijo, naj v treh letih od prenosa navedenih direktiv v vseh državah članicah temeljito oceni, kako so bila evropska pravila javnega naročanja prenesena v nacionalno zakonodajo posamezne države članice in kako se v njej uporabljajo, za kar priporoča pristop na več ravneh. Odbor meni, da mora biti glede na pomen podnacionalnih oblasti na področju javnih naročil – te oblasti so v fazi izvajanja ključne partnerke – ocena uporabe pravil osredotočena na to, kako se izvajajo na lokalni in regionalni ravni, v sklopu ocenjevanja pa je treba tudi opredeliti, v kolikšni meri so nova pravila z ustreznim vključevanjem direktiv poenostavila ali zapletla urejanje področja, olajšala dostop malim in srednjim podjetjem (MSP) do javnih naročil, zmanjšala upravne ovire in povečala uporabo postopkov za strateška javna naročila. Oceniti je treba tudi, ali in koliko so prispevala k povečanju učinkovitosti javne porabe ter izboljšanju zaposlenosti. V okviru nadaljevanja razprav v projektni skupini za subsidiarnost je Odbor pripravljen sodelovati z drugimi evropskimi institucijami pri boljšem zagotavljanju povratnih informacij o izvajanju politike EU na lokalni in regionalni ravni, da bi zakonodajno delo Unije bolje koristilo državljanom;
3. meni, da se s strateškimi naročili, ki so bila uvedena z reformo iz leta 2014, močno povečuje zapletenost postopkov javnega naročanja, odgovorni zanje pa bi morda potrebovali dodatno usposabljanje, da ne bi prišlo do negotovosti glede pravne narave dodatnih meril, namenjenih spodbujanju ciljev v zvezi z inovacijami, socialnimi vidiki in okoljem. Odbor poudarja, da je treba pozorno proučiti vse nove pobude Komisije na področju javnih naročil, da bi lahko upoštevali lokalne razmere in se za naročnike ne bi povečalo upravno breme;
4. obžaluje, da pravila o državni pomoči in evropska računovodska pravila, kot je sistem ESR 2010, ter praksa Komisije silijo k uporabi javnega naročanja, ki naj bi bil „**enostavnejši** način“ za zagotovitev spoštovanja pravil EU na področju konkurence in za izognitev tveganjem „čezmernih nadomestil“. Države članice tako ne morejo svobodno odločati o organizaciji javnih storitev, zlasti na socialnem področju, kar pa je v nasprotju z določbami člena 14 PDEU. Poudarja tudi, da pri ureditvi državne pomoči ni enakovredne zamenjave za „notranjo izjemo“, ki je določena v pravilih javnega naročanja, zato prihaja do dodatnih pritiskov, negotovosti in izkrivljanj pri upravljanju ter nazadnje do slabšega izvrševanja proračuna;

5. zaskrbljenostjo ugotavlja, da Komisija v dokumentu *Toolbox 2017 edition – Quality of Public administration* (Zbirka orodij za leto 2017 – kakovost javne uprave) ⁽¹⁾ želi povedati, da so javne uprave skorajda **obvezane** sodelovati v strateških naročilih, če želijo doseči boljše rezultate na socialnem področju, vključno s trajnostnim razvojem in inovacijami, in da je zanje komuniciranje z izvajalci temeljna javna obveza;

6. pri tem želi izpostaviti, da bi morale biti upoštevanje meril v zvezi z ekologijo, socialnim področjem in inovacijami, ki so bila vpeljana z reformo iz leta 2014, prepuščeno presoji ustreznih javnih organov, kar bi bilo v skladu z načelom lokalne avtonomije pri organizaciji javnih storitev, hkrati pa bi bila med drugim upoštevana merila primernosti ter uravnotežene ocene učinka stroškov in rezultatov naložbe;

7. poudarja, da lahko evropski javni organi svojo kupno moč uporabijo tako, da izbirajo blago, storitve in dela, ki so okolju prijazna, in tako prek prostovoljnega instrumenta ekoloških javnih naročil pomembno prispevajo k trajnostni porabi in proizvodnji ter z viri gospodarnemu gospodarstvu, s tem pa tudi k doseganju ciljev trajnostnega razvoja. V zvezi s tem pozdravlja objavo brošure Evropske komisije o javnih naročilih za krožno gospodarstvo oktobra 2017 ⁽²⁾;

8. poudarja, da je bila z reformo iz leta 2014 potrjena pravica javnih organov, da sami organizirajo in zagotavljajo svoje storitve, in da sta bila opredeljena koncepta „notranjega“ zagotavljanja in „javno-javnega“ sodelovanja. Javno naročanje je torej le eden izmed številnih načinov zagotavljanja javnih storitev in za način njegovega upravljanja ne bi smeli postavljati pogojev;

9. poziva Komisijo, naj čim prej zaključi projekt v zvezi s postopki javnega naročanja, ki so naklonjeni inovacijam, in priročnik o javnem naročanju, ki upošteva socialna merila, da se olajšata izvajanje zadevnih pravnih določb v državah članicah in zlasti uporaba merila ekonomsko najugodnejše ponudbe kot prvega merila za oddajo; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj navede, da to ne pomeni najnižje cene;

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

V zvezi s sporočilom Uspešno izvajanje javnega naročanja v Evropi in za njo

10. se strinja, da je učinkovito upravljanje javnih naročil neločljivo povezano s kakovostjo javne uprave v celotni EU. Gre namreč za resnično horizontalno upravno funkcijo, ki se nanaša na praktično vse javne organe – od zveznih ministrstev do lokalnih javnih služb, pri čemer največkrat tipično predstavlja kakovost upravljanja ⁽³⁾, zato bi morale biti javno naročanje vključeno v agendo EU za boljše pravno urejanje;

11. ugotavlja, da obravnava svežnja prehiteva rok za postopno uvedbo novih pravil o uporabi digitalnih orodij pri javnem naročanju, ki je določen za oktober 2018. Zato še ni jasno, ali bodo nova pravila e-naročanja dosegla svoj cilj in ali bodo potrebne dodatne regulativne izboljšave;

12. meni, da je v trenutno veljavni zakonodaji o javnem naročanju tolikšen poudarek na preglednosti javnih naročil in njihovi strateški uporabi, da utegne škoditi učinkovitosti postopkov. Zato so za manjše lokalne in regionalne oblasti zaradi bojazni, da bo prišlo do postopkovnih napak, ti postopki preobremenjujoči oziroma se te oblasti nerade odrečejo običajnim sistemom javnega naročanja ali z zadržanostjo razvijajo inovativne postopke na tem področju, zato bi bilo treba pripraviti standardne dokumente za javno naročanje;

13. poudarja, da se je zaradi zapletenosti postopkov in ker ni standardnih dokumentov, povečalo upravno breme javnih naročil tako za kupce kot prodajalce in da je mogoče na pritožbenih sodiščih razmeroma enostavno izpodbijati sklepe v zvezi z razpisi za zbiranje ponudb, zaradi česar prihaja do številnih pritožb in vse večjega števila tožb. Države članice glede na namen direktiv z zakonodajo ne bi smele povečati zapletenosti ureditve niti je linearno razširiti pod pragove, kot se je zgodilo v nekaterih državah. Porast tožb, s katerimi skušajo uspeti nekateri ponudniki s sklicevanjem na direktivo o revizijskih postopkih, dokazuje, da morajo Komisija in države članice odločno ukrepati, da ponudniki ne bodo zlorabljali pravic, ki jih zagotavlja omenjena direktiva;

⁽¹⁾ Dostopen tukaj (v angleščini).

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/environment/gpp/pubs_en.htm

⁽³⁾ Evropska komisija, *Quality of Public Administration: A Toolbox for Practitioners* (Kakovost javne uprave – zbirka orodij za uporabnike), letnik 2017, dostopno tukaj (v angleščini).

14. prav tako ugotavlja, da se pri javnih naročilih s področja inovacij pojavljajo dodatni problemi z upravljanjem in skladnostjo, ko gre za določitev glavnih ciljev javnih naročil in za oblikovanje inovacijske politike na njihovi podlagi. Poleg tega so zaradi spodbujanja inovacij pri javnem naročanju potrebne dodatne teoretske, operativne in upravljalvske kompetence ter standardni dokumenti, da je možno voditi večstranska pogajanja v okviru kompleksnih projektov;

15. ugotavlja, da njegove analize v zvezi z evropskim semestrom kažejo, da javna naročila pogosto zavirajo naložbe ⁽⁴⁾. Iz študije, ki jo je opravil na temo ovir za naložbe na lokalni in regionalni ravni, je razvidno, da so pravila razpisov za zbiranje ponudb velika ovira za naložbe v mestih in regijah, zlasti zaradi zapletenosti, razlik pri določanju pravil ali neučinkovitosti javnega naročanja, dolžine tega postopka in negotovosti v zvezi pravnimi postopki, ki so s tem povezani ⁽⁵⁾;

16. meni, da sporočilo Komisije s tem, ko navaja, da je 55 % naročil še vedno oddanih na podlagi merila najnižje cene, utegne napeljevati k napačnim sklepom, saj je bilo z reformo iz leta 2014 v razpisih za zbiranje ponudb občutno razširjena možnost upoštevanja strateških meril, novi zakonodajni okvir pa je bil v nacionalno zakonodajo prenesen šele leta 2016. V tem obdobju ni bilo dovolj časa za popolno analizo njegovega učinka. Zato želi dodati, da oddaja naročila izključno na podlagi merila najnižje cene ne pomeni nujno, da v nekem razpisu niso bili upoštevani socialni ali okoljski cilji. V specifikacije takšnega razpisa so lahko v resnici vključena tudi strateška merila, na primer z ustreznim upoštevanjem posebnih meril glede okolja ali energije. V takšnih primerih je naročilo sicer oddano na podlagi najnižje cene, vendar so v skladu s pravili EU v celoti upoštevana tudi vsa strateška merila;

17. želi v zvezi s tem omeniti študijo o strateški uporabi javnih naročil za spodbujanje okoljske, socialne in inovacijske politike ⁽⁶⁾, ki jo je naročil Generalni direktorat Evropske komisije za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja. V njej je poudarjeno, da imajo na primer v Španiji **lokalne in regionalne oblasti vrsto postopkov na področju strateških razpisov za zbiranje ponudb**, ki jih izvajajo organizacije javnega prava, kot so šole, univerze in javne bolnišnice;

18. poudarja, da je bilo ob sprejemanju novih direktiv o javnih naročilih spodbujanje MSP izpostavljeno kot eno od petih osrednjih stebrov reforme na tem področju, vendar je študija prvih prejemnikov nagrade Evropska podjetniška regija, ki jo podeljuje Evropski odbor regij, iz leta 2016 pokazala, da poenostavitev postopkov ni bila dovolj obsežna, da bi MSP lažje dostopala do javnih naročil ⁽⁷⁾; ugotavlja, da so javna naročila za MSP zelo pomembna, zato bi morali biti interesi teh podjetij umeščeni v središče politike javnih naročil in njenega izvajanja;

19. v zvezi s čezmejnimi naročili ugotavlja, da je glede na sporočilo Komisije z naslovom Spodbujanje rasti in kohezije v obmejnih regijah EU ⁽⁸⁾, objavljeno 20. septembra 2017, dobršen del težav ob meji v glavnem posledica razlik med ureditvami v nacionalnih pravnih in upravnih sistemih. Pogosto pride do tega, da se pravila, določena v pravu Evropske unije, v različnih državah uporabljajo z neenako doslednostjo. Zato lahko uporaba dveh različnih sistemov na dveh straneh notranje meje povzroči zaplete, občasno pa tudi pravno negotovost, kar povzroča dodatne stroške;

20. zato ponavlja svoje trdno prepričanje, da mora Komisija v tej fazi skrbeti predvsem za izvajanje direktiv iz leta 2014, saj imajo države članice kljub pravnemu okviru, ki ga je določila EU, določeno mero prožnosti in proste presoje pri prenosu evropske zakonodaje v nacionalne sisteme, kar pa lahko denimo omejuje dostop MSP do javnih naročil ali ovira čezmejno nabavo;

⁽⁴⁾ Evropski odbor regij, *2017 European Semester. Territorial Analysis of the Country Reports and accompanying Communication* (Evropski semester 2017. Teritorialna analiza poročil za posamezne države in spremnega sporočila), poročilo usmerjevalnega odbora za strategijo Evropa 2020, dostopno tukaj.

⁽⁵⁾ Študija Evropskega odbora regij: *Obstacles to investments at local and regional level* (Ovire za naložbe na lokalni in regionalni ravni), 2016, dostopna tukaj (v angleščini).

⁽⁶⁾ *Strategic use of public procurement in promoting green, social and innovation policies* (Strateška uporaba javnih naročil za spodbujanje okoljske, socialne in inovacijske politike), študija po naročilu Generalnega direktorata za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja Evropske komisije, 15. junij 2016, dostopna tukaj.

⁽⁷⁾ *Report on the Survey of EER Regions: How to make life easier for SMEs?* (Poročilo o študiji evropskih podjetniških regij: kako izboljšati razmere za MSP?), Evropski odbor regij, 2016, Bruselj, str. 4 in 5.

⁽⁸⁾ Dostopna tukaj.

21. meni, da sta ukrep „povečanje preglednosti, celovitost in boljši podatki“ ter zlasti podukrep „spodbujanje vzpostavitve javno dostopnih registrov javnih naročil“ ključnega pomena. Kljub temu mora Komisija pomagati javnim organom ne le z razširjanjem konkretnih primerov in dobrih praks, temveč zlasti s sprejetjem standardnih dokumentov, obrazcev in pogojev – kot je to storila s sprejetjem enotnega evropskega dokumenta v zvezi z oddajo javnega naročila – ki bodo pripomogli, da bodo ravnali skladno z merili preglednosti, ne pa z razkrivanjem informacij izven pravnih okvirov spodbujali nedovoljeno dogovarjanje;

22. prav tako podpira podukrep Komisije „zagotavljanje smernic o praktični uporabi novih določb o integriteti in o razlogih za izključitev zaradi nedovoljenega dogovarjanja ter vzpostavitev podatkovne zbirke o nepravilnostih“, saj meni, da gre za korak v pravo smer; meni tudi, da bi morala biti prednostna naloga javnih organov bolj ozaveščati uradnike, pristojne za razpise za zbiranje ponudb, in organizirati njim prilagojena usposabljanja ter jim zagotoviti orodja, s katerimi bi preprečevali in odkrivali kršitve, ki jih zagrešijo podjetja, kot so korupcija, nedovoljeno dogovarjanje in pranje denarja, ter se proti tem kršitvam borili;

23. meni, da Komisija s tem, ko je predlagala, naj se v sklopu prizadevanj za vzpostavitev obširnega sodelovalnega partnerstva oblikujejo prostovoljni strukturirani dialogi o javnem naročanju, ki bi bili po potrebi v celoti usklajeni z evropskim semestrom, dela korak v pravo smer, **vendar morajo biti ob tem izpolnjeni nekateri pogoji**. Glede na to, da se od partnerjev pričakuje sprejetje prostovoljnih zavez, mora biti od samega začetka jasno, da morajo uživati legitimnost. Hkrati ne bi smeli postavljati pod vprašaj manevrskega prostora, ki ga direktive iz leta 2014 o javnih naročilih dajejo lokalnim oblastem pri sprejemanju odločitev o upoštevanju okoljskih, socialnih in inovacijskih meril, zato je treba poskrbeti, da so v tem partnerstvu socialni partnerji ustrezno zastopani;

24. tako kot Komisija ugotavlja, da lahko organi na vseh ravneh in deležniki sami najbolje presodijo, kako in v kakšnem obsegu bi sodelovali, vendar meni, da ni jasno, ali bodo lokalne in regionalne oblasti sodelovale v predlaganih strukturiranih dialogih, kakor bi bilo treba, ali bosta Evropski parlament in Svet edina partnerja Komisije;

V zvezi s priporočilom Komisije o profesionalizaciji javnega naročanja

25. pozdravlja, da Komisija v tem dokumentu priporoča, naj javni organi izboljšajo učinkovitost in dostopnost javnih naročil in jih izkoristijo za spodbujanje inovacij in digitalizacije; poziva države članice, naj si prizadevajo za hitro digitalizacijo postopkov in za uvedbo e-postopkov v vseh glavnih fazah, in sicer od obveščanja, dostopa do ponudb in predložitve pa vse do ocenjevanja, oddaje javnega naročila, naročanja, izdajanja računov in plačila;

26. meni, da morajo biti ureditev in pobude Komisije na tem področju ter s tem povezano upravno breme za javne organe sorazmerni z deležem javnih naročil, ki presegajo pragove EU, glede na celoto javnih naročil znotraj posamezne države članice, vključno z javnimi naročili, ki so pod pragovi EU, in da mora Komisija paziti, da bo zagotavljala to sorazmernost;

27. zavrača vsakršne zavezujoče smernice v zvezi z usposabljanjem ali izobraževanjem zaposlenih v upravi, saj bi se s tem kršilo načelo suverenosti držav članic, regij in lokalnih oblasti, kar zadeva organizacijo njihove javne uprave;

28. opozarja na delovni dokument služb Komisije z naslovom *The Value Added of Ex ante Conditionalities in the European Structural and Investment Funds* (Dodana vrednost predhodne pogojenosti v evropskih strukturnih in investicijskih skladih) z dne 31. marca 2017⁽⁹⁾, v katerem Komisija zatrjuje, da je predhodna pogojenost pomagala pri prenosu in izvajanju zadevne zakonodaje EU, odpravi ovir za naložbe v EU in doseganju strateških ciljev Unije ter prispevala k reformam politik in pripravi priporočil za posamezne države;

29. meni, da so te pobude Evropske komisije ključnega pomena za uspešno izvajanje okvira EU za javna naročila, vendar meni, da bi bilo treba podrobno presoditi učinkovitost vseh teh instrumentov in pobud ter poudariti sinergije in dopolnjevanja, morebitne nadaljnje ukrepe pa je treba natančno utemeljiti, če želimo preprečiti nepotrebna upravna bremena za lokalne in regionalne oblasti;

⁽⁹⁾ Dostopen tukaj; več informacij je na voljo tukaj.

30. obžaluje, da Komisija premalo poudarja potrebo po profesionalizaciji v okviru splošne politične strategije in politik za spodbujanje socialnih in ekoloških javnih naročil, na splošno pa tudi za zagotavljanje ustrezne porabe javnih sredstev; meni, da profesionalizacije javnih naročil ni mogoče obravnavati neodvisno od dobrega upravljanja in profesionalizacije na splošno v zvezi z upravljanjem in zagotavljanjem primernih lokalnih storitev;

31. ravno tako meni, da bi bilo v primeru javnih služb pogosto bolje še naprej zagotavljati interno izvajanje teh storitev ali pa uporabiti druge rešitve namesto javnih naročil;

32. pozdravlja, da predlog Komisije z dne 7. junija 2018 za uredbo o vzpostavitvi programa za enotni trg predvideva možnost podpore ukrepom „za zagotovitev širše uporabe strateških javnih naročil, profesionalizacijo javnih kupcev, izboljšanje dostopa do trgov javnih naročil za MSP, večjo preglednost, zanesljivost in kakovost podatkov, spodbujanje digitalne preobrazbe javnih naročil in skupnega javnega naročanja prek krepitev partnerskega pristopa z državami članicami, izboljšanje zbiranja in analiziranja podatkov, vključno prek namenskih orodij informacijske tehnologije, podpiranje izmenjave izkušenj in dobrih praks, zagotavljanje smernic, prizadevanje za koristne trgovinske sporazume, krepitev sodelovanja med nacionalnimi organi in uvedbo pilotnih projektov“⁽¹⁰⁾;

33. ugotavlja, da je treba bolje pojasniti uporabo e-obrazcev in postopkov e-naročanja, da ne bi prihajalo do različne uporabe na nacionalni in evropski ravni, pri čemer lokalne in regionalne oblasti ne bi vedele, kdaj in kako uporabiti različne obrazce in postopke. Poudarja pozitivno vlogo, ki jo lahko imajo centri znanja pri spodbujanju pravilnega izvajanja in razlaganja zakonov in zakonodaje EU, s tem ko lokalnim in regionalnim oblastem ter njihovim združenjem nudijo brezplačne informacije in nasvete;

34. podpira stališče združenja Housing Europe, da je za profesionalizacijo in inovacije na področju javnih naročil treba oblikovati evropski register rešitev, zapisanih v standardnih dokumentih, ki vsebujejo predloge s tehničnimi rešitvami za izpolnjevanje meril v zvezi s podnebnimi in energetskimi vprašanji ter inovativnimi rešitvami za družbene izzive. Ta vseevropski register pod okriljem Generalnega direktorata Evropske komisije za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja (GD GROW) bi moral temeljiti na znanju in praksah, ki so jih zbrala evropska združenja, omogočati poenotenje postopkov in zmanjšati število tožb⁽¹¹⁾;

V zvezi s sporočilom Spodbujanje naložb s prostovoljno predhodno oceno vidikov javnega naročanja za velike infrastrukturne projekte

35. pozdravlja prostovoljno naravo predhodnega mehanizma in meni, da bo ta mehanizem še posebej pomemben za koncesije, za katere bodo prvič veljala usklajena pravila na ravni EU;

36. je poleg tega prepričan, da bo imel ta mehanizem odločilno vlogo pri zmanjšanju tveganja zamud in prekoračitev proračunskih izdatkov zaradi problemov, nastalih v okviru postopkov javnih naročil za velike čezmejne projekte;

37. poziva Komisijo, naj pri objavi informacij na spletni strani o predhodnem mehanizmu in razkritju podatkov prek mehanizma obveščanja in mehanizma za izmenjavo informacij zagotovi varstvo poslovno občutljivih informacij in zaupnost informacij, ki bi jih lahko zainteresirani ponudniki izkoristili za izkrivljanje konkurence;

38. bi pričakoval več jasnosti v zvezi z odgovori Komisije na prošnje prek službe za pomoč uporabnikom, ki bi se morala zavedati teh posledic, pa tudi v zvezi z mehanizmom obveščanja glede morebitnih pravnih sporov v zvezi z javnimi naročili; poziva Komisijo, naj pojasni, kako naj bi predhodni mehanizem obravnaval nekatere probleme, nastale z vse večjim številom poskusov tožb na podlagi direktive o revizijskih postopkih.

V Bruslju, 5. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁰⁾ COM(2018) 441 final.

⁽¹¹⁾ Dokument objavljen tukaj.

Predhodno mnenje Evropskega odbora regij – Podnebno upravljanje po letu 2020: evropska in svetovna perspektiva – prispevek za 24. konferenco pogodbenic okvirne konvencije o podnebnih spremembah

(2018/C 387/08)

Poročevalec: Andrew Varah COOPER (UK/EA), član sveta, Kirklees

Referenčni dokument: Predhodno mnenje

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Evropsko upravljanje za doseg ciljev na področju podnebnih sprememb in energije do leta 2030

1. poudarja pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri strateškem upravljanju na ravni, ki je najbližje državljanom, pri upravljanju decentralizirane proizvodnje energije z lastno porabo, porazdeljeno proizvodnjo in pametnimi omrežji, pri spodbujanju ustreznega naložbenega okolja ter povezovanju energetske in podnebne politike s stanovanjsko in prometno politiko, politiko na področju trajnostne mobilnosti, ukrepi proti energijski revščini ter politiko gospodarskega razvoja in rabe zemljišč oziroma prostorskega načrtovanja. Lokalne in regionalne oblasti imajo tudi močno voditeljsko vlogo v skupnosti in lahko kot zagovornice podnebnih ukrepov nagovarjajo lokalne skupnosti, podjetja in širšo civilno družbo, saj krepijo sodelovanje posameznih porabnikov in jamčijo podporo energetskim politikam med njimi;
2. poudarja, da je cilje odporne energetske unije z ambiciozno podnebno politiko mogoče najbolje doseči z usklajenimi ukrepi na ravni Unije ter na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter s spodbujanjem raziskav, ozaveščanja, lokalnih energijsko učinkovitih rešitev in sistemov za dobavo energije, kar je potrebno, da bi se EU, njene države članice ter njihove lokalne in regionalne oblasti usmerile k doseganju ciljev trajnostnega razvoja OZN;
3. ugotavlja, da nova cilja 32 % energije iz obnovljivih virov v mešanici energetskih virov EU in 32,5-odstotne energijske učinkovitosti ter uredba o upravljanju energetske unije pomenijo korak naprej k energetskemu prehodu Evrope na trajnostne oblike energije ter večji udeležbi lokalnih in regionalnih oblasti;
4. vnovič poudarja, da bi morale države članice izrecno upoštevati lokalne in regionalne zaveze ter dosežke, sprejete v okviru pobud, kot je Konvencija županov, in razviti način, kako upoštevati prispevek vseh ravni oblasti k celovitim nacionalnim načrtom na področju energetske in podnebne politike. V načrtovanje in spremljanje v okviru teh načrtov bi morale vključiti tudi lokalne in regionalne oblasti v skladu z ustavnimi in političnimi določbami vsake države članice ⁽¹⁾;
5. znova poziva države članice in Evropsko komisijo, naj čim prej vzpostavijo stalno platformo za energetski dialog na več ravneh, da bi podprli dejavno sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti, organizacij civilne družbe, poslovne skupnosti in drugih ustreznih deležnikov pri upravljanju energetskega prehoda ⁽²⁾;
6. glede na predlog Evropske komisije, da se v obdobju 2021–2027 25 % odhodkov EU v vseh programih nameni za podnebne ukrepe, kar je dobro izhodišče, poziva, naj se večletni finančni okvir po letu 2020 oblikuje tako, da bi bolje dosegli energetske in podnebne cilje, pri čemer se upoštevajo zlasti zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, energijska učinkovitost, čista mobilnost, proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov in ponori ogljika; poziva k zagotavljanju ustreznega, lahko dostopnega financiranja EU za programe in projekte, s katerimi naj bi dosegli te cilje v skladu s celostnimi nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti držav članic ob upoštevanju dolgoročnih ciljev Pariškega sporazuma;

⁽¹⁾ Mnenje OR z naslovom Upravljanje energetske unije in čista energija (CDR 830/2017), poročevalec Bruno HRANIĆ (HR/EPP).

⁽²⁾ Prav tam.

7. meni, da je treba v okviru zakonodajne politike EU za energijo iz obnovljivih virov in zasnove trga z električno energijo odpraviti pravne in upravne ovire na trgu, določiti poenostavljene postopke za hrambo in lastno porabo električne energije ter trgovanje z njo za lokalne in regionalne akterje na trgu, kot so energetske skupnosti, da bi pridobili neomejen dostop do trga; poudarja, da se države članice pri oblikovanju podpornih shem za energijo iz obnovljivih virov usklajujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi in upoštevajo posebnosti lokalnih in regionalnih skupnosti na tem področju, da bi jim omogočile delovanje v energetskem sistemu in jim olajšale vključitev na trg;

Pomen lokalnih in regionalnih ukrepov za uresničevanje Pariškega sporazuma

8. opozarja, da Pariški sporazum priznava pomembno vlogo, ki jo ima upravljanje na več ravneh v podnebnih politikah, in potrebo po sodelovanju z regijami, mesti in nepogodbenimi deležniki;

9. priznava, da so lokalne in regionalne oblasti raven javne uprave, ki je najbližje državljanom, in poudarja, da prav te večinoma sprejemajo odločitve o politikah, ki sodijo na področje uporabe Pariškega sporazuma;

10. poudarja, da je njihov vpliv na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov odvisen predvsem od sposobnosti in pripravljenosti na izvajanje ustreznih politik. Zato meni, da morajo lokalne in regionalne oblasti tesno sodelovati in se medsebojno usklajevati pri preoblikovanju političnih zavez v javno politiko, naložbe in ukrepe izvajanja;

11. ugotavlja, da je napoved Združenih držav Amerike o odstopu od Pariškega sporazuma sicer vredna obžalovanja, vendar je ustvarila nove spodbude za ukrepanje podnacionalnih oblasti v EU, ZDA in drugod pri spoprijemanju z izzivi podnebnih sprememb, kar izraža predanost državljanov in ravni upravljanja, ki jim je najbližje; je pripravljen poglobiti partnerstvo s Konferenco županov ZDA in sodelovati z združenji mest in regij v svetovnem merilu pri podnebnih ukrepih;

12. trdno verjame, da lahko lokalno in regionalno izvoljeni predstavniki in njihovi organi ter mreže, v sodelovanju z deležniki iz industrije in civilno družbo, prevzamejo ključno vlogo in nacionalne vlade podprejo pri prizadevanjih za oblikovanje in izvajanje podnebnih politik, kadar so te premalo ambiciozne; v zvezi s tem poudarja podporno vlogo pobud, kot je Konvencija županov, pri spodbujanju razvoja in razširjanju orodij in metodologij za krepitev zmogljivosti;

13. meni, da vse večje vloge politično relevantnih, demokratično izvoljenih lokalnih nepogodbenih deležnikov, kot so lokalne in regionalne oblasti, v ureditvi svetovnega podnebnega upravljanja ni mogoče zanemariti in da je zato nujno, da ureditveni okvir Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) to obliko upravljanja od spodaj navzgor prizna tako, da uradno potrdi njeno vlogo pri odločanju;

14. opozarja, da je med vmesnima zasedanjema konference pogodbenic maja 2017 in maja 2018 pomožno telo za izvajanje omogočilo napredek pri vključevanju deležnikov v postopke po konvenciji in priznalo potrebo po dodatni krepitvi dejanskega sodelovanja nepogodbenih deležnikov v sistemu svetovnega podnebnega upravljanja;

15. odobrava poročilo Evropskega parlamenta o vlogi regij in mest EU pri izvajanju Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah (COP 21)⁽³⁾ in opozarja zlasti na njegovo navedbo, da so lokalni organi odgovorni za izvajanje večine blažilnih in prilagoditvenih ukrepov za podnebne spremembe ter evropske zakonodaje s tega področja;

Uradno sodelovanje podnacionalnih oblasti v ureditvi svetovnega podnebnega upravljanja

16. veseli ga, da spodbujevalni dialog ni omejen na razprave med vladami držav, temveč omogoča različnim nepogodbenim deležnikom, vključno z regijami in mesti ter njihovimi izvoljenimi predstavniki, da oblikovalce politike na državni in svetovni ravni opozarjajo na ključna podnebna vprašanja; kot takojšen splošen in proaktiven odziv na ta postopek oznanja sodelovanje in podporo mestom in regijam v spodbujevalnem dialogu ter poziva k povečanju števila dialogov v Evropi;

⁽³⁾ Odbor Evropskega parlamenta za regionalni razvoj, Poročilo o vlogi regij in mest EU pri izvajanju Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah (COP 21) (2017/2006(INI)).

17. poudarja, da dialog ne bi smel biti omejen zgolj na narativni pristop in da ta v njem ne bi smel prevladovati. V duhu dialoga so za gradnjo zaupanja v proces in sodelovanje pri njem nujne povratne informacije na odgovore nepogodbenih deležnikov na tri bistvena vprašanja: kje smo, kam želimo iti in kako bomo do tja prišli. Zato poziva predsedstvo konference pogodbenic, sekretariat OZN za podnebne spremembe in pogodbenice okvirne konvencije, naj pojasnijo, kako bodo rezultati dialoga obdelani in vključeni v besedila za pogajanja, ki bodo sprejeta na 24. konferenci pogodbenic (COP 24);

18. predlaga, naj se spodbujevalni dialog nadaljuje tudi po 24. konferenci pogodbenic in naj postane vmesni pregled sredi cikla svetovnega pregleda, ki naj bi potekal na vsaki dve leti in pol; predlaga, naj se med tem postopkom v okvir spodbujevalnega dialoga vključi četrto vprašanje, tj. do kdaj, da bi izboljšali poznavanje napredka pri doseganju ciljev Pariškega sporazuma v svetu in poudarili vidik nujnosti;

19. prosi predsedstvo okvirne konvencije, naj v letu 2019 opravi presojo rezultatov dialoga in pripravi predloge za bolj strukturiran prihodnji proces, vezan na pogajanja;

20. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj spodbujevalni dialog uporabijo za stike z lokalnimi in regionalnimi oblastmi in drugimi deležniki pri pripravi pogajalskih izhodišč EU in prispevkov za 24. konferenco pogodbenic;

21. mestom in regijam priporoča, naj pripravijo prispevke za portal spodbujevalnega dialoga in izkoristijo priložnost za seznanjanje drugih udeležencev s svojimi cilji, stališči in namerami v okviru svetovnih podnebnih pogajanj;

22. odobrava platformo NAZCA kot koristen način za vključevanje deležnikov, ki niso pogodbeniki konvencije, v postopek odločanja v zvezi z njo. Sekretariat okvirne konvencije poziva, naj predstavi predloge o tem, kako bi lahko v mednarodnem sistemu upravljanja poleg vloge civilne družbe in zasebnega sektorja bolje opredelili tudi vlogo regij in mest;

23. opozarja na bonsko-fidžijsko zavezo lokalnih in regionalnih voditeljev na 23. konferenci pogodbenic in njen poziv k bolj dejavnemu delovanju skupine lokalnih oblasti in občin v uradnih svetovnih podnebnih organih in pogodbenicah, glede na dejstvo, da je bonsko-fidžijsko zavezo marca 2018 pozdravil tudi Svet EU za zunanje zadeve; predlaga, naj OR naveže strukturirano sodelovanje s sekretariatom OZN za podnebne spremembe, predsedstvu konference pogodbenic in njihovimi visokimi zagovorniki ter ustreznimi pogajalskimi telesi po konvenciji in predlaganimi oživiljenimi „prijatelji mest“ pri okvirni konvenciji;

Nacionalno, regionalno in lokalno določeni prispevki

24. vztraja, da so v postopku opredeljevanja in pregleda nacionalno določenih prispevkov potrebna sistematična decentralizirana posvetovanja s podnacionalnimi ravni upravljanja, ki bi vključevala deležnike iz ključnih sektorjev, in tako prispevala k participativnemu načinu odločanja;

25. poziva k temu, da bi nacionalno določeni prispevki vsebovali skupek regionalno in lokalno določenih prispevkov, s čimer bi priznali vlogo podnacionalnih oblasti pri izpolnjevanju mednarodnih podnebnih zavez;

26. meni, da bi bilo treba za učinkovitost tega procesa na ravni EU določbe zapisati v uredbo o upravljanju energetske unije, zlasti glede sodelovanja lokalnih in regionalnih oblasti pri pripravi celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov;

27. meni, da bi te določbe pomenile močnejšo politično in metodološko podlago za predloge OR o vzpostavitvi regionalno in lokalno določenih prispevkov ⁽⁴⁾, ki temeljijo na zamisli, da bi podnacionalnim oblastem omogočili, da same opredelijo svoje zaveze za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, kot so to storile pogodbenice z nacionalno določenimi prispevki, tako da bodo prispevki trdno zastavljeni, pregledni in bodo rezultat skrbnega spremljanja, poročanja in preverjanja;

⁽⁴⁾ Mnenje OR Financiranje ukrepov proti podnebnim spremembam: bistveni instrument za izvajanje Pariškega sporazuma (CDR 2108/2017), poročevalec: Marco DUS (IT/PES).

28. poziva Evropsko komisijo, naj v posvetovanju z OR predstavi nezakonodajni predlog metodologije za spremljanje in ocenjevanje, s katero bi se spremljal napredek mest pri uresničevanju njihove vizije do leta 2050 in strategije do leta 2030 in ki bi lahko slonela na obstoječem okviru Konvencije županov za spremljanje in ocenjevanje;

29. poziva Evropsko komisijo, naj v posvetovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi poenostavi postopek poročanja in sistem spremljanja v okviru Konvencije županov ter skrajša potrebni čas za oceno akcijskih načrtov za trajnostno energijo, da se poveča število priznanih zavez, zagotovi skladnost okvirov spremljanja in ocenjevanja ter čim bolj zmanjša breme poročanja za mesta in regije;

30. ob upoštevanju mnenja OR o financiranju ukrepov proti podnebnim spremembam ⁽⁵⁾ poziva Evropsko komisijo, naj predlaga jasno in zavezujočo opredelitev financiranja ukrepov proti podnebnim spremembam in sorodnih kategorij naložb v skladu z obstoječo opredelitvijo po konvenciji; predlaga, naj države članice pripravijo načrte za naložbe, povezane s podnebjem, ki bi vsebovali (i) opredelitev ravni in vrste potrebne podpore za premostitev obstoječih vrzeli v financiranju, (ii) oceno zmožnosti za nadaljnjo domačo davčno podporo za vsak ukrep, povezan s podnebjem, (iii) usklajevanje podnebnih ukrepov, krepitev zmogljivosti in dodatno udeležbo zainteresiranih strani z namenom posodobitve nacionalno določenih prispevkov, (iv) navedbo nacionalnih sredstev za oceno in upravljanje podnebnega tveganja za vlagatelje;

Smernice za izvajanje Pariškega sporazuma

31. poudarja morebitni pozitivni prispevek regionalno in lokalno določenih prispevkov k uresničevanju ciljev Pariškega sporazuma in pogodbenice okvirne konvencije poziva, naj opredelijo smernice za nacionalno določene prispevke ob upoštevanju njihove morebitne povezave s prilagodljivim sistemom regionalno in lokalno določenih prispevkov;

32. poziva, naj okvir za zagotavljanje preglednosti v nacionalnem popisu, ki ga je treba predložiti kot del tega postopka, vsebuje poseben razdelek o ukrepih blaženja na podnacionalni ravni kot pomoč pri spremljanju napredka pri doseganju nacionalno določenih prispevkov (ter regionalno in lokalno določenih prispevkov);

Svetovni pregled

33. poziva pogodbenice okvirne konvencije in Evropsko komisijo, naj v prihodnja pravila o svetovnem pregledu vključijo obveznost pogodbenic, da se med oblikovanjem svojih prispevkov posvetujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi in jih pritegnejo k temu;

34. poudarja, da bi moral svetovni pregled vsebovati več kot zgolj oceno skupnih ukrepov, o katerih poročajo pogodbenice (prek nacionalno določenih prispevkov in drugih poročil po državah), in bi moral vključevati podatke o napredku vseh ustreznih akterjev, in sicer zlasti lokalnih in regionalnih oblasti, da bi pridobili celovit vpogled v skupni napredek pri doseganju dolgoročnih ciljev iz prvega odstavka 2. člena, prvega odstavka 4. člena in prvega odstavka 7. člena Pariškega sporazuma;

35. poudarja pripravljenost OR kot dela skupine lokalnih oblasti in občin v okvirni konvenciji o podnebnih spremembah in kot institucije, ki zastopa lokalne in regionalne oblasti v Evropski uniji, za večjo vključitev v pogovore s sekretariatom konvencije in državami pogodbenicami, da bi pridobili prispevek mest in regij za odprto, vključujočo in pregledno oceno skupnih prizadevanj v okviru svetovnega pregleda;

36. poziva, naj vključene organizacije okvirne konvencije in nepogodbni deležniki dobijo možnost predložiti vprašanja pogodbenicam o njihovih prispevkih v različnih fazah svetovnega pregleda, da bi lahko črpali iz širšega nabora podatkov s terena; poziva k temu, da bi bili metodologije in podatki na voljo javnosti, s čimer bi zagotovili popolno preglednost in odgovornost;

37. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da utegne biti ob svetovnem pregledu nemara ugotovljeno, da zaostajamo za cilji Pariškega sporazuma, in opozarja, da bi dodatni lokalni in regionalni prispevki lahko pomenili dodatni zagon v prizadevanjih za njihovo izpolnitev ⁽⁶⁾;

⁽⁵⁾ Prav tam.

⁽⁶⁾ Glej na primer *Advancing climate ambition: cities as partners in global climate action, A report to the UN Secretary-General from the UN Secretary General's Special Envoy for Cities and Climate Change, in partnership with the C40 Cities Climate Leadership Group.*

Prilagajanje

38. predlaga, naj bo EU na čelu mednarodnih prizadevanj za prilagajanje podnebnim spremembam, pri čemer naj ta prizadevanja spodbuja na vseh ravneh in deluje vzporedno z mednarodnim razvojem, da bi pospešili napredek na regionalni in lokalni ravni. V ta namen predlaga oblikovanje zavezujočega zakonodajnega okvira za sprejetje ukrepov za prilagajanje in merljivih zavez za spremljanje napredka na tem področju;

39. poziva, da bi se poleg financiranja v okviru mehanizma čistega razvoja (CDM) in iz razvitih držav tudi lokalne in regionalne oblasti spodbujalo, naj prispevajo finančna sredstva v Prilagoditveni sklad;

40. poudarja, da bi bilo treba poenostaviti postopke sklada za finančne prispevke posameznih lokalnih in regionalnih oblasti;

41. poziva, naj lokalne in regionalne oblasti z zelo izrazitim strokovnim znanjem na področju prilagajanja dobijo pravico do povezovanja z izvajalskimi subjekti Prilagoditvenega sklada v tretjih državah, da bi prispevali k izvajanju programov in projektov ter oblikovanju regionalnih/lokalnih prilagoditvenih politik in strategij;

42. poziva, naj dobi predstavnik skupine lokalnih oblasti in občin status opazovalca v upravnem odboru Prilagoditvenega sklada;

43. predlaga oblikovanje posebnih instrumentov za regionalne in lokalne oblasti, ki bodo tem približali finančne instrumente, ki so na voljo v EU, in vzpostavitev portala, na katerem bi bile zbrane informacije o različnih evropskih skladih, s katerimi se financirajo ukrepi na področju podnebja;

44. poziva Evropsko komisijo, naj se poveže z drugimi pogodbenicami za pospešitev financiranja načrtov za zmanjševanje tveganja, odpornost in prilagajanje, ki so prilagojeni prednostnim nalogam lokalnih skupnosti ter lokalnim in regionalnim oblastem, ki so jim namenjeni;

Kmetijstvo in raba zemljišč, sprememba rabe zemljišč in gozdarstvo (LULUCF)

45. priznava, da sta se intenzivnost in pogostost naravnih nesreč v zadnjem desetletju občutno povečali, da je vprašanje naravnih nesreč sestavni del dejavnosti, namenjenih obvladovanju učinkov podnebnih sprememb, in da je treba obe področji obravnavati skupaj⁽⁷⁾. Poudarja potrebo po večji sinergiji med omrežji, projekti in sporazumi, ki obravnavajo podnebne spremembe in odpornost proti nesrečam, kot je Sendajski okvir za zmanjševanje tveganja nesreč 2015–2030, da bi pomagali okrepiti zmogljivosti mest in regij za obvladovanje nesreč⁽⁸⁾;

46. poziva Evropsko komisijo, naj prizna in izkoristi vlogo lokalnih in regionalnih oblasti za izpolnitev podnebnih in energetskih izzivov na področju kmetijstva ter rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva. V nekaterih regijah in mestih podnebne in energetske strategije že podpirajo razogljičenje teh sektorjev. OR zato poudarja pomen podnebnih in energetskih strategij na lokalni in regionalni ravni pri podpiranju razogljičenja kmetijstva in rabe zemljišč;

Izguba in škoda

47. se veseli bližajočega se strokovnega dialoga, v okviru katerega so bile aprila 2018 proučene možnosti za pridobivanje strokovnega znanja, tehnologije in podpore žrtvam podnebnih sprememb; opozarja, da je treba vprašanja izgube in škode vključiti v ustrezne nacionalne postopke in postopke po konvenciji, kot so krepitev zmogljivosti, prenos tehnologije in finančna podpora;

48. poudarja, da morajo lokalne in regionalne oblasti tako iz razvitih držav in držav v razvoju v sodelovanju z nacionalnimi vladami in v okviru konvencije opredeliti in uporabiti alternativne načine obravnavanja izgube in škode, V ta namen bi morali v oceno tveganj na teritorialni in sektorski ravni vključiti koncept podnebnih tveganj;

Druge vprašanja

49. spodbuja lokalne oblasti, naj še naprej podpirajo druga drugo prek mehanizmov medsebojne podpore, in priznava njihovo vlogo pri krepitvi zmogljivosti; priznava delo Konvencije županov in mehanizma TAIEX REGIO PEER 2 PEER v zvezi s tem;

⁽⁷⁾ NAT-VI/015.

⁽⁸⁾ NAT-VI/029.

50. z zanimanjem pričakuje objavo rezultatov mednarodne konference o mestih in znanosti o podnebnih spremembah, ki jo sofinancira Medvladni panel za podnebne spremembe (IPCC), in poziva sekretariat okvirne konvencije, naj te rezultate obravnava kot del trenutnega izvajanja Pariškega sporazuma;

51. poudarja pomen politik v podporo lokalni proizvodnji ter poslovanju malih in srednjih podjetij v okviru prizadevanj za ublažitev posledic podnebnih sprememb in zato priporoča uskladitev programov subvencij za razvoj podeželja s cilji strategije boja proti podnebnim spremembam.

V Bruslju, 5. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Pripravljalni akti)

RAČUNSKO SODIŠČE

130. PLENARNO ZASEDANJE OR, 4. 7. 2018–5. 7. 2018

Mnenje Evropskega odbora regij – Nepoštene trgovinske prakse v verigi preskrbe s hrano

(2018/C 387/09)

Glavni poročevalec: Jacques BLANC (FR/EPP), župan občine La Canourgue**Referenčni dokument:** Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o nepoštenih trgovinskih praksah v odnosih med podjetji v verigi preskrbe s hrano –

COM(2018) 173 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Člen 1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<i>Predmet urejanja in področje uporabe</i> 1. Ta direktiva določa minimalni seznam prepovedanih nepoštenih trgovinskih praks med kupci in dobavitelji v verigi preskrbe s hrano ter minimalna pravila o izvrševanju prepovedi in ureditvah za usklajevanje med izvršilnimi organi. 2. Ta direktiva se uporablja za nekater e nepoštene trgovinske prakse, ki se pojavljajo pri prodaji živil s strani dobavitelja, ki je malo in srednje podjetje , kupcu, ki ni malo in srednje podjetje. 3. Ta direktiva se uporablja za sporazume o dobavi, sklenjene po datumu začetka uporabe določb, s katerimi je ta direktiva prenesena v nacionalno zakonodajo, navedenem v drugem pododstavku člena 12(1).	<i>Predmet urejanja in področje uporabe</i> 1. Ta direktiva določa minimalni seznam prepovedanih nepoštenih trgovinskih praks med kupci in dobavitelji v verigi preskrbe s hrano ter minimalna pravila o izvrševanju prepovedi in ureditvah za usklajevanje med izvršilnimi organi. 2. Ta direktiva se uporablja za nepoštene trgovinske prakse, ki se pojavljajo pri prodaji živil s strani dobavitelja kupcu, ki ni malo in srednje podjetje. 3. Ta direktiva se uporablja za sporazume o dobavi, sklenjene po datumu začetka uporabe določb, s katerimi je ta direktiva prenesena v nacionalno zakonodajo, navedenem v drugem pododstavku člena 12(1).

Obrazložitev

Omejitev področja uporabe direktive bi negativno vplivala na velike zadrage in organizacije proizvajalcev, ki ne ustrezajo merilom za mala in srednja podjetja (MSP), zato ne bi bile zaščitene pred nepoštenimi trgovskimi praksami. Te organizacije proizvajalcev in zadrage zaradi koncentracije udeležencev nižje v verigi preskrbe s hrano zagotovo nimajo enake pogajalske moči kot njihovi kupci. To bi bilo poleg tega povsem v nasprotju z dolgotrajnimi prizadevanji Komisije za koncentracijo ponudbe na podlagi skupne ureditve trga; s tem bi posredno vplivali na organizacije proizvajalcev, ki ne ustrezajo opredelitvi MSP, kar pomeni, da bi bile v slabšem položaju. Prepoved nepoštenih trgovskih praks prav tako ne bi veljala za primere, ko se z nepoštenimi praksami distributerjev soočajo industrijski dobavitelji, na primer srednje velika podjetja, ki prodajajo predvsem proizvode z izrazito kmetijsko komponento. Vendar to z ekonomskega vidika ni smiselno, saj je treba zaščititi najbolj ranljive člene verige preskrbe s hrano.

Predlog spremembe 2

Člen 2

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<i>Opredelitev pojmov</i>	<i>Opredelitev pojmov</i>
V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:	V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
(a) „kupec“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v Uniji , ki kupuje živila v trgovinske namene. Izraz „kupec“ lahko vključuje skupino takih fizičnih in pravnih oseb;	(a) „kupec“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki kupuje živila v trgovinske namene, ne glede na to, kje v Uniji ima sedež . Izraz „kupec“ lahko vključuje skupino takih fizičnih in pravnih oseb;
[...]	(b) „ nepoštena trgovinska praksa “ pomeni ravnanje, s katerim se trgovinskim partnerjem naložijo ali poskusijo naložiti obveznosti, ki ustvarjajo neravnovesje med pravicami in obveznostmi strank;
	[...]

Obrazložitev

(a) Eden od ciljev direktive je tudi preprečiti selitev nakupov brez vsakršnih pravil, zato je smiselno, da se upoštevajo tako kupci s sedežem v Evropski uniji kot drugod.

(b) V direktivi bi bilo treba opredeliti, kaj so nepoštena trgovinske prakse, opredelitev pa bi morala biti dovolj široka.

Predlog spremembe 3

Člen 3(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<i>Prepoved nepoštenih trgovinskih praks</i>	<i>Prepoved nepoštenih trgovinskih praks</i>
1. Države članice zagotovijo, da so prepovedane naslednje trgovinske prakse:	1. Države članice zagotovijo, da so prepovedane vsaj naslednje trgovinske prakse:
(a) kupec dobavitelju za pokvarljiva živila plača po preteku 30 koledarskih dni po prejemu dobaviteljevega računa ali po poteku 30 koledarskih dni po datumu dostave pokvarljivih živil, pri čemer se upošteva poznejši datum. Ta prepoved ne vpliva:	(a) kupec dobavitelju za živila plača po preteku 30 koledarskih dni po prejemu dobaviteljevega računa ali po poteku 30 koledarskih dni po datumu dostave živil, pri čemer se upošteva poznejši datum. Ta prepoved ne vpliva:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
— na posledice zamud pri plačilu in pravna sredstva iz Direktive 2011/7/EU; — na možnost kupca in dobavitelja, da se dogovorita o klavzuli o porazdelitvi vrednosti v smislu člena 172(a) Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta; (b) kupec odpove naročila pokvarljivih živil v tako kratkem roku, da za dobavitelja ni mogoče razumno pričakovati, da bo našel nadomesten način za trženje ali uporabo navedenih živil; (c) kupec enostransko ali retroaktivno spremeni pogoje sporazuma o dobavi glede pogostosti, rokov ali obsega dobave ali dostave, standardov kakovosti ali cen živil; (d) dobavitelj plača živila, zavržena v prostorih kupca, kar ni posledica malomarnosti ali napake dobavitelja.	— na posledice zamud pri plačilu in pravna sredstva iz Direktive 2011/7/EU; — na možnost kupca in dobavitelja, da se dogovorita o klavzuli o porazdelitvi vrednosti v smislu člena 172(a) Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta; — na sporazume medpanožnih organizacij, priznanih v skladu s členom 157 Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta; (b) kupec odpove naročila pokvarljivih živil v tako kratkem roku, da za dobavitelja ni mogoče razumno pričakovati, da bo našel nadomesten način za trženje ali uporabo navedenih živil; (c) kupec enostransko ali retroaktivno spremeni pogoje sporazuma o dobavi glede pogostosti, rokov ali obsega dobave ali dostave, standardov kakovosti ali cen živil; (d) dobavitelj plača živila, zavržena v prostorih kupca, kar ni posledica malomarnosti ali napake dobavitelja; (e) kupec proizvod kot tak preproda po ceni, ki je nižja od dejanske odkupne cene, z davki in stroški prevoza vred; (f) kupec živil zahteva pretirano nizke cene glede na stroške proizvodnje dobavitelja; (g) kupec zaračuna izvedbo storitve, ki dejansko ni bila izvedena oziroma katere cena je očitno nesorazmerna glede na vrednost opravljene storitve; (h) ena od pogodbenih strank uvede takšna merila in pravila za cene, da te niso niti določene niti določljive.

Obrazložitev

Nepoštene trgovinske prakse škodujejo tako dobaviteljem pokvarljivih kot nepokvarljivih živil, zato je treba področje uporabe direktive razširiti.

Z medpanožnimi dogovori, ki bi jih sprejeli soglasno vsi člani, bi lahko določili drugačna pravila od tistih v predlogu direktive, zlasti kar zadeva roke plačila.

- (e) Da bi preprečili zmanjšanje vrednosti v celotni verigi preskrbe s hrano, bi bilo treba preprodajo z izgubo prepovedati. Izogniti se je treba cenovni vojni, v kateri veliki trgovci na drobno za nekatere proizvode, zlasti kmetijske, dosegajo pretirane marže, s čimer nadomestijo izgube pri določenih vodilnih proizvodih.

- (f) Tudi cena, ki se plača proizvajalcem, ne sme biti pretirano nizka v primerjavi s stroški proizvodnje. Nesprejemljivo je, da se kmetje ne morejo preživljati s svojo dejavnostjo in so prisiljeni prodajati z izgubo. Zato je treba kaznovati kupce, ki kupujejo po pretirano nizkih cenah ali ki svoje dobavitelje silijo k nabavi kmetijskih surovin po pretirano nizkih cenah. Te bi bilo treba natančno opredeliti po posameznih panogah in območjih.
- (g) Na ta način naj bi sankcionirali vsa plačila, ki nimajo protivrednosti v smislu opravljene storitve za dobavitelja ali ki so z vidika opravljene storitve nesorazmerna. Izziv je zlasti zagotoviti, da je plačilo evropskemu osrednjemu nabavnemu organu utemeljeno.
- (h) Cena, navedena v pogodbi, mora biti določljiva ali določena, kar pomeni, da morata biti obe strani v času trajanja pogodbe seznanjeni z zneskom plačila.

Predlog spremembe 4

Člen 3(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Če kupec za primere iz točk (b), (c) in (d) odstavka 2 zahteva plačilo, kupec dobavitelju na njegovo zahtevo zagotovi oceno plačil na enoto ali skupnih plačil, kar je ustrežnejše, kar zadeva primera iz točk (b) in (d) odstavka 2, pa tudi oceno stroškov in podlago za tako oceno.	Če kupec za primere iz točk (b), (c) in (d) odstavka 2 zahteva plačilo, ki je strogo vezano na opravljeno storitev , kupec dobavitelju zagotovi oceno plačil na enoto ali skupnih plačil, kar je ustrežnejše, kar zadeva primera iz točk (b) in (d) odstavka 2, pa tudi oceno stroškov in podlago za tako oceno.

Obrazložitev

Plačila, ki se zahtevajo od dobaviteljev, bi bilo treba strogo omejiti in jih dosledno utemeljiti.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

- meni, da je treba tržne mehanizme za zaščito dohodka kmetov občutno okrepiti ter tako zmanjšati negativne učinke precejšnje nestanovitnosti cen kmetijskih proizvodov, da bi ohranili kmetijstvo, izboljšali njegovo konkurenčnost in ohranili podeželske skupnosti na celotnem ozemlju EU;
- ugotavlja, da sta urejanje nestanovitnosti cen kmetijskih proizvodov in boj proti nepoštenim trgovskim praksam v verigi preskrbe s hrano tesno povezana, saj nihanja na trgih še poslabšajo neravnovesje moči pri porazdelitvi dodane vrednosti v posameznih sektorjih, sprejete kompromisne rešitve pa so posledično najpogostejše neugodne za proizvajalce, saj imajo ti zaradi vse večje koncentracije kmetijsko-živilskega sektorja in predvsem velikih trgovcev na drobno omejeno pogajalsko moč;
- odobrava to pobudo Komisije o sprejetju evropske zakonodaje za boj proti nepoštenim trgovskim praksam, za kar se je zavzel v mnenju o urejanju nestanovitnosti cen kmetijskih proizvodov, v katerem je priporočil sprejetje posebne evropske zakonodaje za preprečevanje nepoštenih trgovinskih praks v verigi preskrbe s hrano, kakor je bilo predlagano v resoluciji Evropskega parlamenta z dne 7. junija 2016 [2015/2065(INI)], in sicer iz naslednjih razlogov: pogodbe sicer omogočajo določeno delitev tveganja, vendar v bistvu ne odpravljajo neenakega položaja pogodbenih strank; protimonopolne določbe ne zadostujejo za odpravo nepoštenih trgovinskih praks in nesorazmerne porazdelitve moči, ki je značilna za verigo preskrbe s hrano; mehanizmi za samoregulacijo akterjev v verigi preskrbe s hrano niso vedno učinkoviti pri zagotavljanju poštenega ravnanja na trgu, zlasti zato, ker si kmetje in predelovalci pogosto ne upajo vložiti pritožbe, da ne bi bili izključeni s trga; na ravni Evropske unije bi bilo treba sprejeti zakonodajo za usklajevanje konkurenčnih pogojev ter zagotoviti, da bodo evropski kmetje in potrošniki deležni pravičnih prodajnih in nakupnih pogojev;
- meni, da je ta predlog dobra podlaga za nadaljnje delo, vendar je treba za večjo zaščito kmetov storiti še več. Dohodki kmetov so trenutno nižji od 40 % povprečne plače. Vrednost kmetijskega proizvoda je trenutno porazdeljena tako: kmet povprečno prejme 21 %, predelovalec 28 %, distributer pa 51 %. Treba je sprejeti ukrepe, s katerimi bi zagotovili bolj uravnotežene poslovne odnose in zvišali delež vrednosti, ki pripada kmetijstvu, v stroških, ki jih gospodinjstva porabijo za hrano, kot je priporočeno v mnenju OR o skupni kmetijski politiki po letu 2020;

5. meni, da bi bilo treba v predlog direktive vključiti načelno prepoved nepoštenih trgovinskih praks, kot je priporočeno v oceni učinka, kar bi bil lahko odgovor na morebitne zlorabe v prihodnosti;
6. se strinja z Evropsko komisijo, da so nepoštenim poslovnim praksam najbolj izpostavljena mala in srednja podjetja (MSP), vendar meni, da bi bilo treba razširiti področje uporabe predloga, da ne bo vključeval samo MSP in kmetov dobaviteljev, temveč vse akterje v prehranski verigi, ne glede na to, kje imajo sedež;
7. meni, da bi bilo treba prepoved zamud pri plačilu razširiti tudi na nepokvarljiva živila;
8. meni, da bi bilo treba seznam prepovedanih nepoštenih praks razširiti tudi na preprodajo z izgubo in kaznovati nakup po ceni, ki je nižja od stroškov proizvodnje;
9. meni, da bi bilo treba prepovedati diskriminatorne in nepregledne elektronske dražbe;
10. meni, da je treba opredeliti merila in pravila za določanje cene, ki jih je treba vključiti v pogodbe, sklenjene s kmeti, da lahko ti kadar koli izračunajo, kolikšno ceno lahko zahtevajo;
11. meni, da je treba poleg nacionalnega kontrolnega sistema poskrbeti tudi za evropski mehanizem ter ustrezno upoštevati nacionalne okoliščine, ukrepe in dobro prakso, da bodo v direktivo vključene tudi nadnacionalne nepošteno trgovinske prakse;
12. ob upoštevanju vse večje internacionalizacije podjetij, zlasti v kmetijskem sektorju, priporoča tudi vključitev transakcij z dobavitelji/kupci, katerih sedež je v tretjih državah, tako da MSP ne bi spodbujali k nakupovanju zunaj EU in da bi zagotovili zaščito podjetjem iz EU, ki prodajajo tujim kupcem;
13. meni, da ta direktiva ne bo zadoščala za izboljšanje položaja kmetov, če se ne bo spremenil splošni okvir, v katerem delujejo;
14. meni, da bi bilo treba poleg izvajanja te direktive:
 - (a) cene v pogodbah določiti ob upoštevanju stroškov kmetijske proizvodnje, da bi proizvajalce pritegnili k pogodbenemu urejanju odnosov;
 - (b) sprejeti dodatne ukrepe za preglednost cen;
 - (c) preprečevati izjemno velike koncentracije distribucije, živilskopredelovalne industrije in kmetijske preskrbe;
 - (d) oblikovati bolj pravične mednarodne trgovinske odnose v kmetijstvu, kot je predlagano v mnenju o SKP po letu 2020.

V Bruslju, 4. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mnenje Evropskega odbora regij – Pregledni in predvidljivi delovni pogoji v Evropski uniji

(2018/C 387/10)

Poročevalka: Isolde RIES (DE/PES), prva podpredsednica deželnega zbora, Posarje

Referenčni dokument: Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o preglednih in predvidljivih delovnih pogojih v Evropski uniji

COM(2017) 797 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Poglavje I – člen 1(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Namen te direktive je izboljšati delovne pogoje s spodbujanjem varnejše in predvidljivejše zaposlitve ob hkratnem zagotavljanju prilagodljivosti trga dela.	Namen te direktive je izboljšati delovne pogoje s spodbujanjem varnejše in predvidljivejše zaposlitve.

Obrazložitev

V analitičnem dokumentu (C(2017) 2621 z dne 21. septembra 2017) iz druge faze posvetovanj s socialnimi partnerji so pojasnjene negativne posledice delovnih pogojev v prožnih oblikah zaposlitve. Poleg tega člen 153 PDEU, na katerem temelji direktiva, ne zajema njene usmeritve v zagotavljanje prožnosti trga dela.

Predlog spremembe 2

Poglavje I – člen 1(4)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Odstavek 3 se ne uporablja za delovno razmerje, pri katerem pred nastopom zaposlitve ni vnaprej določenega zjamčenega obsega plačanega dela.	

Obrazložitev

Odstavek 4, v skladu s katerim se izjema iz odstavka 3 ne uporablja, če zjamčen obseg plačanega dela ni določen, bi izrecno priznal možnost in dopustnost pogodb o zaposlitvi brez zjamčenega števila ur plačanega dela, t. i. pogodb brez zagotovljene minimalne delovne obveznosti.

Predlog spremembe 3

Poglavje I – člen 1(5)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice lahko določijo, katere osebe so odgovorne za izvajanje obveznosti delodajalcev iz te direktive, če so vse navedene obveznosti izpolnjene. Odločijo se lahko tudi, da izpolnjevanje teh obveznosti v celoti ali delno naložijo fizični ali pravni osebi, ki ni stranka v delovnem razmerju. Ta odstavek ne posega v Direktivo 2008/104/ES.	Države članice lahko določijo, katere osebe so odgovorne za izvajanje obveznosti delodajalcev iz te direktive, če so vse navedene obveznosti izpolnjene. Odločijo se lahko tudi, da izpolnjevanje teh obveznosti v celoti ali delno naložijo fizični ali pravni osebi, ki ni stranka v delovnem razmerju. Vendar pa so delodajalci še naprej odgovorni za pravilno izpolnjevanje predpisanih obveznosti v polnem obsegu. Ta odstavek ne posega v Direktivo 2008/104/ES.

Obrazložitev

Tak prenos obveznosti je sprejemljiv samo v primeru, da so delodajalci še naprej odgovorni za pravilno izpolnjevanje predpisanih obveznosti v polnem obsegu in so tudi solidarno odgovorni. V nasprotnem primeru obstaja tveganje, da bi se svojih obveznosti znebili s prenosom na tretje osebe in zaščitni ukrepi iz direktive ne bi bili učinkoviti. Izključiti je treba možnost prenosa obveznosti na ustreznega delavca.

Predlog spremembe 4

Poglavje I – člen 1(6)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice se lahko odločijo, da se obveznosti iz členov 10 in 11 ter člena 14(a) ne uporabljajo za fizične osebe, ki pripadajo gospodinjstvu, v katerem se delo zanj opravlja.	

Obrazložitev

Pri izjemi iz odstavka 6 ni jasno, ali je omejena na družinske člane ali pa se uporablja tudi za delavce v gospodinjstvu. Osebe, ki pripadajo gospodinjstvu, so družinski člani. Ti praviloma ne opravljajo dela za gospodinjstvo v smislu plačanega dela, le tako delo pa je lahko predmet te direktive. Če so mišljeni delavci v gospodinjstvu, bi prišlo do neutemeljene neenake obravnave te skupine ljudi, ki bi bila v nasprotju s Konvencijo MOD št. 189 o dostojnem delu za delavce v gospodinjstvu.

Predlog spremembe 5

Poglavje I – člen 2

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Opredelitev pojmov	Pojme delavec, delodajalec in delovno razmerje opredeljuje in ureja veljavna zakonodaja v posameznih državah članicah.
1. V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:	
(a) „delavec“ pomeni fizično osebo, ki za določeno časovno obdobje proti plačilu opravlja storitve za drugo osebo in pod njenim vodstvom;	

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(b) „delodajalec“ pomeni eno ali več fizičnih ali pravnih oseb, ki so neposredno ali posredno stranke v delovnem razmerju z delavcem; (c) „delovno razmerje“ pomeni delovno razmerje med delavci in delodajalci v skladu z zgornjo opredelitvijo; (d) „urnik dela“ pomeni urnik z opredeljenimi urami in dnevi, ko se opravljanje dela začne in konča; (e) „referenčne ure in dnevi“ pomeni časovna obdobja v opredeljenih dnevih, v katerih lahko poteka delo na zahtevo delodajalca. 2. V tej direktivi pojmi „mikropodjetje“, „malo podjetje“ in „srednje podjetje“ pomenijo isto kot v Priporočilu Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij ali v katerem koli poznejšem aktu, ki nadomešča navedeno priporočilo.	

Obrazložitev

Predlagane opredelitve so nejasne, odpirajo vrsto pravnih vprašanj in so lahko vzrok za spore. Nanašajo se na delovno pravo, pravo na področju socialnega zavarovanja in davčno pravo, ki so v pristojnosti držav članic. Zato jih je treba primarno določiti na nacionalni ravni.

Predlog spremembe 6

Poglavje II – člen 3(2)(i)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
postopek, vključno z dolžino odpovednega roka, ki ga morata delodajalec in delavec upoštevati, če delovno razmerje preneha, ali kadar dolžine odpovednega roka v trenutku zagotavljanja informacij ni mogoče določiti, način določanja takega odpovednega roka;	postopek, vključno z dolžino odpovednega roka, ki ga morata delodajalec in delavec upoštevati, če delovno razmerje preneha, ali kadar dolžine odpovednega roka v trenutku zagotavljanja informacij ni mogoče določiti, način določanja takega odpovednega roka ter formalne zahteve glede obvestila o odpovedi pogodbe o zaposlitvi in roka za vložitev tožbe za varstvo pred odpovedjo;

Obrazložitev

V zvezi z zagotavljanjem informacij o postopku, ki ga je treba upoštevati, je treba pojasniti, da informacije zajemajo vsaj še formalne zahteve glede obvestila o odpovedi pogodbe o zaposlitvi in morebiten rok za vložitev tožbe za varstvo pred odpovedjo.

Predlog spremembe 7

Poglavje II – člen 3(2)(m)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
morebitne kolektivne pogodbe, ki urejajo delovne pogoje delavca; v primeru kolektivnih pogodb, sklenjenih zunaj podjetja s strani posebnih skupnih organov ali institucij, ime pristojnega organa ali skupne institucije, v okviru katere so bile pogodbe sklenjene;	morebitne kolektivne pogodbe, ki urejajo delovne pogoje delavca, in prekluzivni roki, določeni v kolektivnih pogodbah, za uveljavljanje pravic iz teh kolektivnih pogodb; v primeru kolektivnih pogodb, sklenjenih zunaj podjetja s strani posebnih skupnih organov ali institucij, ime pristojnega organa ali skupne institucije, v okviru katere so bile pogodbe sklenjene;

Obrazložitev

To obveznost je treba dopolniti z obveznostjo zagotavljanja informacij o morebitnih prekluzivnih rokih, določenih v kolektivnih pogodbah, za uveljavljanje pravic iz teh kolektivnih pogodb. Ta navedba je pomembna iz praktičnih razlogov, da se prepreči, da bi delavci zaradi nepoznavanja teh rokov, ki so lahko zelo kratki, zamudili rok za uveljavljanje pravic.

Predlog spremembe 8

Poglavje II – člen 4(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Informacije iz člena 3(2) se delavcu zagotovijo individualno v obliki dokumenta najpozneje prvi dan delovnega razmerja. Navedeni dokument se lahko zagotovi in posreduje elektronsko, če je za delavca enostavno dostopen ter ga je mogoče shraniti in natisniti.	Informacije iz člena 3(2) se delavcu zagotovijo individualno v obliki dokumenta najpozneje prvi dan delovnega razmerja. Navedeni dokument se delavcu izroči v papirni obliki ali zagotovi in posreduje elektronsko, če je za delavca enostavno dostopen ter ga je mogoče shraniti in natisniti in če potrdi njegov prejem.

Obrazložitev

V drugem stavku odstavka 1 je predvideno, da se lahko dokument z informacijami delavcu zagotovi ali posreduje elektronsko, če je enostavno dostopen. To v nekaterih primerih morda ne zadostuje. Zato bi moral imeti vsak delavec pravico do izbire med papirno ali elektronsko obliko. To področje ne bi smelo biti izvzeto iz prizadevanj za brezpapirno delovno okolje.

Predlog spremembe 9

Poglavje II – člen 5

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice zagotovijo, da se kakršna koli sprememba vidikov delovnega razmerja iz člena 3(2) in dodatnih informacij za delavce, ki so napoteni ali poslani v tujino, iz člena 6 posreduje v obliki dokumenta, ki ga delodajalec delavcu predloži čim prej in najpozneje na dan, ko sprememba začne učinkovati.	Države članice zagotovijo, da se kakršna koli sprememba vidikov delovnega razmerja iz člena 3(2) in dodatnih informacij za delavce, ki so napoteni ali poslani v tujino, iz člena 6 posreduje v obliki dokumenta, ki ga delodajalec delavcu posreduje čim prej in najpozneje na dan, ko sprememba začne učinkovati.

Obrazložitev

V drugem stavku odstavka 1 je predvideno, da se lahko dokument z informacijami delavcu zagotovi ali posreduje elektronsko, če je enostavno dostopen. To v nekaterih primerih morda ne zadostuje. Zato bi moral imeti vsak delavec pravico do izbire med papirno ali elektronsko obliko. To področje ne bi smelo biti izvzeto iz prizadevanj za brezpapirno delovno okolje.

Predlog spremembe 10

Poglavje II – člen 6(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Če je delavec, ki je poslan v tujino, napoteni delavec v smislu Direktive 96/71/ES, države članice zagotovijo, da je ta delavec poleg tega obveščen o:	Če je delavec, ki je poslan v tujino, napoteni delavec v smislu Direktive 96/71/ES, države članice zagotovijo, da je ta delavec poleg o informacijah, določenih v odstavku 1 in členu 3(2), z izročitvijo dokumenta v papirni ali elektronski obliki obveščen o:

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 11

Poglavje II – člen 6(2)(b)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
povezavi na uradna nacionalna spletna mesta, razvita s strani držav članic gostiteljic v skladu s členom 5(2) Direktive 2014/67/EU.	relevantnih informacijah za napotene delavce v njihovem maternem jeziku ali povezavi na uradna nacionalna spletna mesta, razvita s strani držav članic gostiteljic v skladu s členom 5(2) Direktive 2014/67/EU, če ni mogoče zagotoviti kakovostnega prevoda.

Obrazložitev

S sklicevanjem na spletno mesto, ki ga morajo države članice zagotoviti v skladu s členom 5(2)(a) Direktive 2014/67/EU o izvrševanju, niso ustrezno izpolnjene zahteve o zagotavljanju informacij. S sklicevanjem se namreč predpostavlja, da je vsaka država članica izpolnila svoje obveznosti. Kljub temu ga je mogoče šteti za alternativno rešitev v primerih, kadar ni mogoče zagotoviti ustrezne kakovosti prevedenih informacij.

Predlog spremembe 12

Poglavje II – člen 6(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Informacije iz odstavkov 1(b) in 2(a) so lahko, kjer je to primerno, podane v obliki sklica na zakone in druge predpise ali kolektivne pogodbe, ki urejajo zadevne točke.	Informacije iz odstavkov 1(b) in 2(a) se napotenim delavcem zagotovijo v njim razumljivem jeziku.

Obrazložitev

Upoštevanje zahtev glede informacij s sklicem na veljavne predpise ne zadostuje za izpolnitev zahtev za zadostno zagotavljanje informacij tujim delavcem, če predpisi niso na voljo v njim razumljivem jeziku. Prav glede pričakovanega plačila v tujini potrebujejo tuji delavci neposredne in jasne informacije, pri čemer se jih ne bi smelo informirati s sklicevanjem na predpise, ki jih ne razumejo.

Predlog spremembe 13

Poglavje II – člen 6(4)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Razen če države članice določijo drugače, se odstavka 1 in 2 ne uporabljata, če posamezno obdobje dela zunaj države članice, v kateri delavec običajno dela, traja štiri zaporedne teden ali manj.	Razen če države članice določijo drugače, se odstavka 1 in 2 ne uporabljata, če posamezno obdobje dela zunaj države članice, v kateri delavec običajno dela, traja dva tedna ali manj.

Obrazložitev

Predlagano izvzetje iz zahtev glede zagotavljanja informacij v primeru dela v tujini, ki traja štiri zaporedne tedne ali manj, je treba zavrniti. S tem se ustvari vrzel za izogibanje obveznostim glede zagotavljanja informacij. Obvezni predpisi države gostiteljice vendarle veljajo od prvega dne napotitve. OR zato priporoča skrajšanje trajanja izvzetja na skupaj dva tedna ali manj.

Predlog spremembe 14

Poglavje III – člen 7(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice lahko določijo daljšo poskusno dobo, kadar to upravičuje vrsta zaposlitve ali je to v interesu delavca.	Države članice lahko določijo daljšo poskusno dobo, kadar to upravičuje vrsta zaposlitve ali je to v interesu delavca ali v primeru začasne delovne nezmožnosti za daljše obdobje.

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 15

Poglavje III – člen 8(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Delodajalci pa lahko določijo pogoje nezdružljivosti, kadar take omejitve upravičujejo legitimni razlogi, kot sta varovanje poslovnih skrivnosti ali preprečevanje navzkrižij interesov.	

Obrazložitev

Za presojo nasprotujočih si interesov strank pogodbe o zaposlitvi, na primer o svobodi izbire poklica delavca in poslovnih interesih delodajalca, so v državah članicah pristojni zakonodajalec in sodišča, ne pa sami delodajalci. Poleg tega lahko na podlagi nove opredelitve poslovne skrivnosti v skladu z Direktivo (EU) 2016/943 (ki jo morajo države članice v nacionalno zakonodajo prenesti do junija 2018) delodajalci v glavnem sami odločajo o tem, katere informacije želijo zaščititi. Enako velja za pojem „preprečevanje navzkrižij interesov“, ki ga je treba pojasniti. Enotna evropska ureditev tega pravnega področja zato ni potrebna. Tudi člen 153(2)(b) PDEU, ki je pravna podlaga direktive, tega ne zajema.

Predlog spremembe 16

Poglavje III – člen 10(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice zagotovijo, da lahko delavci z vsaj šestmesečno delovno dobo pri istem delodajalcu zahtevajo obliko zaposlitve s predvidljivejšimi in varnejšimi delovnimi pogoji, kadar je ta na voljo.	Države članice zagotovijo, da lahko delavci z vsaj šestmesečno delovno dobo pri istem delodajalcu pod enakimi pogoji kot ostali kandidati zaprosijo za obliko zaposlitve s predvidljivejšimi in varnejšimi delovnimi pogoji, kadar je ta na voljo.

Obrazložitev

Delavec z vsaj šestmesečno delovno dobo pri istem delodajalcu v primerjavi s zunanjimi kandidati nima nobene prednosti pri prijavi na stalnejšo obliko zaposlitve. Prav tako nima nobene prednosti pri prijavi na delovno mesto, če je zanj bolje kvalificiran drug kandidat.

Predlog spremembe 17

Poglavje III – člen 10(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Delodajalec zagotovi pisni odgovor v enem mesecu od zahteve. V primeru fizičnih oseb v vlogi delodajalcev ter mikro, malih ali srednjih podjetij lahko države članice navedeni rok podaljšajo za največ tri mesece in dovolijo ustni odgovor na naknadne podobne zahteve istega delavca, če utemeljitev odgovora glede položaja delavca ostaja nespremenjena.	Delodajalec zagotovi pisni odgovor v enem mesecu od prošnje. V primeru zavrnitve prošnje mora biti pravilnost utemeljitve preverljiva.

Obrazložitev

Jasno je treba določiti pravne posledice v primeru kršitve obveznosti odgovora, in sicer, da mora biti v primeru zavrnitve prošnje pravilnost utemeljitve preverljiva. Samo tako je mogoče zagotoviti, da bodo delodajalci resno obravnavali željo delavcev, namesto da s poljubnim odgovorom samo izpolnijo formalnost.

Zavrniti je treba izjemo iz odstavka 2(2), v skladu s katero lahko mikro, mala in srednja podjetja odgovorijo ustno in v treh mesecih. Ta izjema bi zajela vsa podjetja z do 249 zaposlenimi in letnim prometom do 50 milijonov EUR, kar predstavlja 99 % podjetij v EU, s tem pa bi se znatno poslabšal položaj delavcev v teh podjetjih, kar je približno 65 milijonov oseb v EU. Poleg težav pri ugotavljanju, ali je „podobna zahteva“ že bila vložena, ustni odgovor na zahtevo ni dokazljiv in je tako neuporaben za uveljavljanje zahtev. OR zato zavrača izjemo za mala in srednja podjetja, saj sicer vsebina ureditve iz člena 10 nima pravnih posledic.

Predlog spremembe 18

Poglavje IV – člen 12

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice lahko socialnim partnerjem dovolijo, da sklepajo kolektivne pogodbe v skladu z nacionalno zakonodajo ali prakso, ki ob upoštevanju splošnega varstva delavcev določajo ureditve glede delovnih pogojev delavcev, drugačne od tistih v členih 7 do 11.	Države članice socialnim partnerjem dovolijo, da obdržijo in sklepajo kolektivne pogodbe v skladu z nacionalno zakonodajo ali prakso, ki ob upoštevanju splošnega varstva delavcev in minimalnih standardov, določenih z Direktivo , določajo ureditve glede delovnih pogojev delavcev, drugačne od tistih v členih 7 do 11.

Obrazložitev

Člen 12 določa, da se lahko minimalni standardi iz členov 7 do 11 spreminjajo v skladu s kolektivnimi pogodbami, če se ohrani celostna zaščita delavcev. Ta fleksibilnost je potrebna zaradi različnih trgov dela, nacionalnih predpisov in oblik zaposlitve v javnem sektorju v državah članicah, med drugim uradnikov in uslužbencev. Odstopanja kolektivne pogodbe od zakona so sicer neproblematična samo, če zajemajo enakovreden cilj vseh zakonodajnih ciljev in se ne nanašajo na različna področja uporabe.

Predlog spremembe 19

Poglavje IV – člen 13

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Skladnost <i>Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se določbe v individualnih ali kolektivnih pogodbah, notranjih pravilih podjetij ali kakršnih koli drugih ureditvah, ki so v nasprotju s to direktivo, razglasijo za nične ali se spremenijo za usklajitev z določbami te direktive.</i>	

Obrazložitev

Člen 13 je odveč, saj pravico do pravnega sredstva zadostno ureja člen 15.

Predlog spremembe 20

Poglavje V – člen 14 – prvi odstavek

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Kadar delavec dokumentov iz člena 4(1), člena 5 ali člena 6 v celoti ali delno ni prejel pravočasno in delodajalec navedene opustitve ni popravil v 15 dneh od obvestila o njej, države članice zagotovijo, da se uporablja eden od naslednjih sistemov :	Kadar delavec dokumentov iz člena 4(1), člena 5 ali člena 6 v celoti ali delno ni prejel pravočasno in delodajalec navedene opustitve ni popravil v 15 dneh od obvestila o njej, države članice zagotovijo, da se uporabljata naslednja sistema :

Obrazložitev

S tem predlogom ureditve se uvedeta sistema, s katerima se kaznuje neupoštevanje zahtev glede informacij. Vendar pa ta sistema veljata šele, ko delavec ugotovi nepopolnost informacij in o tem obvesti delodajalca, nato pa ima delodajalec 15 dni časa, da izpolni svoje obveznosti glede informacij. Predvideva se torej dejavnost delavca. To ni ustrezno, ker se odgovornost za popolne informacije prenese na osebo, ki so ji informacije namenjene, ta pa se bo praviloma ravno v začetku delovnega razmerja izogibala sporu z delodajalcem. Pravilno bi bilo, da pravne posledice nastopijo, ne da bi delavec moral aktivno opozoriti na pomanjkljivosti.

Predlog spremembe 21

Poglavje V – člen 14 – prvi odstavek – točka a

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
delavcu so v korist ugodne domneve, ki jih določi država članica. Kadar v zagotovljenih informacijah ni bilo informacij iz člena 3(2)(e), (f), (k) ali (l), ugodne domneve zajemajo domnevo, da ima delavec delovno razmerje za nedoločen čas, da poskusne dobe ni oziroma da ima delavec delovno mesto za polni delovni čas . Delodajalci imajo možnost domneve izpodbijati ali	delavcu so v korist ugodne domneve, ki jih obvezno določi država članica. Kadar v zagotovljenih informacijah ni bilo informacij iz člena 3(2)(e), (f), (k) ali (l), veljajo delovni pogoji, ki jih navede delavec, kot dogovorjeni . Delodajalci imajo možnost domneve izpodbijati in

Obrazložitev

Predpise glede domneve iz točke (a) morajo države članice obvezno uveljaviti. Predlog ureditve, da ugodnejše domneve določijo države članice, je preveč nedoločen. Tu je treba konkretno določiti, da v primeru neupoštevanja zahtev glede informacij veljajo za dogovorjene delovni pogoji, ki jih navede delavec, in da učinkuje v predpisih že navedena domneva stalne zaposlitve za polni delovni čas, ki jo je mogoče izpodbijati.

Predlog spremembe 22

Poglavje V – člen 14 – prvi odstavek – točka b

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
delavec ima možnost pravočasno vložiti pritožbo pri pristojnem organu. Če pristojni organ ugotovi, da je pritožba utemeljena, zadevnemu delodajalcu odredi, naj predloži manjkajoče informacije. Če delodajalec manjkajočih informacij ne predloži v 15 dneh po prejemu odredbe, lahko organ naloži ustrezno upravno sankcijo, tudi če je delovno razmerje prenehalo. Delodajalci imajo možnost vložiti upravno pritožbo zoper sklep o naložitvi sankcije. Države članice lahko za pristojne organe imenujejo obstoječe organe.	dodatno ima delavec možnost pravočasno vložiti pritožbo pri pristojnem organu. Če pristojni organ ugotovi, da je pritožba utemeljena, zadevnemu delodajalcu odredi, naj predloži manjkajoče informacije. Če delodajalec manjkajočih informacij ne predloži v 15 dneh po prejemu odredbe, lahko organ naloži ustrezno upravno sankcijo, tudi če je delovno razmerje prenehalo. Delodajalci imajo možnost vložiti upravno pritožbo zoper sklep o naložitvi sankcije. Države članice lahko za pristojne organe imenujejo obstoječe organe.

Obrazložitev

Možnost pritožbenega postopka pred pristojnim organom (točka (b)) za delavce nima ugodnih pravnih posledic in se je zato državam članicam ne sme ponuditi kot izbirne dodatne možnosti, ampak se lahko uporablja samo kot dopolnitev k predlogu ureditve iz točke (a). V primeru druge možnosti je delavec, če njegov delodajalec ni izpolnil obveznosti, odvisen od uradnega postopka, katerega trajanje in rezultat sta odločilno odvisna od organa ter ob koncu katerega se v najboljšem primeru predvideva upravna sankcija. Ta možnost tudi ne preprečuje izogibanja zahtevam glede informacij.

Predlog spremembe 23

Poglavje V – člen 17(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi prepovejo odpoved ali odpovedi enakovreden ukrep in vse priprave na tako odpoved delavcem, ker so uveljavljali pravice iz te direktive.	Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi prepovejo ter za pravno neveljavne razglasijo odpoved ali odpovedi enakovreden ukrep in vse priprave na tako odpoved delavcem, ker so uveljavljali pravice iz te direktive.

Obrazložitev

V skladu s prvim odstavkom države članice prepovejo odpoved ali priprave nanjo zaradi uveljavljanja ali uživanja pravic iz te direktive. V povezavi z drugim odstavkom, v skladu s katerim lahko delavci, ki menijo, da so bili odpuščeni zaradi uveljavljanja pravic iz te direktive, od delodajalca zahtevajo, da razloge za odpoved pisno utemelji, to ni zadosten instrument zaščite v primeru uveljavljanja pravic iz te direktive. Za učinkovitost varstva je treba pravne posledice izrecno urediti tako, da je odpoved ali priprava nanjo zaradi uveljavljanja pravic iz te direktive neveljavna.

Predlog spremembe 24

Poglavje V – člen 17(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Delavci, ki menijo, da so bili odpuščeni ali so bili predmet ukrepov z enakovrednim učinkom zaradi uveljavljanja pravic iz te direktive, lahko od delodajalca zahtevajo, da razloge za odpoved ali odpovedi enakovreden ukrep ustrezno utemelji. Delodajalec navedene razloge zagotovi v pisni obliki.	Delavci, ki menijo, da so bili odpuščeni ali so bili predmet ukrepov z enakovrednim učinkom zaradi uveljavljanja pravic iz te direktive, lahko od delodajalca zahtevajo, da razloge za odpoved ali odpovedi enakovreden ukrep ustrezno utemelji. Delodajalec navedene razloge zagotovi v pisni obliki. Države članice sprejmejo tudi potrebne ukrepe, da zagotovijo odložitev roka za vložitev tožbe za varstvo pred odpovedjo, dokler delavec ne prejme pisne utemeljitve delodajalca.

Obrazložitev

S praktičnega vidika je nujno, da se zagotovi odložitev roka za vložitev tožbe za varstvo pred odpovedjo, dokler delavec ne prejme pisne utemeljitve delodajalca. V nasprotnem primeru obstaja tveganje, da se bo ta ureditve izkazala za neugodno za delavce, ki med čakanjem na zakonsko določeno utemeljitev zamudijo rok za vložitev tožbe.

Predlog spremembe 25

Poglavje V – člen 17(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da mora tožena stranka, kadar delavci iz odstavka 2 pred sodiščem ali drugim pristojnim organom izkažejo dejstva , na podlagi katerih se lahko domneva, da je prišlo do take odpovedi ali odpovedi enakovrednega ukrepa, dokazati, da vzrok za odpoved niso razlogi iz odstavka 1.	Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da mora tožena stranka, kadar delavci iz odstavka 2 pred sodiščem ali drugim pristojnim organom predložijo dokaze , na podlagi katerih se lahko domneva, da je prišlo do take odpovedi ali odpovedi enakovrednega ukrepa, dokazati, da vzrok za odpoved niso razlogi iz odstavka 1.

Obrazložitev

Ni jasno, kako konkretna oziroma utemeljena morajo biti dejstva, ki jih izkažejo delavci. Za to bi morali zadostovati dokazi, na podlagi katerih se lahko domneva, da je prišlo do tovrstnega ukrepa. Zato bi bilo treba besedo „dejstva“ zamenjati za besedo „dokazi“.

Predlog spremembe 26

Poglavje V – člen 18

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice določijo pravila o kaznih za kršitve nacionalnih določb, sprejetih v skladu s to direktivo, ali že veljavnih relevantnih določb v zvezi s pravicami, ki spadajo na področje uporabe te direktive. Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo uporabo navedenih kazni. Kazni so učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Lahko so v obliki denarne kazni. Vključujejo lahko tudi plačilo odškodnine.	Države članice določijo pravila o kaznih za kršitve nacionalnih določb, sprejetih v skladu s to direktivo, ali že veljavnih relevantnih določb v zvezi s pravicami, ki spadajo na področje uporabe te direktive. Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo uporabo navedenih kazni. Kazni so učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Lahko so v obliki denarne kazni. Vključevati morajo tudi plačilo primerne odškodnine.

Obrazložitev

Denarne kazni same po sebi ne zadostujejo za učinkovito kaznovanje kršitev. Glede na državo članico in tamkajšnje razmere v pristojnih organih se izrekajo različno učinkovite. Poleg tega denarna kazen ne pomeni prednosti za delavce, ki so jim bile kršene pravice.

Predlog spremembe 27

Poglavje VI – člen 19(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Ta direktiva ni veljavna podlaga za zniževanje splošne ravni varstva, ki se delavcem že zagotavlja v državah članicah.	Ta direktiva ni veljavna podlaga za zniževanje splošne ravni varstva, ki se delavcem že zagotavlja v državah članicah. Izvajanje te direktive tudi ne sme biti razlog za kakršno koli nazadovanje glede obstoječih razmer v državah članicah v zvezi s splošno ravno varstva delavcev in na področjih, ki jih ureja.

Obrazložitev

Odstavek 1 je treba dopolniti zaradi zagotavljanja, da se splošna raven varstva ne more znižati in da se za področja, ki jih zajema ta direktiva, ne dopusti poslabšanja zaradi njenega izvajanja. Konkretna prepoved glede nazadovanja je v direktivah na področju socialne politike vsekakor običajna in jo priznava tudi Sodišče EU, kot na primer v členu 8(3) priloge (sporazum med socialnimi partnerji kot priloga k okvirni direktivi) k Direktivi 1999/70/ES o delu za določen čas ali v členu 9(4) okvirne direktive 2002/14/ES o obveščanju in posvetovanju z delavci.

Predlog spremembe 28

Poglavje VI – člen 21

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Pravice in obveznosti iz te direktive se za obstoječa delovna razmerja uporabljajo od [datum začetka veljavnosti + 2 leti]. Vendar delodajalci zagotovijo ali dopolnijo dokumente iz člena 4(1) ter členov 5 in 6 zgolj na zahtevo delavca. Odsotnost take zahteve delavcem ne odvzema minimalnih pravic iz te direktive.	Pravice in obveznosti iz te direktive se za obstoječa delovna razmerja uporabljajo od [datum začetka veljavnosti + 2 leti].

Obrazložitev

Odbor odobrava, da naj bi se pravice in obveznosti iz te direktive uporabljale tudi za obstoječa delovna razmerja. Vendar pa ni jasno, kako je s tem povezan drugi in posledično tudi tretji stavek. Če naj bi se direktiva uporabljala za obstoječa delovna razmerja, ta dva stavka nista potrebna. Obveznost zagotavljanja informacij mora tudi v obstoječih delovnih razmerjih veljati neodvisno od zahteve. Nenazadnje morajo delodajalci kot naslovniki predpisov na področju delovnega prava upoštevati spremembe pravnega položaja in svoje obveznosti izpolniti v skladu z njimi, ne da bi jih k ravnanju v skladu z zakonodajo pozvali delavci.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Spremembe na evropskih trgih dela

1. izraža zadovoljstvo, da se stopnja brezposelnosti vse od gospodarske in finančne krize v obdobju 2008–2013 nenehno zmanjšuje in trenutno znaša 7,3 % v EU oziroma 8,6 % v euroobmočju;
2. vendar opozarja, da je gospodarska in finančna kriza močno prizadela zlasti mlajše delavce. Stopnja brezposelnosti mladih je aprila 2017 znašala 16,7 %. Tako še vedno presega raven v času pred krizo in je več kot dvakrat višja od splošne stopnje brezposelnosti;
3. obžaluje dejstvo, da kljub ukrepom na ravni Unije ni bilo rešeno vprašanje čezmerne brezposelnosti mladih. Zato poudarja, da so poleg ukrepov na trgu dela pomembni ukrepi za povečanje mobilnosti ljudi, oblasti pa si morajo prizadevati, da bi izobraževanje bolj približale dejanskim potrebam na trgu dela;
4. ugotavlja, da je stopnja zaposlenosti delavcev, starih od 20 do 64 let, z 71,1 % leta 2016 dosegla najvišje letno povprečje, ki je bilo kadar koli zabeleženo v Evropski uniji. Vendar so razlike v povprečni vrednosti med posameznimi državami članicami zelo velike. Stopnja zaposlenosti delavcev, starih od 25 do 54 let, je od leta 2001 ostala približno enaka, pri starejših (55–64 let) pa se je opazno povečala ter pri mlajših (15–24 let) zmanjšala;
5. pozdravlja, da se je razlika v stopnji zaposlenosti med ženskami in moškimi zmanjšala. To je mogoče pripisati predvsem naraščajoči stopnji zaposlenosti pri ženskah. V nekaterih državah članicah pa je zmanjšanje razlike pogojeno z zmanjšanjem stopnje zaposlenosti pri moških;
6. obžaluje, da je delež zaposlenih, ki opravljajo samo delo s krajšim delovnim časom, s 14,9 % v letu 2002 narasel na 19,0 % v letu 2015. Razlika v deležu moških in žensk je zelo velika. Med zaposlenimi s skrajšanim delovnim časom je znatno več žensk; leta 2016 so predstavljale skoraj tretjino (31,4 %) zaposlenih žensk, delež med moškimi pa je znašal 8,2 %;

7. izraža zaskrbljenost, ker so v nekaterih okoliščinah zaradi nestandardnih oblik zaposlitve, zlasti delovnih razmerij za določen čas, nesorazmerno pogosto prizadeti mlajši, manj izobraženi in manj kvalificirani delavci, od katerih večina ni prostovoljno sklenila takega delovnega razmerja. Leta 2015 je imelo samo 37 % mlajših delavcev pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas s polnim delovnim časom. V primerjavi z 48 % leta 2002 je to občuten upad;

8. ugotavlja, da je pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas s polnim delovnim časom sicer še vedno prevladujoča oblika delovnega razmerja, vendar pa se je uporaba nestandardnih oblik zaposlitve v zadnjih 20 letih bistveno povečala. Leta 1995 32 % delavcev v EU-15 ni imelo standardnih pogodb o zaposlitvi. Ta delež je v EU-28 do leta 2015 narasel na 36 % in se še povečuje;

Izzivi, ki jih prinašajo spremembe

9. ugotavlja, da se v času naraščajoče prepletenosti svetovnega gospodarstva, kompleksnih mednarodnih vrednostnih verig, hitrejših ciklov tehnoloških in poslovnoorganizacijskih inovacij z vse večjim povezovanjem ter digitalizacijo delovnih postopkov trgi dela vse hitreje spreminjajo in hkrati nastaja vse več novih nestandardnih delovnih razmerij. Da se delavci ne bi znašli v negotovem položaju, je treba zagotoviti pravo ravnotežje med prožnostjo in varnostjo;

10. poudarja, da so nekatere nove nestandardne oblike zaposlitve, pri katerih se v naslednjih letih pričakuje rast, zaradi večje negotovosti v zvezi s stabilnostjo zaposlitve, dohodkov in dostopa do socialnega varstva še posebno zaskrbljujoče: to so priložnostno delo, (neprostovoljna) zaposlitev s krajšim delovnim časom, delo na podlagi vrednotnice in delegiranje dela internetni množici;

11. opozarja, da so tudi nekatere nestandardne oblike zaposlitve, ki obstajajo že dalj časa, kot na primer plačana praksa in začasno delo, še vedno izziv glede zagotavljanja delovnih mest in primernih delovnih pogojev;

12. poudarja, da se delavci v nestandardnih delovnih razmerjih na splošno pogostejše srečujejo z nestabilno zaposlitvijo. Na nestandardnih delovnih mestih je urno plačilo običajno nižje kot na delovnih mestih za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poleg tega so osebe z nestandardno obliko zaposlitve bolj izpostavljene tveganju brezposelnosti;

13. poudarja, da običajno delavci v nestandardnih delovnih razmerjih hkrati plačujejo manj socialnih prispevkov, ki so nižji, to pa negativno vpliva na njihove pravice do socialnih prejemkov ter na višino in trajanje teh prejemkov. Razen težavam s telesnim zdravjem in varnostjo na delovnem mestu so delavci na negotovih delovnih mestih pogosto izpostavljeni tudi večjemu stresu;

14. opozarja, da imajo delavci v nestandardnih delovnih razmerjih običajno tudi manjši dostop do organizacij, ki zastopajo njihove interese, in do dela, ki je zavarovano s kolektivno pogodbo. Zaradi majhne stopnje preoblikovanja delovnih mest za določen čas v delovna mesta za nedoločen čas se domneva, da bo neenakost trajala dlje časa. Podatki iz držav članic kažejo, da je imelo manj kot 50 % delavcev, ki so imeli v določenem letu pogodbo za delo za določen čas, tri leta pozneje delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom;

15. meni, da imajo nestandardne oblike zaposlitve prednosti za gospodarstvo. Vendar če se ne zagotovi osnovna varnost, lahko imajo tudi negativne posledice za delodajalce. Čeprav so morda sprva možni prihranki pri stroških, nastanejo tudi precejšnji skriti stroški. Upravljanje kolektiva, ki ga sestavljajo zaposleni za nedoločen in določen čas, je zapleteno, vključuje tveganje sporov in nevarnost izgube motivacije, ki lahko povzroči upad produktivnosti. Negotovosti v delovnem razmerju lahko zavirajo inovacije ter povzročijo pomanjkanje zaupanja in izogibanje tveganju;

Nujnost odzivanja na spremembe

16. ugotavlja, da je treba sprejeti pomembne ukrepe za izboljšanje varstva delavcev in poenotenje standardov na evropskem notranjem trgu. Veljavno delovno pravo EU ne velja za vse delavce enako, ustvarja razlike in povzroča neenakosti na področju delovnih pogojev in socialnega varstva na splošno;

17. opozarja, da je raziskava v okviru programa REFIT za pomoč pri oceni direktive o pisnih izjavah (91/533/EGS) pokazala, da obstaja osrednja skupina oseb, ki so zaščitene (praviloma delavci s standardnimi pogodbami za nedoločen čas ali pogodbami za daljši čas), pri številnih drugih skupinah delavcev pa v praksi obstajajo znatne razlike ali negotovost, ali določbe Direktive veljajo zanje. Številni delavci s svojimi temeljnimi pravicami niso dovolj seznanjeni ali pa se jim te pravice ne potrdijo;

18. odločno podpira vsa prizadevanja, da se v vsej Evropski uniji za vse različne oblike pogodb o zaposlitvi zagotovi minimalna raven pravičnih delovnih pogojev in hkrati prepreči neutemeljeno povečanje birokracije in upravnega bremena za mala in srednja podjetja. Te minimalne pravice bi vsem delavcem zagotavljale potrebno varstvo in nastal bi jasen referenčni okvir, po katerem bi se lahko zgledovali nacionalni zakonodajalci in sodišča;

19. ponovno poudarja, da so nujne nove minimalne pravice za delovne pogoje delavcev na ravni EU in s tem povezana obveznost pisnega obveščanja delavcev o veljavnih delovnih pogojih, saj povečujejo varnost za delodajalce in zaposlene ter preprečujejo škodljivo tekmovanje v zniževanju standardov med državami članicami;

20. meni, da nove minimalne pravice na ravni Unije ne bodo zagotovile samo enakih konkurenčnih pogojev, saj različni nacionalni pristopi izkrivljajo konkurenco in ustvarjajo ovire za prosto gibanje delavcev na notranjem trgu, temveč lahko tudi povečajo učinkovitost trga dela EU, spodbujajo gospodarski in socialni napredek, kohezijo in nov proces konvergence v smeri boljših delovnih in življenjskih pogojev, obenem pa ohranijo celovitost notranjega trga;

Splošna ocena predloga direktive

21. odobrava, da se je Evropska komisija v odziv na sedanje izzive trgov dela odločila objaviti predlog direktive o preglednih in predvidljivih delovnih pogojih v Evropski uniji. S tem se uresničujejo pomembna načela iz evropskega stebra socialnih pravic, evropska zakonodaja na področju dela pa se bo prilagodila trgov dela EU v 21. stoletju;

22. želi spomniti, da Listina Evropske unije o temeljnih pravicah v členih 27 in 31 določa, da imajo delavci pravico do obveščenosti ter pravico do poštenih in pravičnih delovnih pogojev;

23. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti pomembni delodajalci v javnem sektorju, ki morajo najti ravnovesje med proračunom ter zagotavljanjem javnih storitev in pogojev za delo. Imajo tudi ključno vlogo pri izmenjavi informacij in dobre prakse. Lokalne in regionalne oblasti so udeležene kot javni naročniki in tudi pri nadzoru morebitnih zlorab;

24. opozarja, da socialne storitve, storitve na področju vključevanja na trg dela in prilagoditev strukturnim spremembam ter ukrepe za družbeno, gospodarsko in kulturno vključevanje zagotavljajo in dajejo na voljo predvsem lokalne in regionalne oblasti;

25. poudarja, da mora Komisija v celoti spoštovati načelo subsidiarnosti in da je treba za vsako ceno spoštovati načelo sorazmernosti, da ne bi prišlo do dodatnih finančnih ali upravnih bremen. Upoštevati je treba obsežne pristojnosti nacionalnih in podnacionalnih služb na področju socialne politike in politike zaposlovanja;

26. zato ponovno poudarja svojo podporo pobudi Evropske komisije za krepitev socialne razsežnosti v Evropski uniji v skladu s členom 9 Lizbonske pogodbe, po katerem je treba socialno razsežnost upoštevati v vseh ukrepih Evropske unije;

Pozitivna ocena predloga direktive

27. ugotavlja, da je bila Direktiva 91/533/EGS o pisnih izjavah sicer sprejeta že pred več kot 25 leti, vendar so njeni cilji v zvezi z večjo preglednostjo trga dela in varstva pravic delavcev še vedno zelo pomembni;

28. poudarja pomen zagotavljanja pisnih informacij za delodajalce in tudi delavce, saj se s tem zagotovi večja preglednost in zmanjšajo neenakosti med obema pogodbenikoma. S tem pa je storjen šele prvi korak za preprečevanje prekarne zaposlitve;

29. pozdravlja, da obveščanje delavcev o bistvenih vidikih pogojev, ki veljajo za njihovo delovno razmerje, najpozneje od prvega delovnega dne vodi k znatno večji varnosti in jasnosti ter je treba to v okviru nadnacionalne dejavnosti in čezmejne prostega gibanja delavcev obravnavati kot zelo koristno;

30. ceni predvsem dopolnitev stvarnih pravic oziroma minimalnih zahtev glede delovnih pogojev v smislu, da:

- je poskusna doba omejena na šest mesecev,
- lahko delavci delajo za več delodajalcev,
- je treba v primeru spremenljivega urnika delavca, ki dela na zahtevo, vnaprej obvestiti o tem, kdaj se od njega zahteva delo,
- lahko delavci od delodajalca zahtevajo utemeljen pisni odgovor o stabilnejših oblikah zaposlitve,
- mora zahtevano in obvezno usposabljanje v prihodnje v celoti plačati delodajalec, in

poudarja, da socialni partnerji lahko sklenejo kolektivno pogodbo o minimalnih pravicah, če se na splošno ohrani zaščita delavcev in se spoštujejo minimalne zahteve glede delovnih pogojev v skladu s to direktivo;

31. ugotavlja, da v EU ni dogovora o pogodbah o zaposlitvi in da je ta direktiva pomembna za spodbujanje mobilnosti delavcev na notranjem trgu, saj določa minimalne standarde za obveščanje, s tem pa se zmanjšajo razlike med državami članicami, in se podjetjem ter delavcem olajša delo v drugih državah članicah;

32. poudarja, da preglednost ne koristi le delavcem, temveč tudi organom pri njihovem prizadevanju za zmanjšanje neprijavljenega dela ter delodajalcem in morebitnim vlagateljem, ki potrebujejo pravno varnost v zvezi z delovnimi pogoji;

33. ponovno poudarja koristi za delavce, povezane z zagotavljanjem individualnih informacij o bistvenih elementih njihove pogodbe o zaposlitvi. Delavci so tako bolje seznanjeni z bistvenimi vidiki delovnih pogojev in svojimi pravicami ter jih bolje poznajo;

Kritična ocena predloga direktive

34. pozdravlja sicer, da se s tem predlogom direktive nadgradijo obveznosti delodajalcev glede obveščanja delavcev o pogojih, ki veljajo za njihovo delovno razmerje, in izboljša izvrševanje. Poleg tega se uveljavijo nove stvarne pravice kot t. i. minimalne zahteve glede delovnih pogojev. OR kritično ocenjuje to povezovanje obeh medsebojno neodvisnih področij predpisov v enem regulativnem okviru;

35. se zavzema za to, da se opredelitve pojmov delavec in delodajalec ter tudi delovno razmerje v tej direktivi prilagodijo sodni praksi Sodišča EU in da se v tej direktivi ne določijo dodatna pravila, saj je o njih potrebna obsežna razprava. V zvezi z opredelitvijo teh pojmov se ne sme posegati v nacionalno zakonodajo;

36. ugotavlja, da je treba številne oblike zaposlitve v sodelovalnem gospodarstvu umestiti med odvisno in samostojno zaposlitev. To odpira pomembna vprašanja glede delovnih pogojev, zdravja in varnosti, zdravstvenega zavarovanja, plačane bolniške odsotnosti, nadomestil v primeru brezposelnosti in bolezni ter pokojnin. Vse to bi lahko vodilo k novi kategoriji prekarne zaposlitve;

37. poudarja, da je treba v razpravi posebno pozornost nameniti novim nestandardnim oblikam zaposlitve, saj spadajo v področje uporabe direktive, med posameznimi državami članicami pa so velike razlike;

38. prav tako poudarja, da je treba posebno pozornost v razpravi nameniti tudi 4 do 6 milijonom delavcev v EU s pogodbami o delu na zahtevo in o priložnostnem delu;

39. poudarja, da je treba delodajalcem zagotoviti smernice za izpolnjevanje novih predpisov glede nestandardnega dela ter predlagane pravice EU do prijave za varnejšo in bolj predvidljivo obliko zaposlitve. Potrebna je podpora pri določanju referenčnih ur in razvojnih procesov za upravljanje občasnega in kratkotrajnega dela, saj se tudi v javnem sektorju sklepajo pogodbe o kratkoročni zaposlitvi, pogodbe s krajšim delovnim časom in pogodbe o občasnem delu. Ravno tako je potrebna jasnost glede obravnave ponavljajočih se prošenj posameznikov;

40. opozarja, da je treba zagotoviti enako obravnavo in nediskriminacijo delavcev;
41. opozarja, da je lahko predlog direktive Evropske komisije samo izhodišče za obsežno razpravo o trajnostnem zaposlovanju, ki zagotavlja preživetje, v Evropi, ki je povezan z zahtevo za krepitev socialnih pravic vseh delavcev ter zagotavljanje uporabe že obstoječih pravic vseh delavcev;

Dopolnilni predlogi k direktivi in druga področja ureditve

42. poziva Evropsko komisijo, da se v sedanji reviziji direktive upoštevajo tudi oblike samozaposlitve, ki so se pojavile in se pojavljajo, ter pričakovano jamstvo enakega plačila za enako delo za vse delavce v nestandardnih delovnih razmerjih;
43. opozarja, da je treba najti ravnovesje med pokrivanjem upravnih stroškov in podporo ali krepitvijo lokalnih politik za povečanje plač in izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev, tudi za nestandardizirane oblike dela;
44. priporoča, da se nove stvarne pravice dopolnijo s prepovedjo pogodb brez zagotovljene minimalne delovne obveznosti in s pravico do zagotovljenih delovnih ur ter več pravicami v primeru odpustitve, saj je razširitev stvarnih pravic sicer pomanjkljiva;
45. opozarja, da bi morala biti odgovornost za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja porazdeljena med delavce in delavke, družine, socialne partnerje, lokalne in regionalne oblasti ter vse javne in zasebne službe. Samo s celovitim pristopom, v katerem so upoštevani vsi vidiki, bo mogoče vzpostaviti socialno in ekonomsko vzdržno družbeno okolje, ki posameznike in družine postavlja v središče oblikovanja politike;
46. poudarja pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri oblikovanju, izvajanju in ocenjevanju ukrepov na področjih, na katerih imajo pogosto ključne pristojnosti, kot na primer na področju socialne politike in politike zaposlovanja;
47. poziva Evropsko komisijo, naj po sprejetju evropskega stebra socialnih pravic ⁽¹⁾ predloži predlog za boljšo udeležbo delavcev v evropskih podjetjih, saj je uspešno sodelovanje predstavnikov zaposlenih ravno tako pomemben instrument za ohranjanje preglednih in zanesljivih delovnih pogojev;
48. meni, da je treba z vključitvijo dejanskega stanja na področju digitalizacije razširiti področje uporabe zakonodaje o evropskih svetih ob upoštevanju določb Direktive 2009/38/ES o ustanovitvi Evropskega sveta delavcev, da bi zaščitili in okrepili pravice delavcev o zastopanosti glede na vse večji obseg čezmejne in nadnacionalne dejavnosti podjetij ter s tem povezano povečanje nadnacionalnega dela in dela, ki ni vezano na določen kraj;
49. opozarja, da imajo nekatere države članice dobro delujoče modele trga dela z veliko avtonomijo socialnih partnerjev ter delovnimi razmerji in pogoji, ki jih urejajo kolektivne pogodbe na podlagi ravnovesja med različnimi interesi. Ob upoštevanju pravnih standardov v tej direktivi je treba tudi v prihodnosti nujno ohraniti možnost, da se vprašanja glede minimalnih pravic urejajo s kolektivnimi pogodbami;

V Bruslju, 5. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁾ Mnenje OR o evropskem stebru socialnih pravic (CoR 3141/2017), oktober 2017.

Mnenje Evropskega odbora regij – Uresničevanje nizkoemisijske mobilnosti

(2018/C 387/11)

Poročevalec:	Michiel SCHEFFER (NL/ALDE), član izvršnega sveta, pokrajina Gelderland
Referenčni dokumenti:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Uresničevanje nizkoemisijske mobilnosti – Evropska unija, ki varuje planet, opolnomoča svoje potrošnike ter ščiti svojo industrijo in delavce
	COM(2017) 675 final
	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 92/106/EGS o določitvi skupnih pravil za nekatere vrste kombiniranega prevoza blaga med državami članicami
	COM(2017) 648 final in final/2
	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1073/2009 o skupnih pravilih za dostop do mednarodnega trga avtobusnih prevozov
	COM(2017) 647 final
	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2009/33/EU o spodbujanju čistih in energijsko učinkovitih vozil za cestni prevoz
	COM(2017) 653 final
	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: K najširši uporabi alternativnih goriv – akcijski načrt o infrastrukturi za alternativna goriva na podlagi člena 10(6) Direktive 2014/94/EU, vključno z oceno nacionalnih okvirov politike na podlagi člena 10(2) Direktive 2014/94/EU
	COM(2017) 652 final in final/2

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1073/2009 o skupnih pravilih za dostop do mednarodnega trga avtobusnih prevozov**COM(2017) 647 – final****Predlog spremembe 1**

Uvodna izjava 3

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
V vsaki državi članici bi bilo treba imenovati neodvisni in nepristranski regulativni organ, da se zagotovi pravilno delovanje trga cestnega prevoza potnikov. Navedeni organ bi bil lahko prav tako odgovoren za druge regulirane sektorje, kot je na primer železniški, energetski ali telekomunikacijski.	V vsaki državi članici bi bilo treba imenovati bodisi pristojne organe za promet bodisi neodvisen in nepristranski regulativni organ, da se zagotovi pravilno delovanje trga cestnega prevoza potnikov. Navedeni organ bi bil lahko prav tako odgovoren za druge regulirane sektorje, kot je na primer železniški, energetski ali telekomunikacijski.

Obrazložitev

V skladu s Pogodbo EU je prevoz potnikov storitev splošnega gospodarskega pomena. Zahteva po neodvisnem regulativnem organu je morda nesorazmerna, če je trg organiziran na podlagi Uredbe (ES) št. 1370/2007.

Predlog spremembe 2

Uvodna izjava 4

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Delovanje komercialnih linijskih storitev ne bi smelo ogroziti ekonomskega ravnovesja obstoječih pogodb za izvajanje javne službe. Iz tega razloga bi regulativni organ moral imeti možnost, da opravi objektivno ekonomsko analizo.	Delovanje komercialnih linijskih storitev ne bi smelo ogroziti ravnovesja obstoječih pogodb za izvajanje javne službe. Iz tega razloga bi regulativni organ moral imeti možnost, da opravi objektivno analizo. Pri tej analizi bi bilo treba upoštevati ustrezne strukturne in geografske značilnosti posameznega trga in omrežja (velikost, značilnosti povpraševanja, kompleksnost omrežja, tehnična in geografska izolacija in storitve, zajete v pogodbi) ter ali se z novo pogodbo za izvajanje javne službe v primerjavi s prejšnjimi izboljša kakovost storitev, stroškovna učinkovitost ali oboje.

Obrazložitev

Javnih storitev, kot je promet, ne bi smeli presoati samo z ekonomskega vidika, ampak bi morala biti presoja širša in poleg ekonomsko izmerljivih meril vključevati tudi vprašanja kakovosti, varnosti ter teritorialne in socialne kohezije. Odbor regij bi moral izkoristiti priložnost in podati smernice glede tega, katere vidike bi bilo treba oceniti.

Predlog spremembe 3

Uvodna izjava 6

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Da se zagotovi poštena konkurenca na trgu, bi morali prevozniki linijskih prevozov imeti pravico dostopa do avtobusnih postaj v Uniji na podlagi poštenih, pravičnih, nediskriminatornih in preglednih pogojev. Pritožbe proti odločitvam o zavrnitvi ali omejitvi dostopa bi bilo treba vložiti pri regulativnem organu.	Da se zagotovi poštena konkurenca na trgu, bi morali prevozniki linijskih prevozov imeti pravico dostopa do javnih avtobusnih postaj v Uniji na podlagi poštenih, pravičnih, nediskriminatornih in preglednih pogojev. Kljub temu teritorialno ravnovesje in socialna kohezija pri tem ne smeta biti ogrožena. Izvajalci javne službe bi morali imeti prednostni dostop, da se zagotovi spoštovanje obvez iz pogodbe o javnem naročilu, sklenjene s pristojnimi organi. Pritožbe proti odločitvam o zavrnitvi ali omejitvi dostopa bi bilo treba vložiti pri regulativnem organu.

Obrazložitev

Izvajalci javne službe bi morali imeti prednostni dostop do avtobusnih postaj. Ti izvajalci morajo spoštovati obveznosti (pogostost, vozni red, povezave, storitve), določene v pogodbah o javnem naročilu, ki jih sklenejo s pristojnimi organi.

Predlog spremembe 4

Uvodna izjava 8

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Dovoljenje za nacionalne in mednarodne linijske prevoze bi moralo biti predmet postopka za izdajo dovoljenja. Dovoljenje bi bilo treba izdati, razen če obstajajo posebni razlogi za zavrnitev, ki jih je mogoče pripisati prosilcu, ali če bi storitev ogrozila ekonomsko ravnovesje pogodbe za izvajanje javne službe. Da se zagotovi, da opravljanje komercialnih linijskih prevozov ne ogrozi ekonomskega ravnovesja obstoječih pogodb za izvajanje javne službe, bi bilo treba uvesti prag glede razdalje. V primeru linij, oskrbovanih z več kot eno pogodbo o izvajanju javne službe, bi moralo biti mogoče navedeni prag povečati.	Dovoljenje za nacionalne in mednarodne linijske prevoze bi moralo biti predmet postopka za izdajo dovoljenja. Dovoljenje bi bilo treba izdati, razen če obstajajo posebni razlogi za zavrnitev, ki jih je mogoče pripisati prosilcu, ali če bi storitev ogrozila ravnovesje pogodbe za izvajanje javne službe. To ravnovesje bi moralo upoštevati njeno ekonomsko vzdržnost pa tudi storitve, zagotovljene državljanom, z vidika povezav, intermodalnega načrtovanja prevozov, kakovosti, učinkovitosti, povezovanja ponudbe s povpraševanjem in varnosti. Zagotavljanje storitev bi moralo potekati v skladu z okoljskimi in socialnimi standardi.

Obrazložitev

Javnih storitev, kot je promet, ne bi smeli presoјati samo z ekonomskega vidika, ampak bi morala biti presoја širša in poleg ekonomskega izmerljivih meril vključevati tudi vprašanja kakovosti, varnosti ter teritorialne in socialne kohezije. Ravnovesje pogodbe za izvajanje javne službe bi moralo upoštevati njeno ekonomsko vzdržnost, pa tudi kakovost storitev, zagotovljenih državljanom. Skladnost z okoljskimi in socialnimi standardi je predpogoj za pošteno konkurenco.

Predlog spremembe 5

Uvodna izjava 13

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Ciljev te uredbe, da ob harmonizaciji pravil na nacionalnih trgih za linijske avtobusne prevoze in dostop do avtobusnih postaj spodbuja medmestno mobilnost in poveča modalni delež trajnostnih načinov prevoza potnikov, ne morejo zadostno doseči države članice. Unija lahko zato sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za uresničitev navedenih ciljev.	

Obrazložitev

Vprašanja dostopa do lokalnih avtobusnih postaj in trgov regionalnega javnega prevoza so tesno povezana s subsidiarnostjo.

Predlog spremembe 6

Člen 1(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
člen 2 se spremeni:	člen 2 se spremeni:
(...)	(...)
(c) dodajo se naslednje točke 9 do 11:	(c) dodajo se naslednje točke 9 do 11:
„9. „avtobusna postaja“ pomeni kateri koli objekt s površino najmanj 600 m² , ki zagotavlja parkirišče, ki ga uporabljajo avtobusi za pobiranje ali odlaganje potnikov;	„9. glede na opredelitve in zahteve, določene v nacionalni zakonodaji , „avtobusna postaja“ pomeni kateri koli objekt v javni lasti , ki zagotavlja parkirišče, ki ga uporabljajo avtobusi za pobiranje ali odlaganje potnikov;
(...)	(...)

Obrazložitev

Države članice bi morale imeti manevrski prostor za presojo glede tega vprašanja. Zahtevo, da mora površina znašati najmanj 600 m², bi bilo treba črtati, da se ne ogrozijo postaje v manjših mestih in na podeželju, ki so manjše, vendar so ključnega pomena, saj ta območja povezujejo z večjimi mesti.

Predlog spremembe 7

Člen 1(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
pred Poglavje II se vstavi naslednji člen 3a:	pred Poglavje II se vstavi naslednji člen 3a:
„Člen 3a Regulativni organ	„Člen 3a Regulativni organ
1. Vsaka država članica imenuje enotni nacionalni regulativni organ za sektor cestnega prevoza potnikov. Navedeni organ je nepristranski organ, ki je organizacijsko, funkcionalno, hierarhično in pri odločanju pravno ločen ter neodvisen od katerega koli drugega javnega ali zasebnega subjekta. Organ je pri oddaji javnega naročila za izvajanje javne službe neodvisen od katerega koli pristojnega organa.	1. Glede na ureditev nacionalnega trga storitev vsaka država članica imenuje enotni nacionalni regulativni organ za sektor cestnega prevoza potnikov. Navedeni organ je organ, pristojen za promet , ali nepristranski organ, ki je organizacijsko, funkcionalno, hierarhično in pri odločanju pravno ločen ter neodvisen od katerega koli drugega javnega ali zasebnega subjekta. V drugem primeru je organ pri oddaji javnega naročila za izvajanje javne službe neodvisen od katerega koli pristojnega organa.
Regulativni organ je lahko odgovoren za druge regulirane sektorje.	Regulativni organ je lahko odgovoren za druge regulirane sektorje.

Obrazložitev

Nove komercialne storitve ne bi smele ogroziti izvajanja storitev splošnega gospodarskega pomena in obveznosti glede javne službe. Države članice bi morale imeti možnost, da izbirajo med neodvisnim regulativnim organom ali organom, pristojnim za področje prometa, ki pozna družbenoekonomske potrebe uporabnikov.

Predlog spremembe 8

Člen 1, točka (3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
pred Poglavlje II se vstavi naslednji člen 3a:	pred Poglavlje II se vstavi naslednji člen 3a:
„Člen 3a Regulativni organ (...)“	„Člen 3a Regulativni organ (...)“
3. Regulativni organ opravlja naslednje naloge:	3. Regulativni organ opravlja naslednje naloge:
(a) izvaja gospodarske analize, ali bi predlagan nov prevoz ogrozil gospodarsko ravnovesje pogodbe o izvajanju javne službe;	(a) izvaja analize, ali bi predlagan nov prevoz ogrozil ravnovesje pogodbe o izvajanju javne službe in negativno vplival na kakovost storitev za državljane z vidika povezav, ki so na voljo, pogostosti, cen, intermodalnega načrtovanja prevozov, varnosti ter upoštevanja okoljskih in socialnih standardov pri zagotavljanju storitev;
(b) zbira in zagotavlja informacije o dostopu do avtobusne postaje; in	(b) zbira in zagotavlja informacije o dostopu do avtobusne postaje; in
(c) odloča o pritožbah zoper odločitve upravljavcev avtobusne postaje.	(c) odloča o pritožbah zoper odločitve upravljavcev avtobusne postaje.

Obrazložitev

Skladnost z okoljskimi in socialnimi standardi je predpogoj za pošteno konkurenco.

Predlog spremembe 9

Člen 1(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
pred Poglavlje II se vstavi naslednji člen 3a:	pred Poglavlje II se vstavi naslednji člen 3a:
„Člen 3a Regulativni organ (...)“	„Člen 3a Regulativni organ (...)“
3. Regulativni organ opravlja naslednje naloge:	3. Regulativni organ opravlja naslednje naloge:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(...)	(...)
(b) zbira in zagotavlja informacije o dostopu do avtobusne postaje; in	(b) zbira in zagotavlja informacije o dostopu do avtobusnih postaj, da bi izvajalcem storitev zagotovil dostop do ustreznih avtobusnih postaj pod poštenimi, enako-pravnimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji; in
(c) odloča o pritožbah zoper odločitve upravljavcev avtobusne postaje.	(c) odloča o pritožbah zoper odločitve upravljavcev avtobusne postaje.

Obrazložitev

Avtobusi so eden izmed najbolj dostopnih in najpomembnejših načinov prevoza v EU, zato morajo biti potniki deležni najboljših možnih storitev, najprimernejši način za doseganje tega pa je poštena in zdrava konkurenca.

Predlog spremembe 10

Člen 1, točka (6)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
vstavi se naslednji člen 5a:	vstavi se naslednji člen 5a:
„Člen 5a	„Člen 5a
Dostop do avtobusnih postaj	Dostop do avtobusnih postaj
(...)	(...)
2. Upravljalci avtobusnih postaj si prizadevajo ugoditi vsem zahtevam za dostop, da se zagotovi optimalna uporaba avtobusnih postaj.	2. Upravljalci avtobusnih postaj si prizadevajo ugoditi vsem zahtevam za dostop, da se zagotovi optimalna uporaba avtobusnih postaj in izpolnjevanje obveznosti iz pogodbe za izvajanje javne službe.
Zahteve za dostop se lahko zavrnejo le zaradi pomanjkanja zmogljivosti.	Zahteve za dostop se lahko zavrnejo zaradi pomanjkanja zmogljivosti, ali če bi se zaradi odobritve zahteve poslabšale storitve za državljane z vidika dostopa do povezav, zredčile povezave, ogrozila varnost, na splošno poslabšala kakovost storitev ali če se ne spoštujejo zahtevani okoljski standardi. Če upravljavec avtobusne postaje sprejme takšno odločitev, o tem obvesti regulativni organ.
Kadar upravljavec avtobusne postaje zavrne zahtevo za dostop, mora navesti izvedljive nadomestne možnosti.	

Obrazložitev

Iskanje izvedljivih nadomestnih možnosti ni naloga upravljavca avtobusne postaje. Poleg tega bi moral biti dostop do avtobusnih postaj povezan z vprašanji kakovosti storitev za potrošnike in njihove varnosti ter varovanja. Pravica do dostopa do avtobusnih postaj ne bi smela ovirati izvajanja ciljev, namena in obveznosti javnih služb glede storitev splošnega gospodarskega pomena.

Zlasti na mestnih območjih, ki se soočajo z onesnaženjem s trdnimi delci, se lahko zahteva omejitev na podlagi okoljskih standardov.

Predlog spremembe 11

Člen 1, točka (9)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
člen 8 se nadomesti z naslednjim: „Člen 8 Postopek za izdajo dovoljenja za mednarodni prevoz potnikov na zračni razdalji manj kot 100 kilometrov 1. Dovoljenja se izdajo v soglasju s pristojnimi organi vseh držav članic, na ozemljih katerih se potniki pobirajo ali odlagajo in se prevažajo na zračni razdalji manj kot 100 kilometrov. Organ, ki izda dovoljenje, pošlje kopijo vloge in kopije vse druge ustrezne dokumentacije tem pristojnim organom v dveh tednih od prejema vloge ter jih prosi za soglasje. Istočasno organ, ki izda dovoljenje, navedene dokumente posreduje v vednost pristojnim organom ostalih držav članic, katerih ozemlja se prečkajo. (...)	člen 8 se nadomesti z naslednjim: „Člen 8 Postopek za izdajo dovoljenja za mednarodni prevoz potnikov 1. Dovoljenja se izdajo v soglasju s pristojnimi organi vseh držav članic, na ozemljih katerih se potniki pobirajo ali odlagajo. Organ, ki izda dovoljenje, pošlje kopijo vloge in kopije vse druge ustrezne dokumentacije tem pristojnim organom v dveh tednih od prejema vloge ter jih prosi za soglasje. Istočasno organ, ki izda dovoljenje, navedene dokumente posreduje v vednost pristojnim organom ostalih držav članic, katerih ozemlja se prečkajo. (...)

Obrazložitev

Odločitev o sprejemu ali zavrnitvi prevoznih storitev ne bi smela biti odvisna od razdalje (100 km zračne razdalje), ampak od vpliva, ki bi ga dodatna storitev imela na obstoječe storitve, zagotovljene državljanom (bodisi storitve, ki so v splošnem javnem interesu, ali komercialne prevoze). Poleg tega ni mogoče na splošno izmeriti regionalnih razlik (npr. z vidika razdalje med mesti in gospodarskimi središči) za celotno EU.

Predlog spremembe 12

Člen 1, točka (10)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
vstavijo se naslednji členi 8a do 8d: „Člen 8a Postopek za izdajo dovoljenja za mednarodni prevoz potnikov na zračni razdalji najmanj 100 kilometrov 1. Organ, ki izda dovoljenje, odloči o vlogi v dveh mesecih od dneva, ko prevoznik vlogo predloži.	vstavita se naslednja člena 8a in 8b: „Člen 8a Odločitve organov, ki izdajo dovoljenje 1. V skladu s postopkom iz člena 8 organ, ki izda dovoljenje, dovoljenje odobri z omejitvami ali vlogo zavrne. Organ, ki izda dovoljenje, obvesti vse pristojne organe iz člena 8(1) o svoji odločitvi.

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. Dovoljenje se izda, razen če se zavrnitev lahko utemelji na podlagi enega ali več razlogov iz točk (a) do (c) člena 8c(2). 3. Organ, ki izda dovoljenje, pristojnim organom vseh držav članic, na ozemlju katerih se potniki pobirajo ali odlagajo, ter pristojnim organom držav članic, katerih ozemlja se prečkajo, ne da bi se pobirali ali odlagali potniki, posreduje v vednost kopijo vloge in kopije vse druge ustrezne dokumentacije ter svojo presojo o tem.	2. V odločitvah o zavrnitvi vloge ali izdaji dovoljenja z omejitvami se navedejo razlogi, na katerih temelji zavrnitev. Dovoljenje se izda, razen če se zavrnitev lahko utemelji na podlagi enega ali več naslednjih razlogov: (a) (...) (...) (d) regulativni organ na podlagi objektivne analize ugotovi, da bi storitev ogrozila ravnovesje pogodbe o izvajanju javne službe. Organi, ki izdajo dovoljenja, vloge ne zavrnejo zgolj na podlagi ponujene cene prevoznika, ki je nižja od cene drugih cestnih prevoznikov, ali dejstva, da na zadevni liniji prevoze opravljajo že drugi cestni prevozniki, če je tehnično dokazano, da je z nižjimi cenami možno zagotavljati storitve ves čas trajanja pogodbe. (...)
Člen 8b Postopek za izdajo dovoljenja za nacionalne linijske prevoze 1. Organ, ki izda dovoljenje, odloči o vlogi v dveh mesecih od dneva, ko prevoznik vlogo predloži. Ta rok se lahko podaljša na štiri mesece, kadar se zahteva analiza v skladu s členom 8c(2)(d). 2. Dovoljenja za nacionalne linijske prevoze se izdajo, razen če se zavrnitev lahko utemelji na podlagi enega ali več razlogov iz točk (a) do (c) člena 8c(2) in, če je prevoz potnikov na zračni razdalji manj kot 100 km, člena 8c(2)(d).	Člen 8b Omejitev pravice dostopa 1. Države članice lahko omejijo pravico dostopa do mednarodnih in nacionalnih trgov za linijske prevoze, če bi storitev ogrozila ravnovesje pogodbe o izvajanju javne službe ali če gre za prevoznike, ki so jih pristojni organi sankcionirali zaradi praks, ki kršijo jamstva storitev. 2. Pristojni organi, ki so oddali javno naročilo, ali izvajalci javne službe, ki izvajajo javno naročilo, lahko regulativni organ zaprosijo, da izvede analizo, ali bi bilo ogroženo ravnovesje pogodbe o izvajanju javne službe. Regulativni organ preuči prošnjo in odloči, ali se opravi analiza. O svoji odločitvi obvesti zainteresirane strani.

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
3. Razdalja iz odstavka 2 se lahko poveča na 120 kilometrov, če bo linijski prevoz, ki bo uveden, povezoval odhodni in namembni kraj, ki sta že oskrbovana z več kot eno pogodbo o izvajanju javne službe. Člen 8c Odločitve organov, ki izdajo dovoljenje 1. V skladu s postopkom iz členov 8, 8a ali 8b organ, ki izda dovoljenje, dovoljenje odobri z omejitvami ali vlogo zavrne. Organ, ki izda dovoljenje, obvesti vse pristojne organe iz člena 8(1) o svoji odločitvi. 2. V odločitvah o zavrnitvi vloge ali izdaji dovoljenja z omejitvami se navedejo razlogi, na katerih temelji zavrnitev. Dovoljenje se izda, razen če se zavrnitev lahko utemelji na podlagi enega ali več naslednjih razlogov: (a) (...) (...) (d) regulativni organ na podlagi objektivne ekonomske analize ugotovi, da bi storitev ogrozila ekonomsko ravnovesje pogodbe o izvajanju javne službe. Organi, ki izdajo dovoljenja, vloge ne zavrnejo zgolj na podlagi ponujene cene prevoznika, ki je nižja od cene drugih cestnih prevoznikov, ali dejstva, da na zadevni liniji prevoze opravljajo že drugi cestni prevozniki. (...) Člen 8d Omejitev pravice dostopa 1. Države članice lahko omejijo pravico dostopa do mednarodnih in nacionalnih trgov za linijske prevoze, če predlagani linijski prevoz potnike prevaža na zračni razdalji manj kot 100 kilometrov in če bi storitev ogrozila ekonomsko ravnovesje pogodbe o izvajanju javne službe.	3. Kadar regulativni organ opravi analizo, vse zainteresirane strani obvesti o rezultatih navedene analize in njenih sklepih v šestih tednih po prejemu vseh ustreznih informacij. Regulativni organ lahko sklene, da se dovoljenje izda, izda pod pogoji ali zavrne. Sklepi regulativnega organa so zavezujoči za organe, ki izdajo dovoljenja. (...)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. Pristojni organi, ki so oddali javno naročilo ali izvajalci javne službe, ki izvajajo javno naročilo, lahko regulativni organ zaprosijo, da izvede analizo, ali bi bilo ogroženo ekonomsko ravnovesje pogodbe o izvajanju javne službe. Regulativni organ preuči prošnjo in odloči, ali se opravi ekonomska analiza. O svoji odločitvi obvesti zainteresirane strani. 3. Kadar regulativni organ opravi ekonomsko analizo, vse zainteresirane strani obvesti o rezultatih navedene analize in njenih sklepih v šestih tednih po prejemu vseh ustreznih informacij. Regulativni organ lahko sklene, da se dovoljenje izda, izda pod pogoji ali zavrne. Sklepi regulativnega organa so zavezujoči za organe, ki izdajo dovoljenja. (...)	

Obrazložitev

Odločitev o sprejemu ali zavrnitvi prevoznih storitev ne bi smela biti odvisna od razdalje (100 km zračne razdalje), ampak od vpliva, ki bi ga dodatna storitev imela na obstoječe storitve, zagotovljene državljanom (bodisi storitve, ki so v splošnem javnem interesu, ali komercialne prevoze). Poleg tega ni mogoče na splošno izmeriti regionalnih razlik (npr. z vidika razdalje med mesti in gospodarskimi središči) za celotno EU.

Člen 8a: ponudb z nižjimi cenami ne bi smeli samodejno zavračati, če je zajamčeno zagotavljanje storitev v celotnem času pogodbe. Člen 8b: uvesti bi bilo treba omejitev za sankcionirane prevoznike.

Predlog spremembe 13

Člen 1(14)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
člen 13 se črta;	

Obrazložitev

Ponovno je treba uvesti člen, s katerim bi zagotovili, da se lokalni izleti obravnavajo kot ena sama mednarodna prevozna storitev in ne kot kabotaža.

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 92/106/EGS o določitvi skupnih pravil za nekatere vrste kombiniranega prevoza blaga med državami članicami

COM(2017) 648 final

Predlog spremembe 14

Uvodna izjava 13

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(13) (...) Vsak kraj odpravljanja tovora znotraj Unije od primerne terminala za pretovarjanje za kombinirani prevoz ne bi smel biti oddaljen več kot 150 km.	(13) (...) Vsak kraj odpravljanja tovora znotraj Unije od primerne terminala za pretovarjanje za kombinirani prevoz ne bi smel biti oddaljen več kot 150 km, razen v obrobni in najbolj oddaljeni regiji, kjer je to nemogoče zaradi geografskih omejitev ali kjer bi bil strošek naložb v infrastrukturo pretiran glede na cilj te direktive, da se spodbudi prehod s cestnega tovornega prometa na okolju bolj prijazne načine prevoza.

Obrazložitev

Izpolnjevanje te zahteve bi lahko bilo težavno v obrobni regiji (območja z nizko gostoto prebivalstva ter redkimi železniškimi in pristaniškimi omrežji) in bi lahko privedlo v gradnjo terminalov, kjer ni ekonomske potrebe zanje.

Predlog spremembe 15

Člen 1, točka (5)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(5) v členu 6 se dodajo naslednji odstavki 4, 5, 6, 7 in 8:	(5) v členu 6 se dodajo naslednji odstavki 4, 5, 6, 7 in 8:
„4. Države članice za doseganje cilja iz odstavka 9 sprejmejo ukrepe, ki so potrebni za podporo vlaganja v terminale za pretovarjanje, glede:	„4. Države članice za doseganje cilja iz odstavka 9 sprejmejo ukrepe, ki so potrebni za podporo vlaganja v terminale za pretovarjanje, glede:
(a) gradnje in po potrebi razširitve terminalov za pretovarjanje za kombinirani prevoz;	(a) gradnje in po potrebi razširitve terminalov za pretovarjanje za kombinirani prevoz;
(b) povečanja operativne učinkovitosti obstoječih terminalov.	(b) povečanja operativne učinkovitosti obstoječih terminalov.

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice se bodo usklajevale s sosednjimi državami članicami in Komisijo ter zagotovile, da se ob izvajanju takšnih ukrepov prednostno zagotavlja uravnotežena in ustrezna geografska porazdelitev primernih objektov v Uniji – zlasti v jedrnem in celovitem omrežju TEN-T –, s čimer se zagotovi, da noben kraj v Uniji od takšnega terminala ni oddaljen dlje kot 150 km.	Države članice se bodo usklajevale s sosednjimi državami članicami in Komisijo ter zagotovile, da se ob izvajanju takšnih ukrepov prednostno zagotavlja uravnotežena in ustrezna geografska porazdelitev primernih objektov v Uniji – zlasti v jedrnem in celovitem omrežju TEN-T –, s čimer se zagotovi, da noben kraj v Uniji od takšnega terminala ni oddaljen dlje kot 150 km, razen v obrobni in najbolj oddaljenih regijah, kjer je to nemogoče zaradi geografskih omejitev ali bi bil strošek naložbe v infrastrukturo pretiran glede na cilj te direktive, da se spodbudi prehod s cestnega tovornega prometa na okolju bolj prijazne načine prevoza.

Obrazložitev

Glej predlog spremembe 12.

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2009/33/EU o spodbujanju čistih in energetsko učinkovitih vozil za cestni prevoz

COM(2017) 653 final

Predlog spremembe 16

Za uvodno izjavo 16 se doda nova uvodna izjava:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>Možnosti, da se emisije zmanjšajo zgolj z javnimi naročili, so omejene. Javni promet prispeva le majhen delež emisij iz prometa. Države članice bi bilo treba zato spodbujati, da uredijo nakupe čistih vozil, ki jih opravijo drugi lastniki vozniških parkov, kot so podjetja za prevoz s taksiji, za najem avtomobilov in za deljeno rabo vozil.</i>

Obrazložitev

Javni promet povzroči le majhen delež emisij iz prometa (8 %), predlog direktive pa je vseeno usmerjen predvsem v vozila javnega prometa. Da se to uravnovesi in da se dosežejo cilji glede zmanjšanja emisij, bi bilo treba v direktivo vključiti tudi druge večje vozne parke.

Predlog spremembe 17

Za uvodno izjavo 19 se doda nova uvodna izjava:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>Okrepiti je treba skladnost s prejšnjo zakonodajo Unije na področju vozil, obnovljivih virov energije in alternativnih goriv, zlasti Uredbo (ES) št. 595/2009, Direktivo 2009/28/ES in Direktivo 2014/94/EU.</i>

Obrazložitev

Zakonodaja EU mora biti dosledna, skladna in enako usmerjena.

Predlog spremembe 18

Člen 1(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 3 se nadomesti z naslednjim:	Člen 3 se nadomesti z naslednjim:
„Člen 3 Področje uporabe Ta direktiva se uporablja za pogodbe o nakupu, zakupu, najemu ali najemnem nakupu vozil za cestni prevoz s strani:	„Člen 3 Področje uporabe Ta direktiva se ne uporablja za nazaj za že sklenjene pogodbe, temveč le za nove pogodbe o nakupu, zakupu, najemu ali najemnem nakupu vozil za cestni prevoz s strani:

Obrazložitev

Že sklenjene pogodbe je treba zavarovati, nova zakonodaja nanje ne more vplivati.

Predlog spremembe 19

Člen 1(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 3 se nadomesti z naslednjim:	Člen 3 se nadomesti z naslednjim:
„Člen 3 Področje uporabe Ta direktiva se uporablja za pogodbe o nakupu, zakupu, najemu ali najemnem nakupu vozil za cestni prevoz s strani:	„Člen 3 Področje uporabe Ta direktiva se uporablja za pogodbe o nakupu, zakupu, najemu ali najemnem nakupu vozil za cestni prevoz s strani:
(...)	(...)
	<i>(d) drugih lastnikov voznih parkov, kot so podjetja za prevoz s taksiji ter za souporabo in deljeno rabo avtomobilov, če se država članica odloči, da bo uvedla mehanizme za urejanje nakupov čistih vozil, ki jih opravijo ti lastniki.“</i>

Obrazložitev

Javni promet povzroči le majhen delež emisij iz prometa (8 %), predlog direktive pa je vseeno usmerjen predvsem v vozila javnega prometa. Da se to uravnovesi in da se dosežejo cilji glede zmanjšanja emisij, bi bilo treba v direktivo vključiti tudi druge večje vozne parke.

Predlog spremembe 20

Priloga

Predlog Komisije					Predlog spremembe OR					
<i>Tabela 5: minimalni cilj za delež težkih vozil v skladu s tabelo 3 v celotnih javnih naročilih težkih vozil na ravni držav članic*</i>					<i>Tabela 5: minimalni cilj za delež težkih vozil v skladu s tabelo 3 v celotnih javnih naročilih težkih vozil na ravni držav članic*</i>					
					Država članica	Tovornjaki		Avtobusi		
						(XXXX- (**)- 2025)	(2026– 2030)	(XXXX- (**)- 2025)	(2026– 2030)	
						2025	2030	2025	2030	<i>(**) 24 mesecev po začetku veljavnosti v skladu s členom 2.</i>

Obrazložitev

Cilj bi moralo biti povprečje za nove pogodbe, sklenjene v določenem številu let, da se omogoči prožnost pri različnih vrstah javnih naročil po posameznih letih (mestni promet, prevoz na podeželju ipd.). (XXXX) bi moral biti datum, ki je 24 mesecev po začetku veljavnosti v skladu s členom 2.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Glavna sporočila

- podpira cilj Komisije, da se okrepi sposobnost Evrope za spopadanje s podnebnimi spremembami in izboljša življenje državljanov ter hkrati ohrani in izboljša konkurenčna prednost evropske industrije pri ustvarjanju delovnih mest in trajne gospodarske rasti ter spodbujanju inovacij na področju tehnologij za energijo iz obnovljivih virov; podpira cilj Komisije, da Evropa postane vodilna svetovna sila na področju inovacij, digitalizacije in razogljčenja, in meni, da je prehod na nizkoogljično gospodarstvo hkrati priložnost in izziv za evropsko industrijo;
- poudarja pomen učinkovitih, uspešnih in trajnostnih prometnih sistemov za gospodarsko konkurenčnost mest in regij ter za socialno, ekonomsko in teritorialno kohezijo Evropske unije;
- izpostavlja, da sta mobilnost in promet pogosto v pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, ki so odgovorne za pripravo in izvajanje politik mobilnosti in zagotavljanje javnega prevoza na svojem območju, čeprav so odločitve na lokalni ravni pogosto povezane z okvirom nacionalne in evropske politike;
- se zaveda, da promet prispeva skoraj petino vseh emisij toplogrednih plinov v Evropi. To je edini sektor, v katerem se ravni toplogrednih plinov od leta 1990 niso znižale. Ukrepi za razogljčenje prometnega sektorja so nujni, čeprav je treba pri tem poudariti, da je le majhen delež emisij posledica lokalnega javnega prevoza;
- izpostavlja, da premik k nizkim in ničelnim emisijam trdnih delcev in dušikovih oksidov izboljšuje življenje evropskih državljanov, zlasti v mestih, kjer gost in zelo onesnažujoč mestni promet ogroža življenje in zdravje ljudi;
- opozarja, da je lokalni javni prevoz že zdaj pomemben ukrep za razogljčenje in spodbujanje elektromobilnosti v mestih. Veliko mest ima dobro razvito elektromobilnost po tirih, tj. s podzemno železnico, tramvaji in trolejbusi. Tudi te ukrepe, skupaj s celotnim voznim parkom mesta ali regije, je treba upoštevati pri javnih naročilih za čista cestna vozila. Navajati samo avtobuse ni dovolj;

7. poudarja, da mora vsakršna sprememba prometnega sistema z vidika goriv upoštevati regionalne razlike v gostoti prometa in razdalji med mesti in drugimi gospodarskimi središči. Diskriminacija v obliki višjih stroškov za oddaljene, obrobne ali najbolj oddaljene kraje pri dostopu do evropskega omrežja bo dodatno škodila teritorialni in socialni koheziji;

8. meni, da bi bilo treba v okviru spodbujanja okolju prijaznejše uporabe motornih vozil spodbujati kolesarjenje in prevoz tovora s kolesom na kratke razdalje (v skladu z Načrtom EU za kolesarjenje (2017/C 088/10)) ter železniški in zeleni tovorni prevoz. Za to je potrebno omrežje intermodalnih vozlišč, za katera bi moralo biti na voljo ustrezno financiranje, na primer prek sklada EFSI. Hitra e-kolesa (hitra kolesa s pomožnim elektromotorjem) so dobra nadomestna možnost za avtomobile, zlasti v mestih, saj prispevajo k nižjim emisijam, telesna aktivnost pa je dobra tudi za javno zdravje ljudi. Uporaba e-koles se lahko spodbudi z izgradnjo dovolj hitrih kolesarskih stez in polnilnih mest ter s spodbudami;

9. prostorsko in urbanistično načrtovanje lahko spodbudita čiste oblike mobilnosti. S čisto mobilnostjo je mogoče zmanjšati emisije dušikovih oksidov in trdnih delcev na lokalni ravni in emisije CO₂ na svetovni ravni. Pri urbanističnem načrtovanju bi morali dajati prednost dostopnosti peš, s kolesom in javnim prevozom, dostopnost z avtomobili pa bi bilo treba skrbno pretehtati. Za izboljšanje zraka v mestih pa bi lahko električni avtomobili (souponaraba) in avtobusi prispevali k prehodu na manj emisij trdnih delcev in dušikovih oksidov. To se lahko doseže z odvrčanjem od uporabe onesnažujočega prometa z zaprtjem območij, na primer z vzpostavitvijo čistih con, in hkrati s skrajšanjem časa potovanja s čistimi oblikami mobilnosti v primerjavi z bolj onesnažujočimi;

10. priznava, da je treba zagotoviti interoperabilno rešitev za zagotavljanje alternativnih goriv. OR sicer priznava, da zakonodaja in predpisi za doseganje nizkoemisijske mobilnosti ne bi smeli izključevati nobene tehnologije, hkrati pa meni, da bi si vse lokalne ali regionalne oblasti lahko prizadevale doseči ekonomijo obsega, po možnosti s sodelovanjem s sosednjimi in čezmejnimi regijami;

11. pozdravlja prizadevanja za poenostavitev javnih naročil okolju prijaznih vozil, vendar težko razume, kako bi predlog Komisije, ki določa cilje za posamezne države članice glede nabave čistih vozil v obliki odstotkov, uzakonili in izvajali. Lokalne in regionalne oblasti so pristojne za večji del javnega prevoza v številnih državah članicah in država nima nobene pravice odločati o tem, katera vozila bodo lokalne in regionalne oblasti kupile, zakupile ali najele oziroma v zvezi s katerimi vozili bodo sklepale pogodbe.

Lokalne in regionalne oblasti so med prvimi uvedle čisto prometno tehnologijo in so zato ključne pri njenem spodbujanju. Hkrati je treba poudariti, da infrastruktura, ki je bila zgrajena za lokalni javni prevoz, praviloma ni primerna za uporabo osebnih vozil in zato ni mogoče pričakovati takojšnjih učinkov. Poskrbeti je treba za financiranje prehoda na čisti promet. Sredstva, ki jih daje na voljo Evropska unija, niso dovolj za financiranje obsežnih ukrepov v sistemih lokalnega javnega prevoza, ki večinoma poslujejo z izgubo. Zato OR Komisijo poziva, naj predlaga druge možnosti za financiranje, pri katerih ne gre za uporabo finančnih instrumentov, saj ti običajno zaradi pičlih obetov za donosnost naložb niso preveč uporabni;

12. opozarja na platformo za uvedbo čistih avtobusov, ki jo je Evropska komisija predstavila na plenarnem zasedanju OR julija 2017 in so jo lokalne in regionalne oblasti odločno podprle. V zvezi s tem so se regije, mesta, prometni organi in proizvajalci zavezali k skupnim načelom za javna naročila okolju prijaznih avtobusov na alternativna goriva, da bi pospešili njihovo uvedbo;

13. meni, da bi morali ukrepi EU v smeri zmanjšanja učinkov prometa na podnebje temeljiti na koristih za podnebje in okoljsko trajnost z vidika življenjskega cikla in da bi morali biti tehnološko nevtralni;

14. meni, da bi bilo treba naložbe v nizkoemisijska vozila za javni prevoz in javne vozne parke izvesti tako, da bi k temu spodbudili tudi lastnike zasebnih in službenih avtomobilov. To se lahko doseže s sinergijami v infrastrukturi za električno polnjenje in vodik. Za to bi se lahko namenila evropska sredstva;

15. meni, da bi načrti za nizkoemisijsko mobilnost morali preseči rešitve na koncu procesa in biti usklajeni s povečanjem proizvodnje in distribucije okolju prijazne električne energije in goriv iz obnovljivih virov;

16. ugotavlja, da imata razvoj in proizvodnja akumulatorjev strateško vlogo pri trenutnem prehodu na okolju prijazno mobilnost in energetske sisteme. Hkrati pa v Evropi ni nobenega večjega proizvajalca akumulatorskih celic. OR zato pozdravlja evropsko zaveznitvo za akumulatorje, ki bo prispevalo k večji neodvisnosti evropske industrije in povečanju deleža v vrednostni verigi proizvodnje električnih vozil. Pozdravlja tudi dejstvo, da bo Komisija v okviru programa Obzorje 2020 poleg že dodeljenih 150 milijonov EUR dodelila še 200 milijonov EUR neposredno za raziskave in inovacije na področju akumulatorjev;

17. izpostavlja, da bo široka uvedba električnih vozil znatno povečala povpraševanje po električni energiji v električnih omrežjih. Zato je treba najti ravnovesje med potrebo po mobilnosti in polnjenju z razvojem pametnih ciklov polnjenja v času, ko omrežja niso obremenjena in se proizvaja dovolj električne energije. Povezovanje razogljičenja prometa in oskrbe z energijo, pametnih omrežij in inovativnih rešitev za shranjevanje energije je ključnega pomena. Zato je treba k aktivnemu sodelovanju pritegniti operaterje distribucijskih sistemov, ki so odgovorni za izgradnjo oziroma upravljanje električnih omrežij;

18. ugotavlja, da bi bilo treba na podlagi lokalnih značilnosti razviti infrastrukturo polnilnic goriva in oskrbovalnih mest ter izkoristiti sinergije z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, javnimi vozili in mestnimi logističnimi službami. To je treba uskladiti z razvojem pametnih omrežij in stavb z akumulatorji. Zagotoviti bi bilo treba dostop zasebnim avtomobilom in kolesom. Polnjenje goriva bi moralo biti preprosto in interoperabilno prek meja. Za to pa so potrebni evropski ukrepi, da bi se ustvaril enotni trg;

19. meni, da s poenostavitvijo in standardizacijo vlog in razpisov ne bo več potrebno finančno prilagajanje in bo lažje dobiti sredstva iz evropskih skladov in od zasebnih vlagateljev, na primer z novimi načini financiranja, kot je kombiniranje nepovratnih sredstev s posojili;

Uresničevanje nizkoemisijske mobilnosti – Evropska unija, ki varuje planet, opolnomoča svoje potrošnike ter ščiti svojo industrijo in delavce – COM(2017) 675

20. pozdravlja dejstvo, da Komisija povečuje finančno podporo za spodbujanje javnih in zasebnih naložb v infrastrukturo za alternativna goriva, čemur je namenila 800 milijonov EUR. OR obžaluje, da financiranje in finančna sredstva pogosto niso dovolj dostopna za nekatere lokalne in regionalne oblasti ter druge pomembne akterje. Spodbujati je treba kombiniranje financiranja, kot je dostop do posojil, na primer prek in z EFSI. Dostop do financiranja bi bilo treba standardizirati in omogočiti z izdajo obveznic;

21. ugotavlja, da bi morala imeti območja, ki so posebej izpostavljena onesnaženju, možnost odmeriti davke na onesnažujoč promet. Prihodki od teh davkov se lahko uporabijo za izvajanje trajnostnih ukrepov. V mestih se lahko pristojbine ali parkirnine uporabijo za financiranje trajnostne mobilnosti, na primer z vlaganjem v javni promet ali parkirišča P+R;

22. opozarja, da se najbolj oddaljene regije soočajo z zastoji v prometu v mestih in na priobalnih območjih ter s težavami pri dostopu do podeželskih območij. Vendar se v teh regijah razvijajo projekti, katerih namen je povečati trajnost in čistost prometa in ki so lahko primeri dobre prakse za druge regije EU in sosednje države;

K najširši uporabi alternativnih goriv – akcijski načrt o infrastrukturi za alternativna goriva – nezakonodajni dokument – COM(2017) 652

23. pozdravlja akcijski načrt o infrastrukturi za alternativna goriva kot pomemben korak k razogljičenju cestnega prometnega sistema; vendar obžaluje, da večina nacionalnih okvirov politike, predloženih Komisiji, ni bila dovolj ambiciozna, da bi vključevala ustrezen cilj za prehod na čista in alternativna goriva;

24. izpostavlja, da so številna evropska mesta in regije vodilni pri prehodu na nizkoemisijsko in brezemisijsko mobilnost. V mestih bodo alternativna goriva tudi imela največji vpliv pri zmanjševanju onesnaženosti zraka in onesnaženosti s hrupom. Žal pa slednje sploh ni vključeno v akcijski načrt. Velik delež javnih naročil izvajajo občinske in lokalne oblasti. Jasno je torej, da je uvedba vozil na alternativna goriva močno odvisna od lokalnih in regionalnih oblasti, zlasti v mestih in mestnih regijah. Mesta in regije, ki se spopadajo z zastoji, slabo kakovostjo zraka in hrupom, ter območja naravne ali kulturne dediščine bi morali prednost namenjati prehodu na ničelne emisije trdnih delcev in dušikovih oksidov. Če gre za čezmejna območja in koridorje, bi bilo treba spodbujati načrtovanje na tej ravni;

25. ugotavlja, da bo kar najboljše možno vključevanje v posamezne načrte za trajnostno mobilnost v mestih ključni vidik. Glavni izziv, s katerim se ukvarjajo mesta, so prostorske omejitve, ki pomenijo, da je treba infrastrukturo za alternativna goriva uskladiti z infrastrukturnimi potrebami drugih načinov prevoza. Tesno sodelovanje z različnimi javnimi in zasebnimi deležniki bo ključnega pomena pri načrtovanju mobilnosti v mestih, da bi zagotovili nemoten prehod na alternativna goriva v mestih;

26. poudarja, da odločitve mest, v najboljšem primeru sprejete v sodelovanju z gospodarskimi in drugimi deležniki, ne bodo imele pozitivnega učinka, če ne bodo ustrezno vključeni tudi potrošniki. Če vzpostavitev infrastrukture za alternativna goriva ni v skladu s pričakovanji in željami potrošnikov, je možno, da je ti ne bodo uporabljali. Lokalne in regionalne oblasti morajo torej vplivati na ravnanje uporabnikov, da bi spodbudile kar najširšo uporabo alternativnih goriv. Ključnega pomena je, da storitve, ki uporabljajo alternativna goriva, kot so javni promet in druge storitve, ostanejo dostopne in zanesljive;

27. izpostavlja, da regionalne razlike vplivajo na uporabo alternativnih goriv. Trenutni sistem elektromobilnosti morda ni prednostna možnost v obrobni regiji, lahko pa je v mestnih regijah. Hitra uvedba v evropskih regijah z veliko sredstvi in večjimi problemi s kakovostjo zraka in hrupom lahko pomeni, da bodo zaradi obsega, kritične mase in nižjih cen obrobne regije po letu 2025 lahko izkoristile preskušene tehnologije in nižje stroške;

28. opozarja, da je v mestih, kjer je elektromobilnost prednostna možnost, to treba uskladiti z distribucijo energije in potrebo po energiji ob dnevnih konicah. Pomembno je imeti rezervo in električno energijo shranjevati v velikih količinah, na primer v velikih akumulatorjih in vodiku (gorivnih celicah);

29. pri tem opozarja, da elektromobilnost na podeželju praviloma ni primerna za zagotavljanje storitev lokalnega javnega prevoza na celotnem zadevnem območju. Dokler ne bodo razvite ustrezne tehnologije, mora biti zaradi trenutno še dolgotrajnega polnjenja in omejenega dosega avtobusov še vedno možna uporaba nizkoogljčnih načinov pogona (med drugim priključnih hibridov). Hkrati bi bilo treba v bližnji prihodnosti razviti rešitve za podeželje, ki bi jih lahko podprli s pilotnimi projekti;

30. v zvezi s poročilom o manjkajočih prometnih povezavah v obmejnih regijah (2017/C 207/05) izpostavlja, da velik potencial leži v sinergijah iz čezmejnega sodelovanja pri stroških razvoja infrastrukture. V čezmejnih regijah je treba zagotoviti, da je prednostna tehnologija obeh držav članic interoperabilna in lahko izpolnjuje ne samo domače, temveč tudi čezmejne potrebe;

31. poudarja, da je pomembno, da lahko mesta vplivajo na povečanje števila vozil z nizkimi emisijami trdnih delcev in dušikovih oksidov s predpisi o vstopanju vozil v mesta. Uvajanje okoljskih con mora potekati na podlagi lokalnih ocen in odločitev na lokalni ravni. EU mora s skupnim okvirom zagotoviti pogoje za uvajanje takšnih con in pri tem opozarjati, da je na ta način mogoče izboljšati kakovost zraka. Lokalne in regionalne oblasti pa morajo imeti možnost, da same odločajo o tem, ali bodo takšne cone uvedle in kako;

32. poudarja, da lokalne in regionalne oblasti ne morejo same zagotoviti finančnih sredstev, in ugotavlja, da Evropska komisija predlaga širok obseg finančnih instrumentov, vendar je precej zadržana v zvezi s stroški uvedbe alternativne infrastrukture in morda preveč optimistična glede financiranja iz zasebnih virov v prvi fazi;

33. meni, da je treba spodbujati koncesije, katerih namen je doseči ničelne emisije, z daljšim trajanjem ali podaljšanjem, če so doseženi vmesni in končni cilji. Pomembno je tudi razširiti možnosti za dobre načrte uvajanja, da se stranem hitreje povrnejo naložbe;

34. meni, da je za koncesije za javni prevoz potrebno evropsko financiranje, da bi pospešili dodatno približanje ničelnim emisijam. Evropsko financiranje je treba uporabiti za spodbujanje inovacij in pokritje naložb, da bi bil večji del voznega parka na začetku koncesije brez emisij;

35. opozarja, da bodo pri zasnovi in gradnji novih stavb v prihodnje predvidena polnilna mesta in prednapeljava;

36. poziva k večji ambicioznosti v zvezi z deležem javno dostopnih polnilnic. V akcijskem načrtu je določeno, da bi morala vsaka država članica vzpostaviti minimalno število polnilnih mest za električna vozila do konca leta 2020, od katerih jih mora biti vsaj 10 % javno dostopnih. Pri vzpostavljanju javno dostopnih polnilnih mest je treba upoštevati razmere na lokalni in regionalni ravni ter povpraševanje. Po ocenah naj bi leta 2025 v Evropi potrebovali 2 milijona javno dostopnih polnilnih mest za električna vozila, od tega 70 % na mestnih območjih. Prednost bi morali imeti koridorji osrednjega vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T), ki bi jih bilo treba do leta 2025 v celoti opremiti z infrastrukturo za alternativna goriva. Če bodo vsaj mestna vozlišča osrednjega in obsežnega omrežja TEN-T opremljena z zadostnim številom (hitrih) polnilnih in oskrbovalnih mest, bo to po pričakovanjih spodbudilo zaupanje vlagateljev in potrošnikov. Ustvariti je treba enake konkurenčne pogoje za vse na mednarodni ravni z odprtimi protokoli in interoperabilnostjo, tako da bodo vozniki električnih avtomobilov lahko neovirano uporabljali infrastrukturo za polnjenje tudi v tujini. Zadostno število polnilnih mest z utekočinjenim zemeljskim plinom je potrebnih tudi za tovorni promet in ladijski prevoz blaga. Odbor poziva k ambicioznemu cilju, in sicer zagotovitvi 2 000 polnilnih mest z utekočinjenim zemeljskim plinom v Evropi glede na lokalne in regionalne potrebe;

37. opozarja, da je treba vključiti občine, da bi se pri izbiri lokacij za javno dostopne polnilnice upoštevali ustrezni načrti in vprašanja razvoja mest in tako zagotovilo, da so polnilci nameščeni na prava mesta, da jih ni preveč ter da niso na mestih, ki niso donosna;

38. poziva k večji ambicioznosti v zvezi z oskrbovalnimi mesti z vodikom. Eno oskrbovalno mesto na 300 km je na gosto naseljenih območjih občutno premalo. Njihovo število bi moralo biti odvisno od števila prebivalcev, in sicer z enim mestom na 300 000 prebivalcev;

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2009/33/EU o spodbujanju čistih in energetsko učinkovitih vozil za cestni prevoz – COM(2017) 653

39. pozdravlja prilagoditev pravil, ki lokalne in regionalne oblasti spodbuja k nakupu okolju prijaznih vozil, prav tako pa pozdravlja tudi črtanje pretvorbe v finančno vrednost in vključitev drugih oblik nakupa. Odbor opozarja na zelo ozko opredelitev čistih vozil in poudarja, da bi jo bilo treba dodatno preoblikovati, da bodo lahko lokalne in regionalne oblasti uveljavljale diskrecijsko pravico ter pri javnem naročanju v različnih regijah in za različne potrebe po prevozu resnično imele na voljo stroškovno učinkovite in čiste alternative;

40. poudarja, da bi kljub nizkemu deležu javno kupljenih vozil v primerjavi s skupnim številom vozil v mestu zgled lokalnih in regionalnih oblasti lahko vplival na tržno povpraševanje in na proizvajalce avtomobilov, kar bi lahko posledično spodbudilo zasebno povpraševanje. Direktiva bi morala veljati samo, če se pričakuje, da bo rezultat razpisa dovolj koristen;

41. izraža obžalovanje, da bodo javni prevozniki, z njimi pa lokalne in regionalne oblasti, zaradi zelo visoke kvote za javno naročanje avtobusov na alternativni pogon nosili veliko finančno breme. Številna mesta in regije imajo že precejšen voznik park na električni pogon, in sicer tramvaje, podzemno železnico in trolejbus, kar ni upoštevano. Zato bi bilo treba pri javnih naročilih čistih vozil upoštevati celoten voznik park, ne pa se osredotočati samo na avtobuse;

42. poziva k opredelitvi čistih vozil na podlagi objektivno merljivih emisij in porabe energije v resničnih voznih razmerah. Le tako se lahko javnim naročnikom zagotovi varnost pri dolgoročnem planiranju. Da bi prešli na vozila brez emisij, je treba do takrat sprejeti prehodne ukrepe. Promet brez emisij še ni izvedljiv za vse vrste prevoza, na primer za tovorni promet in ladijski prevoz blaga. Za prehod bodo nujni bioplin in biogoriva. Sedanji sistemi se lahko ohranijo, če gre za lokalne surovine, ne uvožene. Bioplin bi bilo treba uporabljati za sisteme z visokimi potrebami po toploti;

43. pozdravlja željo po strogi opredelitvi čistih lahkih vozil, vendar so potrebni skupni standardi in jasne opredelitve, da bi vlade lahko ustrezno ocenile, primerjale in preverile ponudbe različnih strani. Hkrati meni, da bi bilo treba v opredelitev vključiti tehnološko nevtralnost in da je treba učinke na podnebje obravnavati tudi z vidika življenjskega cikla. Poleg tega je treba v prehodnem obdobju upoštevati goriva, kot so bioplin in druga biogoriva, zlasti v tovornem prometu in ladijskem prevozu blaga.

44. v zvezi s težkimi vozili pozdravlja splošen tehnološko nevtralen pristop v okviru predloga, vendar hkrati poudarja, da seznam čistih tehnologij sam po sebi omejuje tehnološko nevtralnost in izključuje nekatere tehnologije, kot so sintetična biogoriva in bioplin. Bioplin je pomembno prehodno gorivo za težka vozila. V nekaterih regijah, zlasti v nordijskih državah, bi lahko bile naložbe v te tehnologije, ki so podnebju prijazne, vendar niso brez emisij plinov, ogrožene, če ne bodo vključene na seznam dovoljenih tehnologij. To je lahko tudi pomislek glede subsidiarnosti. Druge pogonske tehnologije, vključno s tekočimi in plinastimi gorivi, ki so popolnoma brez fosilnih goriv, kot sta HVO100 in biometan, prav tako nudijo veliko možnosti za čisto mobilnost;

45. ugotavlja, da se stališča o časovnem načrtu za uporabo pravil trenutno razlikujejo. V zvezi s tem poziva, naj se izračun v prvem oziroma drugem obdobju prične leta 2025 oziroma 2030 in naj za vse države članice veljajo isti cilji;

46. poziva, naj se naročnikom zagotovijo dolgoročna varnost načrtovanja in dovolj dolga prehodna obdobja. Zaradi infrastrukturnih prilagoditev, ki so zahtevane pri novi nabavi, je treba pojasniti, da bodo pravila o javnih naročilih veljala samo za nove pogodbe;

Predlog uredbe o spremembi skupnih pravil za dostop do trga avtobusnih prevozov – COM(2017) 647

47. poudarja, da so avtobusi še vedno manj okolju prijazni kot železnice in da so glavno prevozno sredstvo na glavnih poteh med mesti in regijami. Avtobusne povezave na dolge razdalje lahko dopolnjujejo železniški prevoz in so lahko privlačna alternativa zasebnim avtomobilom;

48. poziva, naj se javnim prevoznikom in naročnikom zagotovijo varnost pri dolgoročnem planiranju in dovolj dolga prehodna obdobja;

49. meni, da je treba pri odprtju trga za mednarodne avtobusne prevoze zagotoviti ohranitev pravil notranjega trga ter storitev splošnega gospodarskega pomena, da bi zajamčili univerzalni dostop in prosto gibanje;

50. ugotavlja, da je s predlogom regulativnemu organu sicer zagotovljena možnost zavrnitve vloge, če objektivna ekonomska analiza pokaže, da bi bilo ogroženo ekonomsko ravnovesje pogodbe o izvajanju javne službe. OR vseeno meni, da morajo za vse avtobusne službe, tako javne kot zasebne, veljati enake zahteve glede nizkih emisij.

Komercialne linijske storitve ne bi smele zmanjšati obveznosti javne službe, tj. zagotavljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, ki jih je treba analizirati ne le z ekonomskega vidika, temveč tudi v širšem smislu. Da bi se preprečilo izkrivljanje konkurence, morajo zasebne avtobusne službe prav tako izpolnjevati zahteve glede nizkih emisij;

Predlog o spremembi direktive o kombiniranem prevozu blaga – COM(2017) 648

51. pozdravlja vpliv tega predloga na spremembo prometnega sistema v smeri okolju bolj prijaznega; izpostavlja, da je na nekaterih območjih izboljšanje možno samo z modalnim premikom s cestnega na železniški ali ladijski promet ali električne tovarnjake. Intermodalni terminali so pomemben predpogoj za to. Lokalne in regionalne oblasti lahko uvedejo polnilna mesta in mesta za polnjenje goriva, ki podpirajo javni prevoz in tovarni promet. Pomembno je, da se še naprej spodbujajo ukrepi gospodarske podpore za razvoj kombiniranega prevoza ter podpora za naložbe v nove terminale, skupaj z analizo stroškov in koristi, ki upošteva zunanje stroške prometa in opravljanja storitev, in sicer vsaj v prvih letih, vključno z amortizacijo potrebnih materialnih virov.

V Bruslju, 5. julija 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-1045 (elektronska različica)
ISSN 1725-5244 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL